

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Opowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 262

Poznań, czwartek dnia 11 czerwca 1931

Rok XXVI

W kotle niemieckim

W Niemczech sytuacja wewnętrzno-polityczna zaostriżyła się znowu bardzo poważnie. Opublikowana kilka dni temu finansowa „Notverordnung“ dołala oliwy do ognia rozigranych już i tak namiętności politycznych — i stała się nowym orężem w walce żywiołów skrajnych z rządem kanclerza Brüninga.

Czem jest owa „Notverordnung“? Jest to, ujęty w formę dekretu prezydenta Hindenburga, szereg zarządzeń doraźnych, które mają na celu pokrycie deficytu budżetowego Rzeszy, przewidzianego na pozostałe 9 miesięcy roku budżetowego w wysokości 574 milionów marek. Zarządzenia te wprowadzają z jednej strony różne oszczędności, z drugiej zaś podwyższają niektóre cła i podatki.

Z pozycji oszczędnościowych wymienić należy redukcję zasiłków dla bezrobotnych o 5 procent, obniżenie pensji urzędniczych o 4—8 proc. (o 8 proc. obniżono tylko najwyższe uposażenia), zmniejszenie funduszu emerytalnego o 85 milionów marek. W przedsiębiorstwach państwowych ma być wprowadzony skrócony 40-godzinny tydzień pracy, połączony z odpowiednią redukcją płac robotniczych. Łączne wszystkie te oszczędności mają dać 306 milionów marek.

Jeśli chodzi o nowe źródła dochodowe, to dekret podwyższa przedewszystkiem cła na oleje mineralne oraz wprowadza t. zw. podatek kryzysowy (Krisissteuer) od stałych zarobków, dochodzący do 9 procent. Podatek ten miałby być pobierany narazie w ciągu drugiego półroczia b. r.

Nowe wpływy mają dać w sumie 268 milionów marek, co łącznie z oszczędnościami w wysokości 306 milionów pokryłoby deficyt budżetowy, wynoszący, jak już wspomnieliśmy, 574 miliony. Stałoby to się jednak mogło tylko w wypadku, gdyby deficyt ten nie wzrastał ustawicznie z powodu ciągłego zmniejszania się wpływów skarbowych. Tak, jak jest obecnie, zanosi się na to, że w ciągu roku bieżącego będzie musiała być wydana jeszcze jedna „Notverordnung“ finansowa.

Deficyt w budżecie Rzeszy Niemieckiej, łącznie z deficytem poszczególnych państw, należących do Rzeszy, oraz gmin, jak również z innymi objawami gospodarczymi, ma dwojakie znaczenie: zewnętrzne i wewnętrzne. Na terenie zagranicznym jest on dla Niemców doskonałą odszkodnią do wszczęcia nowego krzyku na temat „wzrastającej nędzy“ narodu niemieckiego, który wobec tak „katastrofalnej“ sytuacji musi być zwolniony od „haraczów“ wojennych. W tym właśnie duchu zredagowane jest orędzie prezydenta Hindenburga, ogłoszone równocześnie z „Notverordnung“, a domagające się zupełnego zniesienia zobowiązań reparacyjnych — w tym też duchu niewątpliwie pp. Brüning i Curtius starali się oddziaływać na ministrów brytyjskich w Chequers, malując im w czarnych barwach rzeczywistość niemiecką.

W akcji tej Niemcy liczą na naiwność i brak orientacji u czynników zagranicznych. A przecież wystarczy bliżej przypatrzeć się gospodarce budżetowej Niemiec powojennych, by dojść do przekonania, że tylko szastanie pieniędzmi na cele odwetowe i militarne, doprowadziło do załamania się równowagi budżetu Rzeszy.

Faktem jest, że budżet Reichswehry jest dwa razy wyższy od budżetu polskich sił zbrojnych, mimo, że w myśl traktatu wersalskiego siła liczebna Reichswehry nie może przekraczać 115 000 ludzi. Faktem jest, że Niemcy w ciągu ostatnich lat zastąpili wszystkie stare okręty swej floty wojennej nowymi jednostkami bojowymi o najbardziej nowoczesnej konstrukcji — i że

Dzisiejszy dzień w Warszawie

Naprężona sytuacja strajkowa — Stanowczy komunikat dyrekcji tramwajów — Wywrotowa akcja komunistów — Napady na uruchomione tramwaje — Komisariat rządu uważa strajk za zlikwidowany

Warszawa, 11. 6. (Tel. wł.). Dzisiaj od rana uruchomiono tutaj tramwaje przy zmniejszonej liczbie wozów. Wozy te kursują pod ochroną policji. Na platformie koło motorowego każdego wozu stoi dwóch policjantów, na tylnej platformie po trzech. Czy ruch ten da się utrzymać, czy też komuniści postawią na swoim, pokaże się w ciągu dnia dzisiejszego. (w)

Warszawa, 11. 6. (Tel. wł.). Dzisiaj rano we wszystkich remizach elektrowni tramwajowej i warsztatach wywieziony został okólnik dyrekcji, wzywający pracowników do podjęcia pracy, albowiem ci, którzy do prac, nie powrócą, uważani będą za zwolnionych.

Koło godz. 8 rano zaczęły pracować warsztaty, zaś około godz. 9 większość wozów tramwajowych kursowała na mieście.

Tu rozpoczął się teror, szerzony przez komunistów, szczególnie w dalszych dzielnicach miasta. Komuniści rzucali się na tramwaje, usuwali publiczność siłą i bili motorowych, obrzucając całe wagony gradem kamieni. Jednego z motorowych pobito tak silnie, że złamano mu 4 żebra. Rannego przewieziono do szpitala. Gdy na pomoc napadniętym przybyło kilku policjantów, napastnicy dali salwę rewolwerową w górę i pouciekali. Dwóch policjantów zostało rannych kamieniami.

Koło godz. 10,30 na krótką chwilę zabrakło prądu. Strajkujący twierdzili, że elektrownia przystąpiła do strajku. Było to tylko rozmyślane kłamstwo, gdyż prądu brakło zaledwie przez 2 minuty. Koło godz. 11 stanęły znowu warsztaty. Władza bezpieczeństwa przystąpiła jednak energicznie do usuwania agitatorów. Aresztowano jednego z głównych przywódców komunistów robotnika Ostrowskiego i 18 jego towarzyszy.

Koło godz. 1 w południe komisariat rządu uważał strajk za złamany. Większa część wagonów tramwajowych i autobusów zaczęła z powrotem kursować pod osłoną policji. (w)

Warszawa, 11. 6. (PAT). Po odezwie Związków Zawodowych i na skutek energicznych zarządzeń komisariatu rządu strajk tramwajowy został dzisiaj zlikwidowany. Zgórą 90 procent pracowników przystąpiło do pracy i przedpołudniem dnia dzisiejszego tramwaje i autobusy ruszyły na miasto.

Doszło do kilku prób teroru ze strony grup komunistycznych, próby te jednak zostały zlikwidowane przez władzę bezpieczeństwa.

W willi Kruppa tworzy się przyszły dyrektorjat Rzeszy

Plany ciężkiego przemysłu niemieckiego — Na czele dyrektorjatu ma stanąć Schacht — „Stahlhelm“ i Hitler współpracują w „sztabie generalnym“

Berlin, 11. 6. (Tel. wł.). „Berliner Tageblatt“ donosi, że dzisiejsze informacje organu chrześcijańskich związków zawodowych „Der Deutsche“ o planach ciężkiego przemysłu niemieckiego, dotyczące utworzenia dyrektorjatu, wywołują w zachodnio-niemieckim okręgu przemysłowym żywe komentarze.

Koła poinformowane — pisze dziennik — wiedzą już oddawna o planach ciężkiego przemysłu, mających na celu nie tylko rekonstrukcję gabinetu niemieckiego, lecz także utworzenie „sztabu jeneralnego“, złożonego z przy-

wódców przemysłu. Twórcy tych planów grupują się w klubie przemysłowym „Ruhr-Lade“ i zbierają się ostatnio bardzo często w willi Kruppa niedaleko Essen.

Jako prezydenta przyszłego dyrektorjatu wymienia się b. prezydenta Banku Rzeszy Schachta. Podczas niedawnego pobytu Hitlera oraz przywódcy Stahlhelmu Seldtego w zachodnio-niemieckim okręgu przemysłowym omawiane miały być plany gospodarcze „sztabu generalnego“. Autorem tych pomysłów ma być Hugenberg.

Decydujący, trzeci rok piatiletki wymaga... zasiłku

Subskrypcja nowej pożyczki wewnętrznej w Sowietach

Moskwa, 11. 6. (Tel. wł.). Ogłoszono rozporządzenie centralnego komitetu wykonawczego ZSRR o subskrypcji pożyczki wewnętrznej pod nazwą „Trzeci decydujący rok piatiletki“.

Preliminowana suma pożyczki wynosi 1.600.000.000 rubli. Pożyczka ma być spłacona w okresie 10 lat. Pożyczka wypuszczona jest w dwóch formach: jako 6 procentowa premijówka oraz jako pożyczka zwykła na 10

proc. w stosunku rocznym. Jednocześnie z ogłoszeniem subskrypcji opublikowano postanowienie głównego zarządu związków zawodowych, które głosi, że podpisywanie się na pożyczkę odbywać się winno pod hasłem: „Trzytygodniowy zarobek jako pożyczka dla państwa“.

Za pełną realizację tego hasła odpowiedzialne są wszystkie władze zwierzchnie oraz nadzorcze instytucje.

budują kosztowne pancerniki. Faktem jest również, że z funduszy państwowych rozbudowuje się nadmiernie lotnictwo, które nosi wprawdzie nazwę cywilnego, ale w każdej chwili może być przekształcone na wojskowe. Dzieje się to wszystko, mimo, że Niemcom

nikt militarnie nie zagraża, ani też nikt nie atakuje na terenie międzynarodowym integralności ich terytorjum państwowego.

Równocześnie idą corocznie setki milionów marek na „Osthilfe“, która ma charakter znacznie bardziej odwetowo-

antypolski, niż gospodarczy. Celem „Osthilfe“ jest zupełne zgnicenie żywiołu polskiego w wschodnich prowincjach Rzeszy oraz podtrzymanie istniejących i utworzenie dalszych ognisk wojującej niemieczyny wzdłuż całej granicy polskiej. W tym celu olbrzymie fundusze idą na ratowanie nieopłacających się zupełnie i zadłużonych do ostateczności majątków junkrów wschodniopruskich i pomerańskich — w tym celu ogromnym nakładem finansowym tworzy się nowe osady niemieckie na całej przestrzeni od Raciborza po Słupsk i Margrabowę, w tym celu powołuje się do życia coraz to nowe, niezwykle kosztowne instytucje „kulturalne“, czasopisma i teatry objazdowe, mające na celu niemieczenie ludności polskiej, w tym celu wreszcie buduje się koleje i szosy strategiczne.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że wystarczyłoby obniżenie budżetu Reichswehry, rezygnacja z budowy nowych pancerników i zredukowanie „Osthilfe“, by budżetowi niemieckiemu zapewnić równowagę. Nie ulega również wątpliwości, że obniżenie prohibicyjnych ceł agrarnych, wprowadzonych przez p. Schielego, rozwiązałoby problem cen chleba i poprawiłoby stopę życiową ludności Niemiec (która i tak jest jeszcze znacznie wyższa, niż w wielu innych krajach europejskich).

Na to wszystko jednak Niemcy zgodzić się nie chcą, gdyż są przekonani, że i tak uda się im drogą ciągłego szantażu doprowadzić do anulacji zobowiązań reparacyjnych Rzeszy.

Zobaczymy wkrótce, jaki będzie dalszy rozwój wypadków w tej dziedzinie. Jeśli chodzi o teren wewnętrzny, to było do przewidzenia, iż nowe, z konieczności niepopularne, zarządzenia finansowe staną się pożądaną gratką agitacyjną zarówno dla skrajnej prawicy, jak i dla komunistów. W bardzo trudnym położeniu znalazła się zwłaszcza socjal-demokracja niemiecka, której poparcie wyłącznie rząd Brüninga zawdzięcza swe istnienie i trwanie. Jeśli przeknie ona pigułkę dekretową, narazi się na rzecz komunistów i hitlerowców. Jeśli cofnie swe poparcie, użyczone Brüningowi, popchnie go wprost w objęcia Hitlera i Hugenberga. Sytuacja zaiste nie do pozazdroszczenia.

Tymczasem jednak sam rozwój nastrojów w kraju zmierza w kierunku rządów skrajnie prawicowych. Stronnictwa, popierające gabinet Brüninga (z wyjątkiem jedynie centrum katolickiego, które, jak zwykle, trzyma się mocno), stanowią już tylko „kupę gruzów“, jak się wyraziła niedawno „Deutsche Allgemeine Ztg.“ Równocześnie Hitler w zwycięskim pochodzie opanowuje coraz to dalsze tereny, nie wyłączając z bolszewiczalych ośrodków przemysłowych. To też w Niemczech powszechna jest opinia, że dojscie do władzy Hitlera stanowi już kwestję niedługiego czasu.

A temu doprawdy zzewnątrz nie przeszkodzi się przez czynienie Niemcom coraz to dalszych ustępstw.

Wiec właścicieli kin w Warszawie

Warszawa, 11. 6. (Tel. wł.). — Wczoraj odbył się w Warszawie wiec właścicieli kin. Jak wiadomo, komisja finansowo budżetowa magistratu powtórnie odrzuciła wnioski o zniesienie podatku od biletów. W przemówieniach obecni na zebraniu podzielił się na dwa obozy. Jedni byli za natychmiastowym otwarciem kin, inni natomiast domagali się kontynuowania strajku aż do uzyskania niżki. Większością głosów uchwalono dalsze zamknięcie kin aż do czasu zmiany stanowiska Rady Miejskiej.

Powrót z Chequers

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Berlin, 10 czerwca.

Week-end, czyli koniec tygodnia jest w krajach anglosaskich tradycją, do której wszystkie warstwy ludności są głęboko przywiązane. Minister, czy robotnik, bankier, czy szewc opuszczają warsztaty pracy między 12-tą a 1-szą w sobotę i do 9-tej rano w poniedziałek o „businessie” nie wspominają. Grając w golfa lub tenisa, można wymieniać myśli na jakiś temat aktualny, ale umysłowość anglosaska tak już jest nastawiona, iż między sobotą a poniedziałkiem nie zapadają poważniejsze decyzje.

Niemcy skarżą się na ogólnikowy ton komunikatu, wydanego po pobytku Brüninga i Curtiusa w Chequers. Na pewno jednak komunikat ten został wydany na życzenie „gentlemenów z Berlina”, gdyż na nim nie zależało ani Mac Donaldowi ani Hendersonowi. Mimo obecności dowcipnego George Bernard Shaw'a do pewnego stopnia goście niemieccy zepsuli ministrom angielskim week-end.

Mac Donald i Henderson mają dosyć trosk własnych, aby się zbytnio przejmować przesadnymi opowiadaniem niemieckimi. Przed kilkoma dniami ogłoszono w Londynie sprawozdanie z ubezpieczeń bezrobotnych, wykazujące, iż mimo wpływów sezonowych położenie na rynku pracy nie uległo rzeczywistej poprawie.

Przyjazd amerykańskiego sekretarza stanu Henry'ego Lewisa Stimsona wywołał radość niczem nie uzasadnioną w prasie niemieckiej. Bynajmniej nie jest on jednak na ręce Hendersonowi. W ubiegłych tygodniach odbywały się w Białym Domu liczne narady, w których uczestniczyli dwaj najwybitniejsi dyplomaci amerykańscy Dwight Whitney Morrow oraz Hugh Gibson. Pierwszy z nich, teść Lindbergha, przedstawia w stronnictwie republikańskim wpływy Wall Street, a przede wszystkim potężnej grupy Morgana, drugi jest par-excellence ambasadorem, nie ulegającym wpływowi partyjnym i rozważającym zagadnienia z punktu widzenia technicznego. Gibson reprezentuje Stany Zjednoczone w Brukseli od 1927 po bardzo udanej karierze, którą rozpoczął ukończywszy Szkołę Nauk Politycznych w Paryżu, co jest rzeczą rzadką, jak na amerykańskiego dyplomata. Był on również posłem w Warszawie w latach 1919 do 1924. Z rozmów, przeprowadzonych z tymi i innymi dyplomatami, wywnioskował prezydent Hoover, iż jakkolwiek odbędzie konferencja rozbrojeniowa w przewidzianym terminie (luty 1932) mogłoby, w razie pomyślnych wyników, mieć dodatni wpływ na wewnętrzną sytuację polityczną w Stanach Zjednoczonych, to jednak niepowodzenie konferencji zrujnowałoby doszczętnie już i tak silnie podkopany prestiż stronnictwa republikańskiego. Stimson ma zatem zbadać w

Rzymie, Paryżu, Berlinie i Londynie szanse powodzenia konferencji, a w razie wątpliwości zaproponować jej odłożenie. Jak wiadomo jednak, konferencja ta jest ważnym atutem polityki zagranicznej rządu Stronnictwa Pracy w Anglii, tem bardziej, że Henderson ma jej przewodniczyć.

Mimo, iż państwo Shaw spędzali niedzielę w Chequers, a Mac Donald starał się zasłonić przed natarcznością gości niemieckich obecnością osoby o tak prywatno-gospodarczym charakterze, jak Miss Byvoets, która zarządza londyńską rezydencją premiera (10 Downig Street), nie można było uniknąć ani odmalowania obrazu Niemiec, rzekomo ginących pod ciężarem odszkodowań wojennych, ani komentarza do właśnie ogłoszonej „Notverordnung”. Ani powaga Brüninga, ani wymowa dr. Curtiusa nie wywarły przytłaczającego wrażenia na angielskich ministrach. Komunikat urzędowy zamieszcza następujące znamienne zdanie: „Ministrowie brytyjscy zwrócili ze swej strony uwagę na ogólnie-światowy charakter kryzysu oraz szczególny jego wpływ na ich własny kraj”. Jest to wyraźna wskazówka, że nie tylko Niemcy mają kłopoty. Nie wspomina natomiast komunikat o tem, czy wskazano gościom, iż, bądź co bądź, wojna, którą Niemcy wywołały i przegrały, jest pośrednim, ale oczywistym powodem kryzysu.

Po zepsuciu week-endu zaprosili pp. Brüning i Curtius angielskich ministrów do odwiedzenia Berlina. Zaproszenie to nie spotkało się z odmową, skąd pogłoski o sukcesie dyplomatycznym. Powtarza się jednak znowu historia zaproszenia do Chequers, gdy Niemcy chcieli przyjechać przed sesją Rady Ligi, lecz zostali w końcu zaproszeni na później. Teraz chcieliby widzieć w Berlinie Mac Donalda i Hendersona przed przyjazdem Stimsona, który ma zawiązać około 20 lipca. Niestety angielskim ministrom nie spieszy się z rewizytą.

Nadzieje niemieckie zwrócone są teraz ku zapowiedzianej podróży europejskiej Andrew'ego Williama Mellona, ministra skarbu Stanów Zjednoczonych. Zapominają jednak, iż Mellon, król aluminium, może mieć wiele interesów natury prywatnej, aby odwiedzić Europę i mało się będzie interesował „biedą niemiecką” tem bardziej, iż wznowienie problemu odszkodowań nie jest bynajmniej na ręce regimowi Hoovera chociażby i z powodu bliskich wyborów nowego prezydenta. A Niemcy mogli się przekonać w Chequers, że nie wystarczy szturmować w Londynie, trzeba zaniepokoić również Waszyngton i Paryż. Znaczenie zjazdu w Chequers polega na razie na wyzyskaniu, zdaje się, w tych zabiegach życzliwego pośrednictwa Anglii. M. N.

Poważna sprawa i niepoważne do niej przystępowanie

Pisma obozu rządowego wtórować poczynają głośno zamysłom skarbowym p. wiceministra Starzyńskiego, bo rzecz zabawna, o nim tylko i o jego zamiarach codziennie się mówi, a o ministra skarbu p. Jana Piłsudskiego wogóle nikt się nie troszczy i nikt o nim, ani o jego istnieniu nie wspomina, jakby go nie było.

W dużą trąbę zadęto w sprawie zmniejszenia liczby urzędników („Express Poranny”):

„Od lat dziesięciu, ha! od samej prawie chwili wskrzeszenia państwa, jedno rozlega się wołanie, jedna rozpaczliwa skarga: skarga na ciężary nadmiernego biurokratyzmu! Rzecz dzika i paradoksalna, a jednak prawdziwa. Rzeczpospolita nasza, nim na dobre straciła jarzmo zaborców, nim zdążyła odeprzeć najazd wroga i wykreślić swoje granice, już w powijakach skrepowana została mackami straszliwego polipa! Polipa, któremu na imię: przerost urzędów, inflacja przepisów, furja formalistyczna, kolwrot instancji, rozproszczenie odpowiedzialności, ucieczka od decyzji, marnotrawstwo wysiłku, elephantiasis aparatu wykonawczego”.

Możnaby to wszystko powiedzieć znacznie spokojniej i bardziej rzeczowo. Tak, jak tutaj to podano, brzmią te hasła jeszcze bardziej demagogicznie, niż na wiecach chłopskich. Jak na półurzędową propagandę jest to cokolwiek rażące.

Kogo jednak zadziwiła ta jaskrawość, ten jeszcze bardziej się zdziwił dalszemi wywodami, pełnemi... pokłonów:

„Wiceminister Starzyński, występuje do walki z polipem biurokracji, dziedziczy inicjatywę oraz intencję naszych najświetlejszych ministrów i najrozumniejszych prawodawców. Czemuż jednak intencje te dotychczas zalałamy się w wykonaniu? Wszak o redukcji urzędów i urzędników mówi się w Polsce bezustanku. Redukcję stosował już Paderewski, przeprowadzał Witos, specjalną komisję do jej realizacji formował Moskałewski, popierał ją Grabowski, uznawał jej konieczność Skrzyński i Bartel”.

Proszę, proszę! Najświetlejsi i najrozumniejsi. Chociaż tak bardzo przedmawiali. Jak to w potrzebie zmieniają się zdania i... przymiotniki.

Ale następuje wyjaśnienie, dlaczego dotychczas hasło pozostało hasłem:

„Hasło usprawnienia zarządu państwowego nigdy dotychczas nie było stawiane szczerze. Zawsze sprowadzano je do zagadnienia mechanicznej redukcji personelu urzędniczego, ta zaś redukcja stawała się narzędziem lub igraszką w ręku interesów partyjnych. Rząd, obejmujący władzę z ramienia partji, lub nowej kombinacji partyjnej, wywieszał hasło redukcji, aby pod jego osłoną pozbyć się pewnej liczby niedogodnych urzędników i na ich miejsce wprowadzić własnych mężów zaufania. Ze przy-

tem rzekoma redukcja dawała w wyniku przeważnie zwiększoną liczbę nowych pracowników i że po każdej miotle rugów następował przyrost zaludnienia w urzędach, to już stanowi jedną z owych naszych tajemnic stanu, o których wszyscy szepczą sobie do ucha, ale nikt nie mówi głośno”.

Tutaj już bardzo przebrano miarę.

Jakiż to system, jeśli nie pomajowy, stosował w Polsce t. zw. rugi urzędników niedogodnych, aby w ich miejsce osadzić własnych? Czy kiedykolwiek przedtem zjawisko to było znane w takich rozmiarach? Czy była druga taka wędrówka ludów w urzędach? Czy w każdym dziale służby państwowej, cywilnej i wojskowej, nie są znane nazwiska dziesiątek i setek najwybitniejszych pracowników, których usunięto dlatego, że nie należeli do t. zw. swoich? Wszakże stworzono całe zastępy młodych emerytów, co na skarbie odbiło się w ten sposób, że wydatki budżetu na emerytury z 60 milionów zł w r. 1925 przed przewrotem majowym podniosły się do 160 milionów zł w r. 1930, co jest zjawiskiem niebywałem i bezprzykładnem.

A czyż, posyłając ludzi na emeryturę, zmniejszono liczbę urzędników? Wcale nie. Prostu tylko zamiast pracowników, przeważnie wykształconych zawodowo, wsadzono w urzędy swoich ludzi, czasem także przygotowanych zawodowo, ale bardzo często zupełnie nie mających nic wspólnego z danym działem pracy, lub robiących nagle t. zw. bajeczne kariery. Wynik jest taki, że od r. 1925 do r. 1930 liczba urzędników powiększyła się o 10 tys. 100 osób, liczba pracowników niższych o 27 tys. 200 osób, razem o 37 tys. 300 osób. Kto zdola zakryć tę prawdę pomajową?

Sprawa zmniejszenia ciężarów zarządu państwowego i większej jego sprawności jest rzeczywiście bardzo doniosła. Ale trzeba do niej przystępować bez demagogji i bez nieprawdy. Inaczej doczeka się kraj z tego tylko nowych rugów t. zw. niedogodnych urzędników i nowego powiększenia liczby t. zw. swoich, przy których o polepszeniu pracy ani mowy nie będzie, bo przyjdą gorzej przygotowani zamiast lepiej przygotowanych, jak to się działo w ciągu lat pięciu.

Również Powstańcy i Wojacy Kujaw przyłączyli się do Poznania

Równocześnie ze zjazdem tczewskim w ostatnią niedzielę obradowali w Inowrocławiu delegaci Towarzystw Powstańców i Wojaków okręgu kujawskiego. Po wysłuchaniu sprawozdania zarządu okręgowego zjazd uchwalił wotum nieufności dla b. zarządu w Grodzianku, za jego ostatnie statutowo-strzeleckie pociągnięcia. Następnie jednogłośnie uchwalono przystąpić bezpośrednio do Związku Powstańców i Wojaków w Poznaniu.

Sprawę przystąpienia do Poznania załatwi tymczasowy zarząd, który tworzą pp.: Czaplą — prezes, poseł Dembiński — wiceprezes, red. Kobiński — sekretarz, Kozłowski — skarbnik, Eckert — komendant, Milewski — zastępca i Koška — referent oświatowy oraz Soliński, Spychalski i Zieliński — ławnicy.

Stan zdrowia Nowaczyńskiego

Adolf Nowaczyński po operacji wyjęcia oka, mimo iż operacja się udała, cierpiał tak dotkliwie bóle, że dla uśmierzenia ich lekarze musieli zastosować zastrzyki. Stan zdrowia znakomitego pisarza poprawia się.

Pacjent, nie znoszący atmosfery szpitalnej, nieustannie domagał się od lekarzy pozwolenia na dokończenie rekonwalescencji w domu. Dopiero wczoraj dr. Ruszkowski dał pozwolenie Adolfowi Nowaczyńskiemu na wyjście z lecznicy i pisarz przeniósł się do mieszkania.

Obóz Wielkiej Polski Kurs kandydatów

Ostatnia lekcja kandydatów odbędzie się w piątek, dnia 12 b. m. o godz. 20 w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65.

Obecność wszystkich kandydatów obowiązkowa.

Placówka śródmieście

Zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 13 b. m. o godz. 20 w sali Stron. Narodowego, św. Marcin 65 (nad kinem „Colosseum”).

Zbiórka Młodych

Zbiórka Młodych na boisku „Sokoła” nie odbędzie się w sobotę.

Kto chce naprawdę przyczynić się do dobrego załatwienia tej doniosłej sprawy, z którą wogóle nie można się uporać w krótkiej drodze, będzie unikał wszelkiej nieprawdy i demagogji, a wywieszał rzeczowość. W grze są bardzo poważne sprawy państwowe i los wielu ludzi. Więc i sposób załatwienia i rozprawa z tym przedmiotem muszą być bardzo sumienne i rozważne.

St. Stroński

Jednolity front przeciwpolski

Pisma niemieckie donoszą, że z okazji zjazdu „Stahlhelmu” w Wrocławiu kierownicy tej organizacji, Seldte i Düsterberg podejmowani też byli przez władze rządowe w tem mieście. M. in. przyjął ich nadprezydent regencji wrocławskiej Lüdemann, który sam jest z przekonania socjalistą i zwolennikiem partji socjal-demokratycznej. „Berliner Volkszeitung” donosi, że stało się to na rozkaz z góry, to znaczy od władz centralnych.

Widzimy z tego raz jeszcze, jak solidarni są wszyscy Niemcy, gdy chodzi o zmanifestowanie pogotowia odwetowego wobec Polski. „Stahlhelm” jest organizacją nawskroś monarchistyczną, pravicową i wrogą obecnemu ustrojowi Rzeszy, który chce obalić choćby w drodze siły. Mimo to nikt nie zabraniał „Stahlhelmowcom” urządzenia olbrzymiego zjazdu i deflady, w której wzięło udział 150.000 umundurowanych i uzbrojonych ludzi. Nie dość na tem — koleje Rzeszy Niemieckiej uruchomiły 100 specjalnych pociągów dla przewiezienia uczestników zjazdu, prezydent republiki wystosował depezę z życzeniami, a socjalistyczny nadprezydent regencji przyjął kierowników „Stahlhelmu” i życzył powodzenia zjazdowi.

Równocześnie u nas zakazuje się urządzenia w Zbąszyniu skromnego zlotu (obliczonego na paręset osób) „Sokołowi”, oraz zabrania się pochodu Stowarzyszeniom Młodzieży Polskiej, choć obie te organizacje mają charakter zupełnie ponadpartyjny i stroną całkowicie od czynnej polityki.

Agitator B. B. skazany za obrazę księdza

Nowy Tomyśl, 9. 6. Dnia 2 czerwca br. toczyła się przed sądem powiatowym w Nowym Tomyślu rozprawa przeciwko kier. szkoły Głabińskiemu Ludwikowi z Bukowca — leaderowi B. B. i wrogowi duchowieństwa, oskarżonemu o zniewagę ks. prob. Kozłowicza.

Sąd skazał Głabińskiego na 200 zł kary względnie 20 dni aresztu i poniesienie kosztów postępowania i sądowych.

Niesłychane szykany władz litewskich wobec ludności polskiej

Bezprawne unieważnienie listy polskiej przy wyborach samorządowych

Wilno, 11. 6. (Tel. wł.) Dzienniki tutejsze donoszą, iż w Kiejdanach, gdzie lwia część mieszkańców stanowią Polacy, Litwini postanowili nie dopuścić ludność polską do głosowania na listę polską w czasie wyborów do samorządu.

Do komisji wyborczej zgłoszono 9 list. Wśród nich znajdowała się lista polska. Z 12 kandydatów, wystawionych przez Polaków, Komisja skreśliła 7 z powodu niezajomości języka

litewskiego w piśmie. Postępowanie komisji nie znajduje uzasadnienia w ustawie wyborczej, ponieważ § 19 tej ustawy przewiduje jedynie obowiązek znajomości języka litewskiego przez członków rady, nie wskazując ani stopnia, ani sposobu sprawdzenia tej umiejętności. Sporządzono powtórnie listę polską i przedstawiono Komisji do zatwierdzenia. Tym razem Komisja odmówiła zatwierdzenia ze względów formalnych.

Krwawe rozruchy w Niemczech

Komuniści w walce z policją

Berlin, 11. 6. (Tel. wł.) W związku z demonstracjami bezrobotnych w Mannheim doszło wczoraj wieczór do ciężkich wykroczeń.

Policja interwenjowała przy pomocy pałek gumowych. W zachodniej dzielnicy miasta demonstranci poczęli wznosić barykady. Komunikacja uliczna została przzerwana. Ulice, pozabawione były oświetlenia. O g. 22 policja strzelała ostrymi nabojami. Również

w Kassel doszło do poważnych starć między policją i komunistami, którzy strzelali z okien domów i obrzucali policję gradem kamieni. Jeden z wachmistrzów policji został zastrzelony.

Rozruchy powtórzyły się w Gelsenkirchen, gdzie demonstrowano przeciwko rządowi, wznosząc okrzyki „precz z Brüningiem“.

Niekoniecznie sensacyjne odkrycie

Bo to jeden z tysięcznych egzemplarzy Polski pomajowej

Kraków, 11. 6. (Tel. wł.) Referentem prasowym starostwa grodzkiego w Krakowie jest student trzeciego roku uniwersytetu Adam Choczyński i on decydował o konfiskatach pism, Pra-

wie wszystkie te konfiskaty później zostały uchylone przez sądy. W ostatnich dniach Choczyński stanął do trzeciego egzaminu prawniczego i nie zdał go, otrzymując stopień niedostateczny.

Kto winien śmierci trzech podchorążych?

Epilog tragicznego wypadku pod Modlinem przed sądem

Warszawa, 11. 6. (Tel. wł.) — Wczoraj w okręgowym sądzie wojskowym odbywała się rozprawa przeciwko trzem oficerom instruktorom, którzy prowadzili ćwiczenia szkoły podchorążych pod Modlinem.

W dniu 27 kwietnia br. podczas tych ćwiczeń zatoniła tratwa i trzech podchorążych utonęło, mianowicie Kaceliński, Krusze i Skiba. Rzecznawcy

na rozprawie stwierdzili, że tratwa była zbudowana według przepisu. Świadkowie natomiast podali, iż podchorążowie, jadący na tratwie, w liczbie 12, zachowywali się niespokojnie i przechylali tratwę, przez co przyczynili się do wypadku.

Sąd uwolnił oskarżonych od odpowiedzialności. (w)

Upadłość jednej z najstarszych fabryk

Warszawa, 11. 6. (Tel. wł.) — Wczoraj zgłosiła upadłość jedna z najstarszych fabryk maszyn na terenie b. Królestwa, firma Orswald i Karasiński.

Fabryka ta była pierwszą, która na terenie dawnego zaboru rosyjskiego rozpoczęła budowę maszyn parowych. (w)

Ustępstwa na rzecz Związku Właścicieli autobusów

Warszawa, 11. 6. (Tel. wł.) — Związek Właścicieli Autobusów otrzymał z ministerstwa robót publicznych odpowiedź w sprawie ustępstw, jakie ministerstwo gotowe jest poczynić co do wymiaru podatku drogowego. Ministerstwo zgadza się na obniżenie t. zw. współczynnika zapelnienia z liczby 0,5 na 0,4. Z tegoby wynikło odniżenie wymiaru podatku o 20 proc.

Inne postulaty Związku nie zostały przez ministerstwo przyjęte.

Przedstawiciel wielkiej wytwórczości filmowej w Polsce

Warszawa, 11. 6. (Tel. wł.) W dniu dzisiejszym przybywa do Warszawy generalny dyrektor na Europę „Fox Mowietone News“ t. j. działu aktualności dźwiękowych wytwórni filmowej „Fox - Film“ p. Russel A. Muth. Przyjazd p. Mutha związany jest z zamiarem nakręcenia szeregu krótko metrażowych aktualności propagandowych i reportaży.

Zasiłki dla rodzin osób powołanych na ćwiczenia

Warszawa, 11. 6. (Tel. wł.) W najbliższych dniach ma się ukazać oświadczenie ministra spraw wewnętrznych w sprawie wydawania zasiłków rodzinom osób, powołanych na ćwiczenia. Wysokość opłat zależeć będzie od liczby osób, będących na utrzymaniu ćwiczącego.

Bawełna w Gdyni

Gdynia, 11. 6. (Tel. wł.) Norweski parowiec „Tampa“ przywiózł tutaj ostatnio 1700 bel bawełny amerykańskiej. Jest to dotychczas największy transport tego surowca, nadeszły do Gdyni. Oblicza się, że dotychczas skierowano przez Gdynię około 2500 t. bawełny. S. B.

Afera przemysłowa we Lwowie

Lwów, 11. 6. (Tel. wł.) Wczoraj wykryto tutaj aferę przemysłową. Na skutek przeprowadzonej rewizji w hotelu Bristol, w pokoju, zajmowanym przez komisjonera Leinkrama i kupca Tennenbacha, znaleziono 120 kg. tkanin jedwabnych i koronek. Posiadali oni dokumenty celne, opiewające na inne materiały. Obu aresztowano.

Przed zamknięciem teatru w Łodzi

Łódź, 11. 6. (Tel. wł.) Na dzisiejszym posiedzeniu magistratu będzie rozpatrywany wniosek o zamknięcie teatru miejskiego. Wniosek ten wywołany został tem, że koszty prowadzenia teatru niepomiernie wzrastają i że miasto, przechodzące ciężki kryzys, nie jest w stanie kosztów tych ponieść.

Walne zgromadzenie Związku Elektrowni polskich

Gdynia, 11. 6. (Tel. wł.) Dzisiaj w południe rozpoczęło się tutaj w „Domu Zdrojowym“ przy udziale z górą 30 delegatów i licznych gości 22. walne zgromadzenie członków Związku Elektrowni Polskich. Obradom przewodniczy prezes organizacji inżynier Gayczak. Elektrownię miejską w Poznaniu reprezentuje p. dyr. Koźniarski. S. B.

Briandowi grozi szubienicą

Paryż, 11. 6. (Tel. wł.) Przed paryskim sądem karnym stanął hr. de Malroy, oskarżony o napisanie do min. Brianda grubiańskiego listu, wytykającego błędy jego polityki i grożącego

mu szubienicą. Ze względu na zasługi bojowe oskarżonego, który jako oficer dzielnie sprawował się w czasie wojny światowej i w r. 1925 zgłosił się na ochotnika do szeregów wojsk działających w Marokko, sąd skazał go na 4 mies. więzienia i 50 fr. grzywny, zawiązując wykonanie wyroku co do uwięzienia.

Zbrodnie na tle konkurencyjnym

Borysław, 11. 6. (Tel. wł.) — Wczoraj właściciel kuźni Hartun, nie mogąc wytrzymać konkurencji kowala Burkiewicza, napadł na niego na ulicy i ugodził nożem w gardło. Burkiewicz w kilka godzin potem zmarł w szpitalu. Sprawca zbiegł.

W Kownie o zjeździe „Stahlhelmu“

Kowno, 11. 6. (Tel. wł.) „Lietuwos Zaulnios“ omawiając zjazd „stahlhelmców“ we Wrocławiu pisze: „Należy sobie jasno zdać sprawę z tego, że imperjalistyczne dążenia nacjonalistów niemieckich są skierowane nie tylko w stronę Polski, lecz i Litwy. Państwu naszemu zagraża poważne niebezpieczeństwo: Trudna walka z potężnym sąsiadem już się rozpoczęła. Sławny „Drang nach Osten“ już odczuwany“.

Z konferencji agencji sprzymierzonych

Budapeszt, 11. 6. (PAT.) Piąta konferencja agencji sprzymierzonych omawiała kwestję radjodifuzji. Na wniosek P. A. T. w związku z zastosowaniem tickersów w stosunkach między agencjami w emisji radjofonicznej i w kwestji konkurencji powzięto szereg uchwał. Cała prasa tutejsza poświęca artykuły konferencji agencji sprzymierzonych, podnosząc jej znaczenie.

Spoleczeństwo wobec prof. Jorgi

Bukareszt, 10. 6. (Tel. wł.) — W wyborach do senatu rząd prof. Jorgi uzyskał nieznaczną większość 18 głosów.

Znamienne jest ustosunkowanie się uniwersytetu w Bukareszcie do swego rektora, prof. Jorgi. Wszystkie cztery uniwersytety, izby rolnicze, przemysłowe i handlowe wybrały siedmiu narodowych zaradników, pięciu liberałów, jednego niezależnego i tylko dwóch zwolenników rządu. Prof. Jorgi nie wybrano.

Zamykanie banków

Chicago, 11. 6. (PAT.) Jeden z największych banków miejscowych, zmuszony był na skutek wycofania przez klientów bardzo znacznych sum, zamknąć kasy dla publiczności. Jest to 22-gi bank zamknięty w ciągu tygodnia.

Szarańcza w Besarabji

Czerniowce, 11. 6. (PAT.) Prasa besarabska donosi, że w południowej części Besarabji, pojawiła się w wielkiej ilości szarańcza, która niszczy zboża i winnice. Wszelkie podjęte dotychczas środki okazały się bezskutecznymi.

Excesarzowa Zyta w Watykanie

Citta del Vaticano, 10. 6. (KAP.) (Tel. wł.) Wczoraj wieczorem Ojciec św. udzielił prywatnej audjencji excesarzowej austriackiej Zycie, która następnie złożyła wizytę kardynałowi sekretarzowi stanu Pacelli'emu.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.9675 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.916 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płać dziś za 100 mk. n. w dewizach 211.20 do 211.50 zł., gotówką 210.80 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.01 do 173.27 zł., gotówką 172.67 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 11. 6. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 692,5 gr. (117,9 f. w. h.), b) pszenicy 735,5 gr. (124,8 f. w. h.), c) jęczmienia przemiałowego 667,0 gr. (113,1 f. w. h.), d) owsa 464,5 gr. (77,5 f. w. h.).	
„Ceny tranzakcyjne“	
Zyto 30 tonn par. Poznań	28.50
„Ceny orjentacyjne“ parytet Poznań	
Zyto	28.25—28.50
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	31.25—31.75
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	27.00—28.00
Usposobienie spokojne.	

Owies pastewny	30.00—31.00
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	41.50—42.50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	50.50—53.50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	19.50—20.50
Otręby pszenne	17.50—18.50
Otręby pszenne (grube)	19.00—20.00
Ogólne usposobienie spokojne.	
Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 30 tonn, pszenicy 90 tonn.	

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 11. 6. 1931 r.
Dzisiejsza giełda pieniężna wykazała tendencję w dalszym ciągu bez zmiany.

Z pap. procent, wzgl. lokacyjnych płacono za 5 proc. poz. konwers. 46 proc., jak również poszukiwano 8 proc. obligacje m. Poznania z 1926 i 1929 r. po 92 proc. w złocie i robiono tranzakcje 8 proc. listami dolarowymi (staremi) po 91 proc. (przy dew. 8.90), natomiast oddawano 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 35 proc. Mniejszą ilość 6 proc. listów żytnich handlowano po 16.75 bez kwalifikacji do notowania.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez obrotów. Zauważono zaofiarowanie Cegielskiego, Herzfelda i Unji, które jednakże nie znalazły nabywców.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu).	
5% Pożyczka konwersyjna 46% P.	
8% obligacje m. Poznania z 1926 r. 92% P.	
8% obligacje m. Poznania z 1929 r. 92% P.	
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred.	
91% +	
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt.	
35% O.	
Tendencja bez zmiany.	

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 11. 6. 1931 r.
Waluty Gotówka
Dolary St. Zjedn. tr.: 8.95, sp.: 8.97, kup.: 8.93.

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup
Belgia	124.20	124.51	123.89
Londyn	43.37	43.48	43.26
Nowy Jork			
kabel	8.917	8.937	8.897
Paryż	34.911/2	35.00	34.83
Praga	26.419/4	26.48	26.311/2
Szwajcaria	173.10	173.53	172.67
Oslo	238.78	239.38	238.18
Wiedeń	125.30	125.61	124.99
Włochy	46.681/2	46.80	46.57
Berlin	211.60		

Tendencja słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inwest.	82.50
5% pcz. kozw.	47.75
6% poz. dol.	71.00
10% poz. kol.	104.00

Akcje w złotych:

Bank Polski	121.00—121.50
Lilpop	0.00—15.00

Tendencja słabsza.

Komentarz

Dla papierów państwowych, listów zastawnych i akcji tendencja przeważnie słabsza. Obroty akcjami minimalne, Bank Polski słabszy, Lilpop utrzymany.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 11. 6. 1931 r.

Pszenica march. 75—76 kg.	270.00—272.00
Tendencja słabsza.	
Zyto march. 70—71 kg.	195.00—197.00
Tendencja słaba.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	205.00—222.00
Tendencja słaba.	
Owies march. od st. załad.	180.50—185.50
Tendencja niestabilna.	
Mąka pszenna	32.50—37.75
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	26.30—28.00
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	14.30—14.60
Tendencja słabsza.	
Ospa żytnia	13.25—13.55
Tendencja słabsza.	
Groch Victoria	26.00—31.00
Groch pastewny	19.00—21.00
Peluszka	25.00—30.00
Bób polny	19.00—21.00
Wyka	24.00—26.00
Łubin niebieski	16.00—17.50
Łubin żółty	22.00—27.00
Makuchy rzepakowe	9.70—10.10
Makuchy lniane	13.70—13.90
Wytłoki suche paryt. Berlin	8.00—8.10
Srót Soya	12.10—13.20
Ziemniaki jadalne białe	1.90—2.10
Ziemniaki jadalne czerwone	2.40—2.60
Ziemniaki jadalne żółte	3.80—4.10
Ziemniaki nieb. z Odenwald	2.70—3.00
Ziemniaki fabryczne	9 1/2—10 fg.
Ogólna tendencja niejednolita.	

Ziemniaki jadalne w handlu hurtowym

Ziemniaki jadalne żółte	4.35—4.65
Ziemniaki jad. niebieskie	3.10—3.35
Ziemniaki jadalne czerwone	2.65—2.90
Ziemniaki jadalne białe	2.15—2.40
za ctr.	

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 11. 6. 1931 r.

Wyplaty na Warszawę	47.15—47.35
Noty wielkie	47.025—47.425

PIXAVON
Shampoo

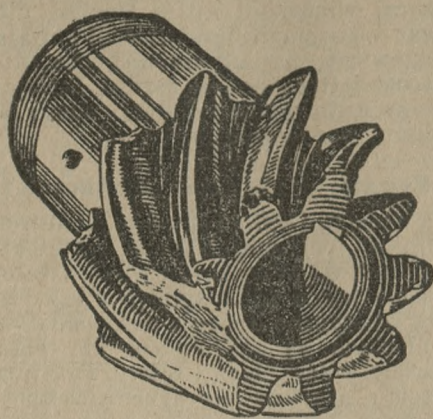
dla każdego koloru
włosów, nawet
dla najjaśniejszych

PIXAVON
Shampoo

T.W. 1 557

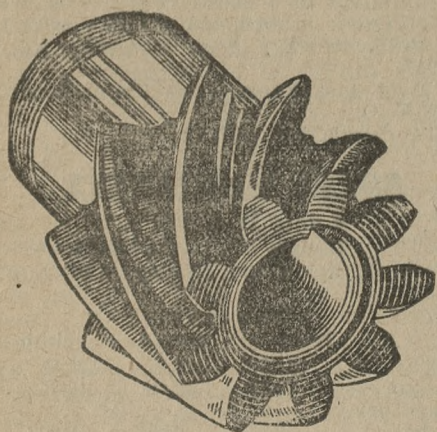
Dlaczego?

Dlaczego tryby przekładniowe są zużyte? Dlaczego skrzynka przekładniowa pracuje hałaśliwie? Dlaczego następuje spadek sprawności i bezpieczeństwa użycia pojazdu? Dlaczego tryby wymagają kosztownych reparacji, połączonych ze stratą czasu i pieniędzy?

Dlaczego?

Bowiem tryby, toczone z dokładnością do 1/1000 mm., poto, by zapewnić należyte przenoszenie siły, ulegają szybko wskutek niewłaściwego smarowania zużyciu o kilka dziesiątych mm. i więcej. Czy wiecie, że pokrywająca tryby powłoka olejowa jest niezmiernie cienka? Musi się ona jednak skutecznie opierać wysokim ciśnieniom, występującym pomiędzy trybami i zamieniać tarcie metaliczne, niszczące materiał i zmniejszające przenoszoną siłę, na minimalne wewnętrzne tarcie oleju. Takie zadanie spełnia cienka powłoka oleju Gargoyle Mobiloil i dlatego olej ten nosi zaszczytny tytuł: „Przodujący olej świata!”

Mobiloil

ZAREJESTROWANA MARKA OCHRONNA

Każdy nasz odsprzedawca przyjmuje 2- i 5-litrowe blaszanki z napisem: „Zwracamy zł. 1.65 wzgl. zł. 2.40 za nieuszkodzoną blaszankę” i wypłaca tę sumę.

VACUUM OIL
COMPANY S. A.
CZESKOWICE-WARSZAWA

n.w. 1 554

Propaganda bolszewicka i ukraińska w kularach izby gmin

Interpelacja konserwatystów angielskich

Londyn, 11. 6. (Tel. wł.) B. poseł sowiecki w Polsce a obecny radca ambasady w Londynie, Bogomołow stał się przyczyną ostrego incydentu parlamentarnego na tle uprawiania w obrębie gmachu izby gmin propagandy bolszewickiej.

Mianowicie dnia 22 kwietnia Bogomołow wygłosił w jednej z sal komisyjnych izby gmin odczyt dla posłów z Labour Party na temat „Piatiletki”. Odczyt ten został wydrukowany i rozłożony w kilku tysiącach egzempla-

rzy, z zaznaczeniem, że został wygłoszony w izbie gmin. Fakt ten spowodował ostrą interpelację konserwatystów co do ustalenia ram, w jakich posłowie mogą używać gmachu izby gmin i ich sal dla celów odczytowych.

Wydarzenie to stawia na porządku dziennym zasadniczą sprawę uprawiania pod ochroną parlamentu jednostronnej propagandy, tolerowanej dotychczas w izbie gmin nie tylko ze strony bolszewickiej, ale również ze strony ukraińskiej.

Przywódcy katol. centrum niemieckiego a Polska

(KAP) Obecnie nikt już chyba z pośród katolików polskich nie wątpi, że do liczby najbardziej zaślepionych nienawiścią do Polski polityków niemieckich należą również, niestety przywódcy katolickiego centrum. Główny organ tego stronnictwa, berlińska „Germania”, umieszcza często artykuły, które, jeżeli chodzi o stosunek do Polski, mogą śmiało rywalizować z poglądami hitlerowców. A oto nowy przyczynek do poznania uczuć, jakie żywią dla nas leaderzy partii, która rządzi dziś państwem niemieckim.

W pierwszych dniach czerwca w Dre-

nie odbywał się zjazd wydziału wykonawczego (Arbeitsausschuss) związków niemieckich. Na posiedzeniu popołudniowym w dniu 2. bm. w szeregu referatów o kwestji wschodniej omawiano przede wszystkim sprawę „korytarza” i problem górnośląski. Po przemówieniu prof. dr. Grimma, który stwierdził, że „utworzenie wolnego miasta Gdańska i korytarza było szczytem ekonomicznej i politycznej niedorzeczności, jaka w Wersalu odniosła zwycięstwo nad rozsądkiem i sprawiedliwością” (cytujemy za „Schlesische Volkszeitung” nr. 252 z 3. bm.), zabrał głos znany wróg wszystkiego co polskie, człowiek, który jest tem żarliwszym „patriotą” pruskim, że sam wyszedł z rodziny polskiej, polityk wpływowy, bo wydający wspomniany wyżej dziennik śląski, prałat Ulitzka. Referował on o Górnym Śląsku i „bezprawiu” genewskim jak następuje: „Bezprawie genewskie rozpoczęło się od tego, że wogóle dyskutowano o przynależności państwowej Górnego Śląska. Według Wilsonowskich punktów, które miały tworzyć podstawę zawieszenia broni i układu pokojowego, tylko „bezsposornie polskie ziemie” miały być zwrócone Polsce. Górny Śląsk jednak nie tylko nie jest „bezsposornie polską ziemią”, lecz krajem niemieckim. To wynika przedewszystkiem z historii, która wykazuje, że Górny Śląsk był od 700 lat oddzielnym od Polski. Wskutek tego życie ekonomiczne i kultura G. Śląska stały się niemieckimi i nie-

mieckimi pozostały. Gwara polska, używana na Górnym Śląsku, nie jest niczem więcej, jak tylko tradycyjnym atrybutem. Charakter ludności jest niemiecki. Również sposób myślenia narodowego Górnoślązaków jest niemiecki. Mimo dającego się udowodnić niemieckiego charakteru kraju ośmielono się w pierwotnym układzie pokojowym przyznać Śląsk Polsce. Dopiero pod naciskiem potężnych protestów przeciwko tej decyzji zapewniono ludności głosowanie ludowe. Ale niestety nie dopuszczono do wolnego, niewzruszonego wypowiedzenia się woli ludności. Mimo to 60% ludności opowiedziało się za pozostaniem przy Niemczech. Bezprawie wobec Niemiec zostało następnie ukoronowane przez sfalszowanie rezultatów głosowania, które wbrew rozsądkowi i prawu rozdarło Górny Śląsk na dwie części, z których najcenniejszy pod względem gospodarczym, centralny okręg przemysłowy przypadł Polsce, chociaż właśnie ta część Górnego Śląska wyraźnie opowiedziała się za Niemcami”.

Takimi bredniami karmi się społeczeństwo niemieckie, szcując je przeciwko Polsce.

W sprawie Rady Polskiego Rzemiosła Ziem Zach. R. P.

Spowodowany licznymi zapytaniami z kół rzemiosła polskiego, zarząd Związku Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych w Poznaniu podaje do wiadomości publicznej uchwałę podjętą jednomyślnie na posiedzeniu zarządu w dniu 1 czerwca br.

„Zarząd Związku Tow. Przem. i Rzemieślniczych w Poznaniu pracuje nadal z całą energją w powstałej w dniu 16 marca 1931 roku Radzie Polskiego Rzemiosła Ziem Zach. R. P. i postanawia jednocześnie zawezwać organizacje rzemieślnicze innych dzielnic a mianowicie Centr. Tow. Rzem. w Warszawie oraz Związek Rzemieślników Chrześcijań w Warszawie do przystąpienia do współpracy celem zjednoczenia organizacyjnego rzemiosła całej Polski.

Za Zarząd Zw. Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych
(—) Fr. Górczak, prezes, (—) Tadeusz Piotrowski, syndyk.

Dokuczliwe upały

powodują częstokroć mocne bóle głowy. Dobrym lekiem okazują się wówczas tabletki Aspirin.

Istnieje tylko jedna Aspirina!

Każde opakowanie i każda tabletka prawdziwej Aspiriny nosi jako znak ochronny napis BAYER w kształcie krzyża.

n.w. 11 538

Angielski statek na polskiej służbie.

Gdynia, 11. 6. (Tel. wł.). Ponieważ w ostatnim czasie zaszły wypadki, że statki „Polsko-Brytyjskiego Tow. Okrętowego” z braku miejsca nie mogły zaspokoić potrzeb eksportu polskiego przemysłu rolniczego do Anglii, zaś z drugiej strony w ruchu znajdują się tylko parowce „Łódź” i „Rewa”, towarzystwo wydzierżawiło angielski statek transportowy „Zero” (1300 t D. W.), wyposażony w wielkie komory chłodnicze. Statek „Zero” przybył wczoraj do Gdyni i przewozić będzie stąd do Londynu i Hull polskie bekony, szynki, masło i jaja.

W najbliższym czasie P. B. T. O. uruchomi statek „Premjer”, będący obecnie w remoncie w Gdańsku, i przystąpi do całkowitej przebudowy statku „Warszawa”, który przystosowany będzie wyłącznie do celów transportowych. S. B.

Pies przepłynął Zalew Fryski.

Gdańsk, 11. 6. (Tel. wł.). Pewien gospodarz z wioski Kahlberg, położonej na mierzei fryskiej sprzedał swojego psa na drugą stronę Zalewu Fryskiego, do miejscowości Tolkemitt. Pies urwał się nowemu właścicielowi z łańcucha i w ciągu jednego dnia przepłynął Zalew Fryski, (około 15 kilometrów) i całkiem wyczerpany, pokryty wodorostami, powrócił do swojego dawnego pana w Kahlbergu. S. B.

Podzielię się z tobą...

cukier krzepi

n.w. 11 541

MINTO

cukierki miętowe
jedyne w swoim rodzaju
poleca

E. WEDEL

Pw 10986-42.212

Jak się odbywają wybory w Płockiem

Ruch przedwyborczy w okręgu płockim w ubiegłym tygodniu znacznie się ożywił. We wszystkich miastach powiatowych i w wielu innych punktach okręgu powstały komitety wyborcze listy narodowej, do których winni się zgłaszać mężowie zaufania i wyborcy po odbiór ulotek, numerków, instrukcyj i t. p. Odbył się też cały szereg zebrań i wieców listy narodowej we wszystkich 4 powiatach okręgu, na których przemawiali posłowie z Klubu Narodowego, kandydaci z listy narodowej w okręgu płockim i członkowie miejscowych powiatowych zarządów i kół Stronnictwa Narodowego.

Słynny „najazd“ na okręg płocki, dokonany przez posłów z „jedynki“, miał swój większy dzień w niedzielę, 7-go czerwca. Na dworcach kolejowych w okręgu oczekiwali różne auta mniej lub więcej oficjalne, któremi odwożono przyjeżdżających posłów, po paru, do miejsc przeznaczenia, oczywiście z wszystkimi ułatwieniami miejscowej administracji.

Jednakże w niektórych większych ośrodkach np. w Sierpcu, „jedynka“ nie zdecydowała się na odbycie wieców, przekładając zaopiekowanie się w swoisty sposób wiecami listy narodowej i centrolewu. W Sierpcu doszło do czynnej interwencji policji na wiecu centrolewu, który w końcu rozwiązano, a uczestników rozproszono, usiłowano też uniemożliwić odbycie wiecu Stron. Narodowego, co się jednak nie udało. To samo było, acz w mniejszym stopniu, w innych miejscowościach.

W lokalu wyborczym listy narodowej w Sierpcu dokonano rewizji i „zabrano ulotkę p. t.: „Co obiecywała, a co dała sanacja“, która przy wyborach w październiku i listopadzie r. ub. była swobodnie kolportowana całym czasem we wszystkich okręgach. W jednej z miejscowości pow. sierpeckiego odebrano członkowi komitetu wyborczego narodowego część ulotek, które miał przy sobie, rzekomo dla „sprawdzenia“, aczkolwiek były to te same, które się znajdowały w lokalu wyborczym w Sierpcu i nie były objęte „zajęciem“.

Jedno stwierdzić należy, że system przeprowadzenia wyborów nie uległ zmianie i że wszyscy wyborcy w okręgu dobrze się w tem orientują i potrafią należycie system ten ocenić, co niewątpliwie znajdzie swój wyraz w głosowaniu.

Z ważniejszych zebrań należy wymienić parę zebrań, jakie się odbyły w niedzielę, dn. 7 czerwca:

W Baboszewie, pow. płocki, odbył się przy udziale około 300 osób wiec Listy Narodowej, Mówcy — p. Jan Duch, p. Kalinowski i p. Wojtulewicz scharakteryzowali położenie polityczne i gospodarcze. Przemówienia te były przyjęte niezwykle serdecznie, nie było ani jednego głosu sprzeciwu. Okrzykami na rzecz listy narodowej zebranie zakończono.

W Gralewie, pow. płocki, odbyło się zebranie przedwyborcze z udziałem około 150 osób, z referatami tych samych mówców, witanych gorąco przez obecnych, którzy jednomyślnie wypowiadali się za listą narodową i oklaskiwali mówców.

W Sierpcu miało się odbyć zebranie przedwyborcze listy narodowej, w lokalu kina przy Nowym Rynku. Przedtem odbywał się wiec centrolewu w Rynku, na którym przemawiali działacze socjalistyczni. Na wiecu byli obecni członkowie t. zw. Frakcji i szereg zorganizowanych ludzi bez wyraźnego oblicza, a z wyraźnymi celami. Naskutek tego nastąpiła awantura, doszło do bójki i ostrej interwencji policji, która wiec rozwiązała, a zebranych rozproszyła. W międzyczasie zaczęło się już zebranie przedwyborcze listy narodowej, w kinie, na którym przemawiał kandydat listy p. Jaxa - Bąkowski. Dziwnym zbiegiem okoliczności zaproszenia na zebranie dostały się w pewnej ilości w ręce osób, którym nie zostały wręczone. W czasie przemówienia prelegenta zaczęła wydawać t. zw. „zwischenruffy“ nauczycielka z Zawidza, p. Rutkowska, poczem rozpoczął awanturować się, wykrzykując i przeszkadzając, osobnik, nazwiskiem Marcinkowski, pracownik biura pisarza hipotecznego. Wobec odmowy obecnego na zebraniu przedstawiciela policji uspokojenia awanturującego się Marcinkowskiego, awanturujący zebrań wygizdali go i chcieli się doraźnie „z działaczem“ rozprawić. Jednakże organizatorzy zebrania nie dopuścili do tego, pragnąc odbyć wiec dalej, natomiast roz-

prawiono się krótko z niejakim Hałaską (nomen-omen), który zaczął przeszkadzać również: w ciągu paru sekund znalazł się za drzwiami.

W Żurominie, p. sierpecki, gdzie miał odbyć się wiec listy narodowej z udziałem posła Milika, nie udało się uzyskać na wiec sali. Natomiast do Żuromina przyjechała „załoga“, złożona z paru posłów „sanacyjnych“, która w obecności 400 osób i asysty odbywała zebranie w lokalu miejscowego magistratu. Kiedy po przemówieniach odczytano rezolucję, głosowania jednomyślnie przy wyborach za listą B. B. i zapytano się, kto jest za rezolucją, nikt z obecnych ręki nie podniósł. Wobec tego po nowym wyjaśnieniu i powtórnym przeczytaniu rezolucji zapytano się po raz wtóry, kto jest za rezolucją. Nie podniosła się ani jedna ręka. Na wzniesiony okrzyk, będący swego rodzaju hasłem i symbolem dla B. B., nikt się nie odezwał. Jednocześnie zaś obecni żądali zaproszenia obecnego w Żurominie posła Milika i możliwości wysłuchania go. Żądaniu temu odmówiono i pośpiesznie zamknięto wiec, ponieważ obecni zaczęli już wychodzić na mający rozpocząć się wiec posła Milika w podwórzu jednego z domów. Na wiecu tym listy narodowej zgromadziło się ponad 500 osób; wywodów posła Milika słuchano w skupieniu, z niezwykle zainteresowaniem. A gdy

Walka „sanacji“ ze Stow. Młodzieży Polskiej

Z powodu niestłuchanych szykan i obelg S. M. P. wycofuje swój pluton z P. W.

„Gazeta Bydgoska“ otrzymuje następujące pismo i oświadczenie S. M. P. w Kruszwicy:

Stow. Młodzieży Polskiej
w Kruszwicy
L. dz.: 55/31 r.
Kruszwica, dnia 6 czerwca 1931 r.
Do
Szan. Redakcji
„Gazety Bydgoskiej“
w Bydgoszczy.

Znając ideową działalność organu JW Panów na niwie narod.-kat., prosimy o łaskawe umieszczenie tego drobnego przyczynku do działalności p. por. Prandeckiego i jego satelitów „Strzelców“.

Zależy nam specjalnie na dosłownym przytoczeniu naszego listu otwartego, z tego względu, aby raz na zawsze uciszyć plotki o sympatii S. M. P. do „Strzelca“. Całkowitą odpowiedzialność możliwych konsekwencji bierzemy na siebie.

Mając nadzieję, iż Szan. Redakcja przyjmie i umieści w całości list, zgóry dziękujemy.

Gotów!
Zdz. Borówka, prezes.
St. Mintus, sekretarz.
M. Kruszyński, skarbnik.
Zdz. Jańczak, naczelnik.
J. Majewski, wice-prezes.
E. Skowron, gospodarz.

Stow. Młodzieży Polskiej
w Kruszwicy
L. dz.: 54/31 r.

Kruszwica, dnia 6 czerwca 1931 r.

Z pod znaku Orła Białego i Krzyża!
Zniewoleni pogłoskami opinii, która uparcie łączy organizację naszą z niezszczerzonym „Strzelcem“, śpieszymy wyjaśnić istotny stan rzeczy.

Zarzuty stawiane nam tyczą się udziału S. M. P. „ramię przy ramieniu“ jakoby ze „Strzelcem“ w imprezie, urządzonej w Kruszwicy dnia 31 maja br. W odpowiedzi na to oświadczamy co następuje:

W skład P. W. i W. F., którego Święto Sportowe odbyło się na terenie Kruszwicy w dniu 31. 5. 31 r., wchodzi statutowo „Strzelec“, a przewidziane jest przynależenie do niego sekcji S. M. P. i innych. Tak jest i w tym wypadku!

S. M. P. nasze posiada swój pluton, przynależny do P. W. i W. F., co pociąga za sobą podporządkowanie powiatowemu Komendantowi P. W. i W. F. w Strzelnie. Z tego więc względu pluton nasz zmuszony był wziąć udział w pochodzie, w którym wystąpił i „Strzelec“. Drugim zaś ważnym czynnikiem była chęć zabezpieczenia sobie udziału w zawodach, aby zademonstrować społeczeństwu żywotność i sprawność organizacyjną placówki naszej, a zarazem zadokumentować, że organizacja nasza

znalazł się osobnik, który zaczął przeszkadzać, słuchacze wyrzucili go z wiecu. Goniony, przez miejscowe kobiety głównie, uciekał przez miasto i schował się w budynku magistratu, którego ponoć jest urzędnikiem. Po skończeniu wiecu podjęto entuzjastycznie okrzyk: „Niech żyje lista narodowa!“ Odprowadzono tłumnie posła Milika. Na zakończenie wszyscy obecni wznieśli okrzyk na cześć Romana Dmowskiego.

W Raciążu, pow. sierpecki, przemawiał na wiecu mec. Zgliczyński. Nadto zaś odbył się szereg zebrań i wieców we wszystkich 4 powiatach, z udziałem posłów: Fijałkowskiego, Choromańskiego, Bojanowskiego, kandydata listy prezesa Rutkowskiego i i.

i pod tym względem innym nie ustępuje. Spotkał nas jednakże zawód, szczytna idea P. W. i W. F. nie ostała się burzącej sile nienawiści partyjnej i nie wykazała swych walorów, a posłużyła jedynie do nowych szykan, jakim stale podlega organizacja nasza.

Wybitnie stronnictwo sędziowanie, niewydanie nagród tym, którym te się naprawdę należały — oto jak pojęto pracę na niwie społecznej. Nagrodami naszymi były obelgi, których nam nie poskapił „ideowiec“, p. por. Prandecki.

Nie po raz pierwszy w historii S. M. P. spotkaliśmy się z podobną oceną pracy naszej, nie chcąc więc narażać się na dalsze ekscesy jednogłośnie oświadczamy, iż niemożliwością dla nas jest współpraca z takimi panami, jak powiatowy Komendant P. W. i W. F., por. Prandecki, i zmuszeni jesteśmy pluton nasz rozwiązać. Być może, iż w niedalekiej przyszłości stanowisko to obejmie człowiek naprawdę odpowiedni, a wówczas i my nie omisszamy dołączyć naszej cegiełki pod zbroźną pracę budowy Gmachu Wielkiej i Potężnej Polski. Taka więc oto jest „współpraca“ S. M. P. ze „Strzelcem“.

Nikt nie zatrze stygmatu hasła „Bóg i Ojczyzna“, na zawsze wyrzytego w piersiach naszych. I mimo wszelkich przeszkód wierni jemu pozostaniemy. Gotów!

Stowarzyszenie
Młodzieży Polskiej
w Kruszwicy.

Nieustanne wybryki „Strzelca“

„Słowo Pomorskie“ pisze: „Ludność Grębocina ze zdumieniem obserwowała „twórczą“ działalność grupy „strzelców“, którzy obficie dary wódką i kiełbasą w czasie wyborów, przysparzali w sposób „ideowy“ głosów „jedynce“, wykrzykując na cześć Be-Be i jego czołowego kandydata. Osobnicy ci, rozzuchwaleni bezkarnością, hulają nadal i teroryzują innych ludzi, głównie robotników, od których wymuszają pieniądze na monopolówkę.“

„Charakterystycznym jest, że „strzelcy“ ci niewiadomo jakim prawem otrzymali pozwolenie na noszenie broni, a są pomiędzy nimi tacy, którzy odsiadali kilkoletnie więzienie ciężkie za napady rabunkowe. To co się działo w końcu kwietnia w cegielni „Cegła“, a co się powtórzyło w dniu 30 maja, zakrawa na duży skandal.“

„Pytamy, gdzie jest zagwarantowana nam przez konstytucję wolność osobista? Jakiem prawem pozwalają sobie różne zawadki i drapieżnicy na wymuszanie ostatnich groszy od ojców rodzin i od młodych ludzi, którzy nie holdują hulaszczemu życiu,

Mydło
ELIDA
Favorit

Czyste, łagodne, wytwornie perfumowane

P. W. 11 057-62-293

prowadzonemu przez „strzelców“ grębocińskich. Cóż na to władze administracyjne i władze bezpieczeństwa?

„Czy napadani i teroryzowani mają chwycić się środków samoobrony?”

„Uważamy, że głos nasz poruszy czynniki do tego powołane i pobudzi je do przeciwdziałania wszelkiego rodzaju aktom gwałtu.“

Z Tuszewa powiatu lubawskiego donosi „Drwęca“.

„W ub. niedzielę Młodzi O. W. P. urządzili zabawę w Świniarciu w zamkniętym kółku, mimo to grupka „Strzelca“ udała się też na zabawę. Młodzi, ma się rozumieć, wyprosilili nieproszonych gości w grzeczny, ale stanowczy sposób. Nie podobało się to pupilkom „sanacji“ i postanowili się zemścić. Wracając, odpaleni od zabawy, przez naszą wieś wieczorem, ni stąd ni zowąd napotkanych małoletnich chłopców, nie mających nic wspólnego z Młodzimi O. W. P. zaczęli bić z okrzykami: „To z obozu, bijcie ich!“ Kilku z nich poturbowano tak, że krew miała na ubraniach, a rodzice musieli z nimi udać się do lekarza. Rozgoryczenie na „Strzelca“ po ostatnich jego wybrykach dochodzi do zenitu“.

Z Komitetu XI Zjazdu Katolickiego w Zbąszyniu

Legitymacje i programy XI. Zjazdu Katolickiego w Zbąszyniu zostały już rozesłane podług dostępnych nam adresów. Organizacje i osoby, które legitymacji nie odebrały zechcą zgłosić się do Komitetu Wykonawczego XI. Zjazdu Poznań, Aleje Marcinkowskiego 22, III. ptr. pok. 65 w godz. między 8 a 15-tą albo do Komitetu Miejskowego, sekretarz p. Zdzisław Ossowski, Zbąszyń, Dworzec, tel. 3.

Uczestnicy Zjazdu otrzymują w drodze powrotnej 50 proc. zniżki, na mocy karty uczestnictwa, które otrzymają w biurze informacyjnym w Zbąszyniu na Dworcu Głównym, i na dworcu Zbąszyń, Przedmieście, lub też w szkole przy Rynku.

Kwatery są zapewnione; wcześniej zamawiać można pod adresem: Ks. mansj. Wasieła, Zbąszyń, Rybaki 1.

W skład Komitetu Miejskowego wchodzi: ks. prob. Leon Płotka, prezes, dyr. Stef. Wentland, zast. prez. Zdzisław Ossowski, sekretarz, W. Haenel zast. sekretarza, Wł. Borowski skarbnik, J. Banaszyński, C. Bażyński, Sz. Bażyński, A. Boch, W. Błachowiak, sołtys Strzyżewo, P. Borysiak, Cz. Brychcy, H. Cegielski, Sz. Chwalisz, A. Dzierbiński, nac. odc. dr., B. Dudziński, por. St. Dymowski, dowódca garnizonu, W. Ekert, maj. rez., F. Filipowski r. m., C. Frankowska, M. Gałązkowa, W. Gapiński, Fr. Grajek, insp. urz. cel., St. Górecki, Helakówna przew. SMP., A. Hytry, E. Hermanowicz, F. Jader, sołtys, Perzyny, B. Kiernikowska, A. Klemke, adm. dóbr, F. Klix, M. Kobierzycki, L. Koehlerowa, A. Koehler, K. Kokocho dyr., W. Konieczka prez. Sokola, A. Kowalski, nac. eks. tow., L. Kromski, por. Krzajewski, C. Kryzanowa prez. Stow. św. Winc. a Paulo, A. Kryzan r. m., F. Kubiak, J. Kurpisz, Lutomska, St. Matysiak, St. Macoła, kier. szk., Przyprostynia, J. Marciniak, Masztalerz, Fr. Musiał wójt, St. Myszkowski, L. Niedbał, Fr. Niedbał, Niezielińska, L. Niezieliński, M. Nowak, prez. K. T. Rob., H. Ossowska, W. Perz, sołtys Przyprostynia, dr. Fel. Piotrowski, J. Płotkowska, Tel. Płotka, nac. sądu, J. Przybylski, Fr. Przybylski, Ks. M. Rywołt, M. Rzepa, zaw. o. dr., Linus Sauer, St. Sobiech, A. Spiewek, H. Szostkowska, A. Szostak, M. Szczepaniakowa, B. Tomaszewska, Marja Schoepke - Łomnica, F. Tomaszewski, K. Utrata, Ks. F. Wasieła, J. Wentlandowa, J. Weber, St. Wiśniewski, A. Wierzejewski, A. Wierzechowicki, M. Zaidlewiczowa, Miecz. Zaidlewicz, adwokat, M. Zwolski, nac. k. st.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

700-lecie św. Antoniego z Padwy

Wspaniałe uroczystości w Poznaniu pod protektoratem
J. Em. ks. Kardynała-Prymasa

Pod protektoratem J. Em. Ks. Prymasa, odbywa się w dniach od 11. do 13. bm. uroczysty obchód siedemsetnej rocznicy śmierci św. Antoniego z Padwy, wielkiego opiekuna biednych i uciśnionych. Uroczystości kościelne odbywać się będą w kościele oo. Franciszkanów.

Z tej okazji wczoraj, o 19 nastąpiło we wspomnianym kościele otwarcie uroczystości jubileuszowych. Kościół wypełniony był po brzegi wiernymi, którzy szczególnie nabożeństwo żywią do wielkiego świętego, jakim jest św. Antoni. Kościół specjalnie przybrał szatę wspaniałą — cały bowiem tonie w powodzi świateł, girland i zieleni.

Podniosłe kazanie wygłosił gwardjan O. Dominik. Wskazał on na łączność jaka istnieje pomiędzy św. Antonim z Padwy, a św. Franciszkiem z Assyżu. Jubileusz św. Antoniego jest niejako dalszym ciągiem jubileuszu św. Franciszka.

Nabożeństwo odprawił ks. inf. protonotariusz Hozakowski, który też celebrował specjalną procesję. Uroczyste „Triduum” rozpoczęło się dziś o godzinie 11. Sumę pontyfikalną odprawił ks. bisk. W. Dymek, wieczorem odbędzie się nabożeństwo i nieszpory. Początek o godz. 19. (z)

W dalszym ciągu program uroczystości ustalono w następujący sposób:

W piątek, o godz. 11 pontyfikalna suma z kazaniem celebrowana przez J. E. ks. bisk. Antoniego Laubitzę; wieczorem o godz. 9 nieszpory z kazaniem. Z piątku na sobotę (z 12 na 13) całonocna adoracja Najśw. Sakramentu. O północy uroczysta msza św., podczas której wierni mogą przystąpić do Stołu Pańskiego; po mszy św. kazanie.

W sobotę, o godz. 10 jest wotywa, a o godz. 11 pontyfikalna suma z kazaniem, celebrowana przez J. Em. ks. Kard. dr. Augusta Hlonda, Prymasa Polski. Wieczorem o godz. 9 nieszpory z kazaniem.

Przez całą oktawę uroczystości św. Antoniego, włącznie do soboty 20 czerwca odprawiane będą codziennie wieczorowe nabożeństwa z kazaniem ku czci Świętego o godz. 19. Wyjątek stanowić będzie niedziela 14 bm., w którym to dniu nabożeństwo wieczorne odprawi się po akademii o godz. 19.30. Na zakończenie oktawy, w sobotę 20 b. m. odbędzie się o godz. 8 uroczysty obchód z relikwiami świętego Antoniego z kościoła oo. Franciszkanów ulicami: Franciszkańską, Szkolną, Podgórną, Al. Marcinkowskiego, Pocztową na plac Sapieżyński, gdzie odprawi się krótkie nabożeństwo z kazaniem, potem nastąpi powrót do kościoła ulicami Pocztową i Zamkową.

W niedzielę, 14 bm. o godzinie 17 w wielkiej sali Domu Rzemieślniczego przy ulicy Franciszka Ratajczaka 21 odbędzie się uroczysta akademii ku czci św. Antoniego, na którą złożą się przemówienia J. Em. ks. Kardynała-Prymasa i prof. Uniw. Pozn. dr. Gantkowskiego, oraz utwory muzyczne w wykonaniu połączonych chórów z kościoła oo. Franciszkanów i orkiestry pod dyr. Józefa Herrmanna.

W niedzielę, 21 i 28 bm. oraz w poniedziałek, 29 bm. odegra męski chór seraficki o godz. 19.30 w sali Dworu Huggera (ul. Śniadeckich 12) dramat religijny w 3 aktach Jana Drovetti'ego p. t.: „Święty Antoni Padewski”.

Dochód z przedstawienia i akademii przeznaczony jest na pokrycie kosztów obiadu wydanego dla biednych w dniu 13 b. m. Bilety na akademii, oraz na przedstawienie nabywać można w księgarni św. Wojciecha i w zakrytych kościoła oo. Franciszkanów, a w dniach akademii i przedstawień — na miejscu, na dwie godziny przed rozpoczęciem. Komitet obchodu zwraca się z apelem do wszystkich czcicieli św. Antoniego o jak najlichnieszy udział w nabożeństwach i akademii, o poparcie przedstawień i dekorowanie okien mieszkań jubileuszowymi nalepkami.

boką ranę w głowę a następnie nożem podciął jej gardło. Napadnięta musiała się rozpaczliwie bronić, gdyż w zaciśniętej prawej ręce znalaziono pasmo włosów męskich. Jak lekarz stwierdził, H. znajdowała się od kilku miesięcy w odmiennym stanie, przypuszcza się więc, że zbrodni nie popełniono w celach rabunkowych. W związku z ohydą zbrodni policja aresztowała dwóch osobników.

Procesja na Śródce

Tłumny udział wiernych

Wczorajsza procesja na Śródce odbyła się wśród niepogody i deszczu. Mimo to udział w uroczystym obchodzie był bardzo liczny — poczucie katolicko-narodowe bowiem, jest w tej parafii również bardzo wysokie. To też nikt nie zważał na deszcz, a gremjalnie, choć pod parasolami, uczestnicznio zarówno w nabożeństwie jak i procesji.

W kościele św. Małgorzaty szczerze wypełnionym przez wiernych, odprawił nieszpory ks. kanclerz Jedwabski — kazanie wygłosił ks. prał. dr. Rolewski.

Po nieszporach wyruszyła procesja celebrowana przez ks. kan. Jęska, głównymi ulicami Śródki. Udział w procesji wzięły ze sztandarami stowarzyszenia świeckie, parafjalne, bractwa kościelne, młodzież i dzieci. Straż honorową pełnili powstańcy. Barwny pochód posuwał się z pieśnią na ustach i przy dźwiękach orkiestry 14 p. a. p. Domy były bogato przybrane w zieleń, kwiaty i sztandary; w każdym niemal oknie żarzyły się świece.

Przy pierwszym ołtarzu, przy Zakładzie Sierót, ewangelję odśpiewał ks. Haendschke, przy drugim ołtarzu (ul. Bydgoska — Dom Starców) ks. penitencjarz Staniszewski, przy trzecim ołtarzu (Rynek Śródecki) ks. prał. dr. Mazurkiewicz, wreszcie przy czwartym (Ostrówek 8) ks. kan. dr. Steuer.

Przy ostatnich dwóch ołtarzach deszcz ustał a niebo się wypogodziło. (z)

Tradycyjna pielgrzymka

Procesja z Fary do kościoła Bożego Ciała i zpowrotem.

Dziś rano o godz. 9 w ostatnim dniu oktawy Bożego Ciała odbyła się tradycyjna pielgrzymka — procesja z kolegiaty farnej do kościoła Bożego Ciała. Pielgrzymka z Najśw. Sakramentem przeszła pięknie przybranymi ulicami: Jezuicką, Wodną, Wielkimi Garbarami, pl. Bernardyńskim, Długą, Strzelecką do kościoła Bożego Ciała. Przy kaplicy Przemienienia Pańskiego ustawiony był ołtarz. Mimo deszczu udział wiernych był bardzo liczny.

Po solennej mszy św. i kazaniu w kościele Bożego Ciała już w godzinach południowych pielgrzymka udała się w drogę powrotną do kolegiaty farnej ulicami: Strzelecką, przez pl. Świętokrzyski, Wrocławską, Stary Rynek i Jezuicką. Na zakończenie procesji — pielgrzymki odbyło się nabożeństwo w kolegiacie farnej. W drodze powrotnej ołtarz ustawiony był na ul. Strzeleckiej przy gimnazjum Św. Jana Kantego. (k)

KALENDARZYK

Czwartek, 11 czerwca 1931.

Słońce: wschód 3.30 — zachód 20.14 — długość dnia 16 godzin 44 min.

Księżyc: wschód 1.06 — zachód 15.11 — po ostatniej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 15 st. Cels. Deszcz. Wiatr południowo-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 754 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 21 st. Cels., najniższa plus 14 st. C. Ilość opadu 2 mm.

Przepowiednia pogody na piątek: Przy zmiennym zachmurzeniu i skłonnościach do deszczu, ciepło.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu dziś plus 0,57 m.

Kal. rzk.: Barnaba Ap. — jutro Onufry Pust.

Kal. słow.: Radomił — jutro Wyszomir.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Procesja ku czci Boskiego Serca Jezusowego** wychodzi w piątek 12 bm. o godz. 18 z kościoła oo. Jezuitów na plac Bernardyński. Po odmówieniu litanji i krótkim kazaniu wraca procesja Wiel-

U osób przygnębionych, wyczerpanych, niezdolnych do pracy, naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” pobudza obieg krwi, wzmacnia zdolność myślenia i chęć do pracy. Ządać w apt. i drog. nw 11539

kiemi Garbarami do kościoła. Wzyskich czcicieli Boskiego Serca na tę procesję wynagradzającą zapraszają oo. Jezuitów.

— **Czterdziestogodzinne nabożeństwo w kościele Przemienienia Pańskiego w Poznaniu** odbędzie się w dniach 12, 13, 14 bm. Porządek nabożeństw: Wystawienie Najśw. Sakramentu od godz. 5 do nieszpór. Msze św. o godz. 5, 6, 7, 8, i 9. Nieszpory o godz. 17.30. W niedzielę suma z kazaniem o godz. 9.30, nieszpory z kazaniem o godz. 16.30.

— **Sodaliczka Panien Urzędniczek** Nabożeństwo odbędzie się 14 bm. o godzinie 9 w kaplicy sodalicyjnej. — Zebranie plenarne połączone z nadzwyczajnym z powodu ważnych spraw, o godz. 19 w sali zebrań oo. Jezuitów.

ŻYCIE SOKOLE

— **„Sokół” Poznań IV. Łazarz.** — Zbiórka wszystkich członków do procesji parafjalnej 11 bm. o godz. 17.30 na Rynek Łazarzskim.

— **Tow. gimn. „Sokół” Winiary.** Zebranie zarządu 15 bm. w szatni Sokolej.

WIECZORY, KONCERTY

— **Popis uczniów Szkoły Muzycznej im. Chopina** odbędzie się w sali koncertowej Domu Ewangelickiego w sobotę 13 bm. o godzinie 20. Program obejmuje m. inn. utwory Paderewskiego, Chopina, Czajkowskiego oraz uwerturę „Ifigenia w Aulidzie” na orkiestrę — Glucka.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Humorystyczne pokazy pływackie.**

Z okazji „VIII Tygodnia L. O. P. P.” odbędzie się w sobotę 13 bm. na nowej pływackiej Tow. Pływ. (teren fabryki Herolda) święto pływackie z następującym programem: Bieg 50 m. dow. dla chłopców i dziewcząt do lat 15 oraz w maskach gazowych, występ słynnego nurka Ibn - Kuso - Bali, który bawi obecnie na Międzynarodowej Wystawie Kolonialnej w Paryżu, walka w jakakolwiek drużyny Senegalczyków i Malajczyków, którzy przyjeżdżają z Wystawy Kolonialnej w Paryżu na występ gościnny do Poznania, mecz piłki wodnej, humorystyczna pantomina wodna: „Kapanie policyjne zakazane”, odegrana przez emerytowanych artystów słynnego cyrku wodnego światowej sławy „Garasatti”, pokaz skoków, skoki humorystyczne, m. in. karkołomny i sensacyjny skok ze spadochronu, skoki chłopców po nagrody, bieg pań powyżej lat 43 i pół, przyczem do startu dopuszczają się panie li tylko za przedłożeniem metryki urodzenia; m. in. występuje również zona wicekróla szczepu Dhal, Kih-Jhamam - Bibi - Kwa, humorystyczne mecze bokserskie ponad wodą, humorystyczna pantomina wodna: „Tragedja nad stawem podmiejskim”, mecz piłki wodnej drużyny Senegalczyków i Malajczyków, międzynarodowa sztafeta 7x50 mtr. Drużyna Senegalczyków, Malajczyków i Reprezentacja Poznania. Koncert wojskowy i bufet na miejscu. Komunikacja autobusowa ze Starego Rynku od godziny 15.

— **Wielka zabawa ludową** urządził Komitet Tow. dziel. winiarskiej 14 bm. na dziedzińcu parku Sołackiego. Początek o godzinie 14. Czysty dochód przeznaczony na budowę kościoła na Winiarach.

— **Koło Przyrodników U. P.** obchodzi w niedzielę 14 bm. o godz. 12 w sali 18 Coll. Minus (Waly Wazów) obchód dziesięciolecia istnienia.

— **Akademicki Hufiec Harcerski** Zbiórka pożegnalna odbędzie się 12 bm. o godz. 20.15 w lokalu Komendy Chorągwi (ul. Fredry 7, pokój 5). Zbiórkę zaszczytliwie oraz wygłosi gawędę druż. generał Józef Haller.

— **Sodaliczka Marjańska Akademickiej U. P.** bierze udział w wielkiej procesji ku czci Serca Jezusowego z kościoła oo. Jezuitów. Zbiórka przy wejściu do kaplicy sodalicyjnej o godz. 17.45.

— **Narodowa Organizacja Kobiet** prosi o liczny udział w procesji Najśw. Serca Jezusowego w piątek 12 bm. z kościoła oo. Jezuitów. Punkt zborny pod sztandarem o godz. 17.30 narożnik ul. Dominikańskiej i Wielkich Garbar.

— **Wielkie szczęście spotka** każdego w niedzielę 14 bm. w ogrodzie Bractwa Kurkowego w Szelagu na koncercie i wencie Stow. Pań Mił. Św. Wincentego a Paulo przy Farze p. w. N. M. P. W programie wielka loteria fantowa, cenne i piękne wygrane, wiele urozmaicenia, śliczne premje. Dogodna komunikacja autobusem z Starego Rynku — Nowy Ratusz.

— **Polski Związek Zawodowy Drukarzy i Pokrewnych Zawodów na Rzplita Polska, Okręg Poznański,** urządzi w niedzielę 14 bm. wielką wycieczkę familijną do ogrodu „Wiktorja” przy Drodze Debińskiej. W programie strzelanie do tarczy, kulanie w kregle, firetkowanie, gra w rybę, koło szczęścia, wielka gra fantowa itd. oraz różne niespodzianki dla dzieci. W cieniowym ogrodzie koncerto-

Międzynarodowy sukces poznańskich lotników

Dwaj lotnicy poznańscy zdobyli w międzynarodowym rajdzie trzecią nagrodę. Interesujące zdjęcia ilustrujące ten wielki sukces polskiego lotnictwa, przynosi ostatni (37) numer „Ilustracji Polskiej”. Ten sam numer przynosi zajmujący, aktualny feljton p. t.

Ludzkość w walce z komarem

opowiadający o nieznosnej pladze dokuczliwych komarów, które roznoszą malarję. Również na czasie jest ciekawy artykuł p. t.

Woda źródłem zdrowia i siły

który opowiada o nauce pływania i budowie miejskich kąpielisk dla dzieci.

Piękny i bogato ilustrowany nuemr uzupełniają liczne zdjęcia aktualne z kraju i zagranicy, oraz zwykle działają stale, jak odcinek powieści, nowela, mody, bajka dla dzieci itp.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy. Nabyć można u kolporterów ulicznych, w kioskach dworcowych „Ruchu”, w księgarniach oraz w agenturach naszych. Miesięczny abonament 1.50 zł, kwartalnie 4.— zł, bez kosztów przesyłki. — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcin 70).

Krew w żyłach mrozące wypadki

Katastrofa lotnicza — Śmierć w nurtach Wisły — Potworne morderstwo

Nasz korespondent grudziądzki (iks) donosi:

Dnia 8. bm. znów zginął tragicznie jeden z naszych czołowych pilotów, mianowicie ppor. Stanisław Kostrzewski z dyonu myśliwskiego 3 p. lotniczego. Sp. ppor. K. przybył z dyonem z Poznania do Grupy (plac ćwiczeń) i tu, wykonując lot służbowy, zginął śmiercią tragiczną. Zwiłki sp. K., złożone w dębowej trumnie, przewiezione zostały na kadłubie samolotu na stację kolejową, skąd zabrala je rodzina zmarłego; liczni oficerowie lotnicy oraz delegacje, stacjonowanych w Grudziądzu oddziałów wojskowych oddali tragicznie zmarłemu ostatnią przysługę, gdy podczas smutnego pochodu nad miastem przelaty-

wała eskadra, przebywających na ćwiczeniach, samolotów.

Podczas pracy nad urządzeniem pływalni wojskowej nad Wisłą jeden z żołnierzy, znajdujący się w łodzi, stracił równowagę i wpadł do rzeki; żołnierz, nie umiejący prawdopodobnie pływać, poszedł natychmiast na dno; wszelkie wysiłki ratowania były daremne; zwiłki jego poniosł rwący prąd rzeki. Tragicznie zmarły, niejaki Antoni Wąs, należał do plutonu saperów 64 p. p.

W pobliżu majątności Dąbrówka pod Grudziądzem wyłowiono z Osy zwiłki 22-letniej Jadwigi Haremzówny; komisja sądowo-lekarska stwierdziła, że H. padła ofiarą okrutnego morderstwa; zbrodniarz zadał H. głę-

wał będzie orkiestra smyczkowa. Punkt zborny o godz. 8 (punktualnie!) przy boisku „Sokoła”. Goście mile widziani! Czysty zysk przeznaczają się na bezrobotnych kolegów.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Dzieci poleskie w Poznaniu.** Jak już donosiliśmy, bawiła w Poznaniu wycieczka uczennic i uczniów państwowego gimnazjum w Łunincu na Polesiu. Na czele wycieczki, składającej się z 33 osób, stali pp. dyr. Lubojacka i prof. Jan Mydlarz. Bezpośrednio po przyjeździe wytworzyła się przykra sytuacja, gdyż goście znaleźli się bez dachu nad głową. W ostatniej chwili przyszedł z pomocą dyr. Targów p. Krzyżankiewicz, który udzielił gościom w jednym z pawilonów. Z konieczności zajął się wycieczką Poznański Komitet Akademicki i Bratnia Pomoc. Dzięki uprzejmości zarządu gospodarstwa B. P., goście jedli obiady w Domu Akademickim. Oprawdzeni przez studentów, zwiedzili szczegółowo katedrę, ratusz, Zamek, zwierzyńiec, ogród botaniczny itd a na zakończenie zakład i urządzenie „Drukarni Polskiej”, gdzie dokonano wspólnego zdjęcia. Wieczorem opuszcili goście Poznań, udając się w dalszą drogę do Gdyni, następnie Kartuz, poczem przez Bydgoszcz — Toruń — Warszawę z powrotem na kresy wschodnie. (in)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Pożary na prowincji.** W Przecławiu (pow. obornicki) bawiący się zapalnikami syn lokatora Stanisława Napierały wzniesił ogień w zabudowaniach rolnika p. Antoniego Juszczyka. Pastwą płomieni padła szopa oraz świnia. Strata jest tem dotkliwsza, gdyż p. Juszczyk nie był ubezpieczony. — W Kicinie (pow. poznański) prawdopodobnie również wskutek nieostrożności nieletniego dziecka zapaliły się zabudowania rolnika p. Jana Hosaja. Spłonęła stodoła wraz z przybudowaną szopą i narzędzia rolnicze wartości 4 tys. zł. — W Buku z niestwierdzonej przyczyny powstał ogień w zabudowaniach p. Walentego Jęcha. Poszła z dymem obora. — W Annowie (pow. szubiński) spłonęła obora i szopa u rolnika p. Antoniego Klucza. Straty wynoszą 7000 zł. — W Radłowie (pow. mogileński) powstał ogień w zabudowaniach rolnika p. Jana Wodylaka. Spłonęła stodoła i szopa oraz część narzędzi rolniczych. (k)

— * **Utonięcia.** W stawie swego ojca utonęła w Henrykowie (w pow. krotoszyńskim) 20-letnia Emma Lietschke. Narazie nie ustalono przyczyny jej śmierci. (k)

— * **Zmarł wskutek postrzału.** Podczas kopania torfu postrzelony został prawdopodobnie przez kłusowników rolnik Ignacy Lewandowski z Ludowic pod Wąbrzeźnem. Rannego przewieziono do szpitala w Wąbrzeźnie, gdzie zmarł po kilku dniach mimo zabiegów lekarskich. (x)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kradzieże i włamania.** Ze składu przy ul. Wrocławskiej 3, własności p. Wojciecha Groszkiewicza (Mickiewicza 6), skradziono 30 metrów materiału wartości 300 zł. — Z biur firmy „Polska Spółka Maszyn do Powielania” przy Starym Ryнку 84 porwano kufel z przyborami do powielania wartości 200 zł. — Przy ulicy Półwierskiej 6 włamano się do pracowni fryzjerskiej p. Jana Wesolowskiego i skradziono 2 ubrania męskie, lalkę woskową, 30 używanych brzytw, 4 maszynki do strzyżenia włosów, oraz bieliznę fryzjerską, wszystko wartości 1000 zł. — Z korytarza gmachu kuratorium szkolnego przy ul. Towarowej zabrano rower męski „Wiktoria”, należący do p. Marcina Mateli (W. Garbary 26). — Z restauracji przy ul. Szewskiej 8, własność p. Adama Schmidta (Kopernika 8), skradziono wódkę za 400 zł. — Przy Waiach Jana III nr. 11 włamano się do mieszkania p. Leona Musielaka. Łupem nieznanymi złoczyńców padła odzież i kapelusze wartości 350 zł. — Do mieszkania p. Teresy Olszak przy Starym Ryнку 59-60 wtargnęli złoczyńcy, nie zabrali jednak nic, gdyż zostali prawdopodobnie spłoszeni. (z)

JARMARKI

— * **Stęszew.** Jarmark na konie, bydło, świnie, drób, zboże i towary kramne odbędzie się 18 czerwca rb.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Szamotuły.** (Strzelanie o godność króla kurkowego.) Ustartym zwyczajem rozpoczęły się tradycyjne uroczystości tutejszego Bractwa Kurkowego nabożeństwem w kolegiacie, celebrowanym przez ks. dziekana Kaźmierskiego. Po południu zgromadzili się członkowie Bractwa na placu Sienkiewicza, skąd wyruszyli na króla kurkowego p. Sujaka, p. burmistrza, członków Magistratu, a następnie udali się na strzelnicę. Wobec licznie zgromadzonego obywatelstwa przemówił p. Fr. Czerwiński, witając zaproszonych przedstawicieli władz, członków Magistratu oraz zaproszonych gości, w dalszej swej przemowie podnosząc tradycje Bractwa Kurkowego i zasługi tychże, położone w obronie granic naszej Rzeczypospolitej. — Po wznieśnięciu okrzyku na cześć Rzeczypospolitej oraz Jej Prezydenta, przystąpił szesnastoletni król kurkowy do dania strzałów honorowych na cześć Prezydenta Rzeczypospolitej. Dalsze strzały honorowe dał pp. pułk. Szeżeński na cześć armii, zdobywając przy pierwszym strzale dwunastkę i tem samym tymczasowo godność króla kurkowego tutejszego Bractwa dla

armii. Po dalszych strzałach honorowych rozpoczęło się oficjalne strzelanie do tarczy królewskiej o godność tegorocznego króla kurkowego. Dalsze dwunastki oddali pp.: Tadeusz Kosiński, Jan Vogel, Bolesław Bamber, Kazimierz Waliłgóra, Bernard Fengler, Stanisław Gieremek, Marjan Czerwiński, Maksymilian Tschirner i Stanisław Tym. Najcelniejszy okazał się strzał p. Kosińskiego, który zdobył godność króla kurkowego. (z)

— * **Rydzyna.** (Z Bractwa Kurkowego.) Tutejsze Bractwo Kurkowe urządziło swoje doroczne strzelanie o godność króla kurkowego. W pięknie położonej i za inicjatywą obecnego prezesa w tym roku przebudowanej strzelnicy oddał o godz. 14 prezes p. Skwarski pierwszy strzał honorowy na cześć Rzeczypospolitej. Z kolei dawano strzały honorowe na Prezydenta Rzplitej przez komend. Bractwa p. Browarczyka, na Bractwo przez starego króla p. Stelmacha. W imieniu parafji strzelał ks. prefekt Matysiak. Królem pozostał brat Śliwa, wicekrólem prezes brat Skwarski, marszałkiem brat Ziegler. Do tarczy pierścieniowej o nagrody najlepsze strzały oddali: Br. skarbnik Stelmach, ks. prefekt Matysiak, Br. Machowski, p. Skorliński, br. Szymanowski. Wieczorem nastąpiła proklamacja króla, rycerzy oraz rozdanie nagród, poczem prezes p. Skwarski udekorował króla i rycerzy tradycyjnymi insygniami. Podczas biesiady przemawiali m. in. prezes p. Skwarski, ks. prefekt Matysiak. (z)

— * **Barcin** (Uroczystość Bożego Ciała). Procesja Bożego Ciała odbyła się przy pięknej pogodzie. Część towarzysów oraz dzieci szkolne ruszyły o oznaczonej godzinie do kościoła skąd po sumie przeszła procesja przez pięknie udekorowane ulice. Podczas procesji przygrywała orkiestra Straży Pożarnej a Chór kościelny pod wezwaniem św. Cecylii wykonał przy poszczególnych ołtarzach hymny. — (Hodowla morw i jedwabników). Znany na gruncie miasta mistrz piekarski oraz barłnik p. Plotka założył hodowlę morw oraz jedwabników. Jest to pierwsza tego rodzaju hodowla na terenie tej. miasta. (cb)

— * **Grodzisk Wlkp.** (Budowa bekoniarni.) Budowa bekoniarni szybko postępuje naprzód, dając pracę około 60 ludziom. Do połowy lipca ma być budowa ukończona a bekoniarnia rozpocznie regularny ubój ca 50 000 świń rocznie. Jest to duża zasługa Magistratu i Rady miejskiej, że budowa doszła do skutku i tem samem dała pewnej ilości bezrobotnych stałą pracę. (wj)

— * **Miejska Górka.** (Z Tow. Młodych Polek.) Od roku istniejące tu Tow. Młodych Polek urządziło małą wystawę robótek, obejmującą także i wyroby kobiece osób z poza Towarzystwa. Na salce Bractwa Kurkowego zebrano około 150 różnych okazów. Wystawę otworzył w otoczeniu zaproszonych gości i Magistratu ks. proboszcz, dziękując inicjatorom pp. Zymiewiczowej i Gorskiej i Tow. Młodych Polek za podjęty trud, życząc dalszej owocnej pracy. Wieczorem odbyło się przedstawienie ku czci „Marji Królowej Polskiej”. (fb)

— * **Środa** (Z Bractwa Kurkowego). Godność króla kurkowego zyskał znany obywatel p. Bartylak, wicekrólem Zgm. Kowalewski Rycerzami kolejno zostali pp.: Bembista, H. Namysłowski, Wł. Grześkowiak, Woźny i Kraski. — (Wypadek przy pracy). W Krzykosach pow. średzkim podczas ścinania drzewa przyniółł pień rob. Puślewskiego, który zmarł krótko potem.

— * **Pleszew.** (Król kurkowy). Tegoroczne tradycyjne strzelanie o godność króla kurkowego odbyło się w strzelnicy wojskowej na Karczemce. Godność króla kurkowego zdobył p. Jan Bendlewicz, a rycerzami zostali pp. burmistrz Fr. Nowacki i T. Gauza. (a)

— (Matu.a). W gimnazjum humanistycznym im. Staszica, świadectwa dojrzałości otrzymali: Borkowski Czesław, Bykowska Janina, Grobelny Edmund, Grzesiak Stanisław, Jarzębowska Magdalena, Kopczyński Adam, Kowalewski Bohdan, Kraftówna Wanda, Kubacki Stefan, Kwieciński Władysław, Modelska Karolina, Perz Kazimierz, Przelaskowski Kazimierz, Rembiasz Ignacy, Rybczyk Józef, Schindler Marjan, Stempian Jan i Warszczyński Jarosław. Dwóch uczniów nie dopuszczono do egzaminu, a troje obcięto przy pracach pisemnych. (a)

— * **Murowana Goślina.** (Z Bractwa Kurkowego.) Bractwo Kurkowe urządziło tradycyjnym zwyczajem strzelanie o godność króla kurkowego. Królem kurkowym został p. Piątek, I rycerzem p. Polcyn, II rycerzem p. Rakocy. — (Tydzień Dziecka.) W ub. tygodniu odbył się Tydzień Dziecka. Rano wszystkie dzieci z ochronek i szkolne udały się do kościoła na nabożeństwo, które odprawił ks. prob. Adamek. Po południu udały się dzieci do pobliskiego parku w wiosce Przebódowo, gdzie po posiłku rozpoczęły przeróżne gry. (wg.)

— * **Sarnowa.** (Stow. Dzieciątka Jezus.) Na sali p. Stachowiaka odbył się wieczór religijny, urządzony przez Stowarzyszenie Dzieciątka Jezus. Program składał się z przemówienia ks. prob. Spychalskiego jako patrona, utworów muzycznych, deklamacji i obrazu scenicznego „Bernadeta”. Wieczór ten wywarł na zebranej publiczności wielkie wrażenie.

— * **Rawicz.** (Procesja.) Przy udziale wielkich rzesz wiernych odbyła się procesja Bożego Ciała. Asystę pełnili członkowie tutejszego Bractwa Kurkowego w miejsce wojska, które w tym roku z niewiadomych przyczyn nie brało udziału w procesji. (mr.)

— * **Koźmin.** (Z Bractwa Kurkowego.) Godność króla kurkowego zdobył p. Czesław Ogurkowski, drogerzysta, marszałka p. Jan Joka, mistrz rzeźnicki, rycerza p. Maksymilian Ciesiołka, mistrz stolarski. Nagrody za strzelania do tarczy premijowej otrzymali pp. Gołab, Urbaniak, Ciesiołka, Ogurkowski, Szych, Staniszewski, Kula, Jarczyński, Bomski i Jaworski. Strzelania do nowej tarczy premijowej przyniosły następujące wyniki pp.: Gołab Ciesiołka, Urbaniak, Jaworski, Kula. (s. a)

— * **Rogoźno.** (Z Bractwa Kurkowego.) Tegorocznym królem kurkowym został p. Stanisław Szalek, mistrz fryzjerski, I rycerzem — p. Konstanty Sztuba, mistrz stolarski, II rycerzem — p. Stanisław Dudka, urzędnik kolejowy.

— (Święto p. w. i w. f.) W niedzielę, 7 bm. odbędzie się w Rogoźnie na stadionie miejskim powiatowe święto p. w. i w. f. Zjazd zapowiada się bardzo licznie. — Przygotowania do przeprowadzenia imprezy są już poczynione. W związku z świętem nastąpi otwarcie świetlicy dla stowarzyszeń p. w. i w. f. w domu miejskim przy ul. Kościuszki.

— (Z życia kół śpiewaczych.) Pod przewodnictwem rady dr. Wysockiego odbyło się w lokalu p. Jarosza walne zebranie delegatów okręgu XVI kół śpiewaczych. Po złożeniu sprawozdania przez członków zarządu postanowiono przenieść narazie siedzibę zarządu okręgowego do Chodzieży. Prezesem okręgowym wybrano p. Berendta z Chodzieży, dyrygentem p. Baryżewskiego, sekretarzem p. Sarnowską również z Chodzieży. (aka.)

— * **Obrzycko, nad Wartą.** (Z Rady Miejskiej.) Na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej wprowadził burmistrz p. Bielawski nowego radnego p. Jana Brzóske, w miejsce zmarłego śp. Piotra Kasprzaka. Dalej uchwaliła Rada Miejska zrównoważenie budżetu administracyjnego za rok obrachunkowy 1931-32 w wysokości w dochodach i rozchodach na 48 022,88 zł. Wniosek Wydziału Powiatowego w Szamotułach o przyznanie subwencji na zakupiony samochód dla Powiatowej Komendy Policji Państwowej w Szamotułach Rada Miejska z powodu braku funduszy odrzuciła. Po wyczerpaniu porządku obrad i omówieniu spraw mniejszej wagi, solwował przewodniczący p. Taranczewski zebranie. (os)

— * **Kościeln.** (Procesja Bożego Ciała.) Procesja Bożego Ciała odbyła się przy pięknej pogodzie, jakkolwiek poranek był pochmurny. W procesji wzięły udział władze, korporacje, towarzystwa wojskowe i cywilne, oraz liczne rzesze wiernych.

— (Przedstawienie.) Dzieci powszechnej szkoły żeńskiej odegrały przy pełnej sali obraz pięknych bajek p. t. „Królewna Krasawica” Młodych amatorów nagrodzono burzą oklasków. Dochód przeznaczono na ofiary powodzi wileńskiej.

— (Proklamacja króla kurkowego.) Tegorocznym królem kurkowym został mistrz obuwiczny p. Wawrzyniec Kortus. (mk)

— * **Ostrów Wlkp.** (Egzamin dojrzałości.) Świadectwo dojrzałości otrzymały w państw. gimn. żeńskim następujące abiturjentki: Cepówna, Hartwichówna, Kleczewska, Kołodziejczakówna, Królowska, Kurdzielówna, Laskowska, Lorychówna, Mertczanka, Motylówna H., Motylówna I., Nowaczyńska, Nowicka, Polaszówna, Rudzianka, Spychalowiczówna, Sikorzanka, Wilgocka, Wieczorkówna, Woschkówna, Zwierzycza, Czerwińska, Chociszewska, Dankowska, Durska, Frelkiewiczówna, Górczyńska, Górecka, Gądkówna Danuta, Gądkówna Wanda, Grzesiekówna Marja, Grzesiekówna Marta, Kleczewska J., Kuberczanka, Kapałczyńska, Lasocińska, Łukaszczyńska, Maciakówna, Musiałówna, Rowińska, Rychwalska, Schmidówna, Walterówna.

Egzamin dojrzałości w państw. gimn. męskim zdali: Brodziak Walenty, Ciesielski Marja, Czaja Antoni, Dolata Antoni, Duczmal Marjan, Gawęcki Witold, Głębocki Wacław, Haraszkiewicz Czesław, Hartwich Janusz, Hofmański Bogdan, Idziór Lech, Jurga Stefan, Karge Grzegorz, Kasprzak Wiktor, Kędziora Antoni, Kierzek Czesław, Kościelak Roman, Kowalczyk Antoni, Kuroszczyk Marjan, Leja Józef, Mączkowski Władysław, Misiak Klemens, Mizera Stefan, Namysł Wiktor, Nowak Józef, Nowakowski Alfons, Nowicki Jan, Ozegowski Zygmunt, Piechowiak Henryk, Prauziński Mieczysław, Ruciński Stanisław, Sobczak Marjan, Sokół Władysław, Stojek Jan, Szlachta Antoni, Schmitt Karol, Wawrzyńczak Jan, Wiertelak Józef, Wikarjak Jan, Wolniak Stanisław, Zbiński Tadeusz, Zdanowski Henryk.

— (Z Bractwa Kurkowego.) Tradycyjne strzelanie do tarczy królewskiej na nowej strzelnicy cieszyło się tym razem wielką frekwencją. Zaszczepna godność króla kurkowego przypadła w udziale p. Kaczmarkowi, komornikowi sądowemu. Godność pierwszego rycerza uzyskał p. Orlicki, a drugim został p. Jabłoński. W nadchodzącą niedzielę, 7 bm., odbędzie się uroczyste i oficjalne proklamowanie króla i rycerzy, oznaczenie zwycięzców i rozdanie nagród. Uroczystość odbędzie się w nowym a pięknym ogrodzie strzeleckim na Krępie. (n)

— * **Pobiedziska.** (Strzelanie Bractwa Kurkowego.) Królem kurkowym został p. Stanisław Górecki, sekr. Bractwa, pierwszym rycerzem p. Wojciech Stachowiak, zastępca prezesa, drugim rycerzem p. Piotr Siekierski

— * **Koronowo.** (Strzelanie Bractwa Kurkowego.) Godność króla kurkowego zdobył p. Grodzki; pp. Świetlik — I rycerz, Nowak Cz. — II rycerz. Poza tem w strzelaniu premijowym zdobyli nagrody pp.: Pufelski, Kapela i Jarecki.

— (Ruch ludności.) W tut. urzędzie stanu cywilnego zanotowano w miesiącu maju 8 wypadków urodzin, w tem 6 pici męskiej i 2 żeńskiej oraz 7 wypadków śmierci. Ślubów zawarto 5. (fj)

— * **Zaniemyśl.** Tow. Robotników Kat. Polskich z prezesem p. Czapikiem na czele obchodzi 5 lipca 25-letni jubileusz istnienia.

Wieczór literacki

W recytacjach własnych utworów przypomną się znowu czterej pisarze poznańscy: Stefan Balicki, Wojciech Bąk, Józef Kisielewski i Jan Sztaudynger na wieczorze, który się odbędzie w sobotę, 13 b. m. o godzinie 8-mej w Collegium Medicum, przy ul. Fredry. Prozę reprezentować będą nowele: „Noc jesienna”, „Cudze życie”, „Spostrzeżenia z życia codziennego”, dalej satyry: Introdukcja, Czarne i białe. Z wierszy wymienić wypada cykle „Pożegnanie Krakowa”, Sztaudyngera, wiersze religijne i patriotyczne Bąka, oraz „Dzień powszedni” Kisielewskiego. Bilety w cenie 2.—, 1.— zł, i —.50 gr. przy kasie.

RADJO

Programy radijofoniczne:

Piątek, dnia 12 czerwca 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 komunikaty; godz. 17.00 odczyt p. t. „Misje katolickie na Alasce”; godzina 17.15 pogadanka radiotechniczna; godzina 17.30 lekcja języka włoskiego; godz. 18.00 koncert muzyki lekkiej w wyk. orkiestry 56 pp. pod batutą por. Sadowskiego (transmisja na wszystkie stacje polskie); godzina 19.00 kurs średni jęz. franc.; godz. 19.15 „Akcja propagandowa szkoły zawodowej na terenie Kurat. Pozn.”; godz. 19.30 kurs wyższy jęz. ang.; godz. 19.45 „Silva rerum”; godz. 20.15 koncert symfoniczny (transmisja z Filharmonii warszawskiej); po transmisji sygnał czasu, komunikaty, następnie muzyka taneczna z „Cukierni Nowej”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 15.25 „Łódka z Warszawy do Berlina”; godz. 16.00 „Kącik artystyczny L. S. G.”; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 16.47 komunikat Centr. Biura Hydrograf. dla żeglugi i rybaków; godz. 16.50 lekcja jęz. francuskiego; godz. 17.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.35 „Ostatnie wyprawy w Himalajach”; godzina 18.00 koncert popołudniowy z Poznania; godz. 20.00 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.15 koncert symfoniczny — wykonawcy: Orkiestra Filh. Warsz., Bronisław Wolfstal (dyr.) i Olga Kaliwoda (śpiew); godz. 22.00 feljeton „Światła wielkiego miasta”; godz. 23.00 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m) 12.05 i 14.00 gramofon, 16.30 koncert, 20.00 słuchowisko, 22.15 muzyka lekka; **Budapeszt** (550 m) 19.30 koncert szwedzki, 23.00 koncert ork. cygańskiej; **Wiedeń** (516 m) 20.45 wieczór romantyczny; **Rzym** (441 m) 20.40 wieczór włoski (koncert)

Teatr Wielki

DZIŚ — „Żydówka” — występ gościnnie Mieczysława Perkowicza.

Piątek 12. 6. „Cyganerja”.

Sobota 13. 6. „Halka” w Parku Wilsona, w razie niepogody w Teatrze.

Niedziela, 14. 6. „Rigoletto”, występ gośc. Perkowicza.

Poniedziałek, 15. 6. „Pan Twardowski”, balet.

Początek o godz. 8 wieczorem.

Przedsprzedaż biletów w Teatrze Polskim od godz. 10—17. Ceny biletów od 75 groszy.

Teatr Polski

DZIŚ — „Bez posagu ożenić się nie mogę”

Piątek, 12. 6. „Bez posagu ożenić się nie mogę”.

Sobota, 13. 6. „Bez posagu ożenić się nie mogę”.

Niedziela, 14. 6. „Bez posagu ożenić się nie mogę”.

Poniedziałek, 15. 6. „Zdobycie twierdzy”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio nabyć można w kasie teatralnej.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Dobra wróżka”.

Piątek, 12. 6. „Dobra wróżka”.

Sobota, 13. 6. „Dobra wróżka”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarińskiego, narożnik ul. Gwarskiej.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ZŁUDY, FAKTY I RZECIE

„Więcej złud niż faktów!” — tak miały brzmieć pierwsze słowa mojej recenzji z tomu p. Zenona Kosidowskiego p. t. „Fakty i złudy”,*) zgodnie z solenną obietnicą, daną autorowi w chwili, kiedy trzymałem w ręku nierozciętą jeszcze jego książkę. Ale książkę później rozciąłem — i spostrzegłem lekkomyślność danej obietnicy. Sytuację moją ratuje poniekąd to, że choć złud tutaj nie więcej niż faktów, ale bądź co bądź gatunek ten jest reprezentowany. Zresztą — wieniem to wyznać lojalnie, acz nie bez goryczy — w określeniu procentowego stosunku obu gatunków trudno mi zdobyć się na ścisłość, jako, że duża część zbioru p. Kosidowskiego dotyczy dziedziny dostępnej (szczupłemu podobno w Polsce) gronu znawców teatru, do których nie należę. Moja wędrowka będzie zatem raczej skakanie z kępki na kępkę, niż spacerem wzdłuż gościńca.

A więc skaczmy! — Tomik, który nam p. Kosidowski sprezentował, jest zbiorem jego recenzji i drobnych rozpraw, złożonych w książkę z artykułów i feljetonów, drukowanych po czasopiśmie. A wobec pierwszej książki (chochy tylko w pewnym rodzaju), a nie pierwszej w ogóle danego autora) interesuje nas bardziej pytanie: w czym autor jest „dobry”, jakie ma „możliwości”, niż „co nam dał”. Chcemy wiedzieć, czego się spodziewać po „nowym znajomym”.

W tem, co pisze p. Kosidowski, wyraźnie można oddzielić manjerę od rzetelnej pracy myślowej. Poszczególne rozdziały książki reprezentują zwykle w całości ten lub tam ten rodzaj, a specjalnym smakiem zbioru jest to, że manjeryczność p. Kosidowskiego klęczy się w niebogłosy z jego własną głębszą naturą pisarską. Do manjerycznych np. zaliczam taki rozdział o „Róży” Żeromskiego, pisany bezosobowo — „pięknym” stylem; jest to prawdziwy katalog patetycznych konwencjonalizmów, wlokących się zakurzonym terenem po naszej literaturze od czasów romantyzmu, a podlanych po drodze młodo - polsko - modernistycznym sosem, w wszystkim uświęconymi przyprawami. Takie artykuły i taki sposób pisania — dziś nie należą już do nikogo, są jak gdyby przepisywane z przestarzałego wzoru; byłbym szczęśliwy, gdyby mi się udało autorowi tę manjerę obrzucić. A warto się o to postarać, bo inne znowu rozdziały książki, pokazują nam dowodnie, że p. Kosidowski umie pisać rzetelnie i zrozumiałym językiem, co ważniejsze, że lubi myśleć, segregować zjawiska, że ma sympatyczny upór w docieraniu do prostych i jasnych sformułowań. O ile bywa upozwany, frazeologiczny i mglisty w serji manjerycznej, o tyle znów w tamtych artykułach, dążąc do prostoty i jasności, nieraz popada w prostolinijność, nadającą jego utworom charakter popularyzatorski.

Możnaby stąd wnioskować, że na terenie popularyzacji sztuki mógłby p. Kosidowski osiągnąć dobre wyniki. Taki np. krótki feljeton o Teatrze dei Piccoli jest dobrą informacją dla widza, stojącego zdala od spraw sztuki, a chcącego dowiedzieć się „jak na to patrzeć”. Rozdziałem chyba najlepszym z całego zbioru jest obszerne omówienie „Nad brzegami Zdzijaku” Zegadłowicza. To, co autor pisze o „ludowości” poety, która w ostatnim tomie Zegadłowicza zdecydowanie wyszła z fazy programowej w „podskórny”, świadczy o natężeniu obserwacyjnym, o tem, że droga wgląd nie jest krytykowi obca. Niestety i w tym artykule daje się autor ponieść manjeryczności stylu, zaciemniającej bieg wywodów. P. Kosidowski, Wielkopolanin, a więc „z natury” nie obciążony młodo - polską mglistością, która tak się dała we znaki pisarzom z innych dzielnic, powinien — niechże mi to wtrącałstwo wybaczy — kultywować swoją jasność myśli i prostotę stylu, postawić się „sztorcem” wobec łatwych pokus „strzeżliwości”. Ta pewna, właściwa mu, przysadkowatość stylu — kiedy pisze tak, jak myśli — jest sympatyczna; pozwala na przedłużeniu zarysowanych linii oczekiwać dalszych prac, jasnych w formie, rzetelnych w ujęciu.

I poezja nie śpi w Poznaniu. Rzuca

*) Zenon Kosidowski: „Fakty i Złudy”. Poznań Jan Jachorski 1931.

ona nawet bomby, a czyni to z perswazyjnym wdziękiem. Oto p. Jan Sztandynger wydał „Rzeź na Parnasie.”*) Urokiem tej książki, na którą składa się kilkadziesiąt sylwetek satyrystycznych, jest to, że popisuje się przed nami wymyślający słowik. Sztandynger, liryk z młodzieńczym puzkiem — uwziął się wyrznąć w pień całą współczesną literaturę polską. Z aksamitnego gardziółka padają wcale grube słówka, a niby to niewinny dziobek potrafi nieraz wydłubać oczko — tak sobie mimochodem, poczem, aby od „rzeźnictwa” odpocząć, zaczyna patycznie gaskać kogoś miękkim skrzydełkiem, a między nami mówiąc, uroni nieraz przy tej okazji prawdziwą słowiczą łezkę. Jestem pewien, że ta gra, a raczej to baraszowanie kontrastów zjedna książkę sporo sympatyków.

Z pod pióra tegoż autora wyszedł cykl „portretów” p. t. „Ludzie****). Najcenniejsze, zdaniem moim, są dwa: Wysocka i Zegadłowicz. Nie chodzi tu naturalnie o „podobieństwo” (Zegadłowicz np. wystylizowany jest na apostoła, niosącego „nową wiarę”, a więc dość fantazyjnie) — chodzi o poetyckie prawdopodobieństwo, które w obu wypadkach jest duże. Ogromna (może niebezpieczna) płynność wiersza, obfitość ładnie pomyślanych metafor, ciekawe obrazowanie — czynią z „Ludzi” tomik prawdziwie pociągający. W stosunku do dawniejszego „Domu mego”, (recenzowanego w Dziale Kultury i Sztuki) widać zwrot od prostoty, bezpośredniości uczuciowej, zamknięcia się choćby w małym, ale własnym świecie — ku egzaltacji.

J. E. Skiński.

**) Jan Sztandynger: „Rzeź na Parnasie”. Poznań 1931. Nakł. Drukarni Mieszczaniej.

****) Jan Sztandynger: „Ludzie” — Tamże.

WARSZAWA KU CZCI BALZERA

Jak brzmi tekst dyplomu prof. Balzera?

Czytelnicy nasi przypominają sobie, że nagrodę naukową miasta Warszawy otrzymał w roku 1931 nasz znakomity uczyony prof. Oswald Balzer liczący między swymi naukowymi zaszczytami także doktorat honorowy Uniwersytetu Poznańskiego. Obecnie możemy zapoznać czytelników z tekstem dyplomu. Brzmi on następująco:

„Dyplom Laureata nagrody naukowej m. st. Warszawy, Oswalda Balzera. Sąd konkursowy uchwałą z dnia 23 marca 1931 roku przyznał Nagrodę Naukową Miasta Stołecznego Warszawy za r. 1931 Oswaldowi Balzerowi, który, jako głęboki badacz dawnego prawa polskiego, jako wydawca jego źródeł, jako nauczyciel współczesnego pokolenia uczonych, oddanych dociekaniu nad rozwojem myśli prawnej w Polsce, swą wiedzą, pracą, talentem wyniósł naukę polską w tej dziedzinie na jej dzisiejszą wyżynę, który, jako założyciel i kierownik nowych ośrodków nauki polskiej, zapewnił jej oparcie na wschodnich ziemiach Rzeczypospolitej i wysiłkiem swych zabiegów przysparzał tam szlachetnego blasku imieniu Polski; który wreszcie, wiedzę swą, gdy tego zasła potrzeba, Ojczyźnie ofiarne na pożytek oddał, broniąc godnie i szczęśliwie jej praw idealnych do granic, na twardej, jak ówczesna dola Polski, wyniosłych szczytach Tatrzańskich. Sąd konkursowy nagrody naukowej m. st. Warszawy. Inż. Z. Słonimski, Stanisław Wilczyński, Tadeusz Brzeski, Karol Lutostański. Dr. Józef Zawadzki, Stefan Kwiatkowski, Leon Buszkowski. Konstancy Krzeczowski. Warszawa, dnia 23 marca 1931.”

Następnie na dyplomie mieści się następująca adnotacja: „Rada miejska i magistrat m. stoł. Warszawy na mocy Statutu Nagrody Naukowej m. stoł. Warszawy, zatwierdzonego uchwałą Rady Miejskiej z dnia 12 grudnia 1929 roku, zgodnie z orzeczeniem Sądu Konkursowego wydają Nagrodę Naukową m. stoł. Warszawy na rok 1931 Laureatowi Oswaldowi Balzerowi co się niniejszym dyplomem stwierdza. Prezydium Rady m. stoł. Warszawy. B. Jaworowski, Stanisław Wilczyński (i dalsze podpisy). Magistrat m. stoł. Warszawy: (podpisy). Pieczęć z godłem syreny.” (zw.)

ŻYCIE KULTURALNE

WALNE ZEBRANIE TOWARZYSTWA MIŁOŚNIKÓW HISTORJI W POZNANIU

Doroczne walne zebranie Towarzystwa Miłośników Historji, na którem zarząd zda sprawę ze swej całorocznej działalności, odbędzie się dnia 15 czerwca, o godz. 17.30 w gmachu Archiwum Państwowego w Poznaniu na Górze Przemysławu.

Po sprawozdaniu odbędzie się wybór Zarządu na rok następny, nadto przewiduje porządek dzienny jak zawsze wnioski członków. Poza tem wygłoszony będzie odczyt z dziedziny historji: mgr. Janusz Staszewski będzie mówił o „Ruchach powstańczych po zajęciu Kalisza przez Rosjan w r. 1831”.

Jubileusz uczonego. Ze Lwowa piszą nam: W tych dniach prof. dr. Stanisław Starzyński obchodził 50-lecie uzyskania doktoratu prawa. Istnieje tradycyjny zwyczaj, że w takich wypadkach dyplom doktorski zostaje odnowiony. Na życzenie Jubilata rzadka ta uroczystość odbyła się bez publicznych owacji. Rektor Uniwersytetu im. Jana Kazimierza J. M. prof. dr. Witkowski oraz dziekan wydziału prawnego, prof. Longchamps wręczyli Jubilatowi w jego mieszkaniu odnowiony dyplom doktorski, składając gratulacje imieniem Uniwersytetu i nauki polskiej. (np)

Z Polskiego Tow. Geologicznego. Oddział lwowski odbył VII posiedzenie naukowe z odczytami prof. dr. J. Siemiradzkiego pt. „Paleogen lubelski” i dr. Wł. Zycha pt. „Niektóre problemy miocenu Polski.”

Lwowski Tow. Lekarski odbył posiedzenie naukowe z odczytami prym. dr. S. Oberlaendera p. t.: „Przypadek kamicy pęcherzowej u dziecka”, dr. W. Grabowskiego „Pokazy rentgenogramów” oraz prof. dr. W. Reisa i prof. dr. J. Rothfelda p. t. „O tuberkulizacji nerwu wzrokowego.”

Z Pol. Tow. Chemicznego. Oddział Lwowski odbył posiedzenie naukowe z odczytem prof. dr. S. Loria pt. „O budowie jądra atomów materji”.

SLAWISTYKA

„Czesi i Słowacy wobec powstania listopadowego”. Pod takim tytułem wydał znany zaszczytnie sławista p. Józef Gołąbek rozprawę o dużej wartości naukowej. Odrodzenie narodowe Czech zyskało nowe oparcie o idee polskiej rewolucji, mimo, że prasa czeska musiała być ostrożna w wypowiedaniu swoich sądów, gdyż narażała się na konfiskaty. Poglądy na powstanie polskie były niejednolite. Ale czy były one jednolite i w Polsce? Patriotcy czescy odczuwali jednak duże pokrewieństwo z narodem polskim, a zarażeniem los czeskiego narodu był podobny do losu Polaków. Upadek powstania i tragiczny los powstańców obudził na nowo bardzo żywą sympatię i spowodował silne zajęcie się ich losem. W wielu wypadkach spełniali Czesi w wojsku polskim służbę sanitarną, przeważnie zgłaszali się jako lekarze do szpitali, co stanowiło znaczną pomoc, w braku polskich lekarzy, zajętych w służbie polowej. Roman tyk czeski Macho był wielkim przyjacielem Polaków. Wpływ powstania na poezję czeską był wielki, bo polskie pieśni narodowe i rewolucyjne stały się narodowymi pieśniami czeskiemi. Poczucie pokrewieństwa wzrosło teraz niepospolicie. — Wyniki pracy p. Gołąbka są znaczne, można mu powińszować sukcesu i zachęcić serdecznie do dalszych prac na ubogiej niwie polskiego słowianoznawstwa. (T. Gr.)

LITERATURA

„Miasto zbrodni”. Nie chodzi w tej przez Bibliotekę Groszową wydanej powieści kryminalnej o Chicago, ale o jakieś Personville, to też skala zbrodni jest na ogół o wiele mniejsza, niż te, które w tamtej metropolji przestępstw codziennie się zdarzają. Natomiast co do ilości, to prawdopodobnie powieściowe Personville nie o wiele zostaje w tyle za swoim prototypem. Prawie niema kartki, na którejby kogós nie zakatrupiono. Policja morduje zbrodniarzy, ale usiłuje też pozabijać prywatnych detektywów, którzy ścigają protegowanych przez policję bandytów. Detektywi ze swej strony walą do policjantów, ci organizują fikcyjne napady na banki, aby w zamęcie powyrzucić niewygodnych sobie ludzi. Bandytów zaciągają się do policji, wobec czego detektywi intrugują w ten sposób, aby podszczeni przeciw sobie zbrodniarze nawzajem się mordowali. Obfitość strzałów i płatanina wzajemnych podstępów tak w końcu wszystko w tej amerykańskiej idylli zaciemnia, że trudno dojść kto bandyta, kto policjant, kto zginał z ręki oprysk, kto od kuli policji, która jednych bandytów ocrniana, drugich tępi, trzecich fabrykuje sama na jakiś niewyjaśniony użytek.

Wydawałoby się to chaotycznym wymysłem fantazji, gdybyśmy nie pamiętali, że całkiem podobne a tylko jeszcze sensacyjniejsze historie czytamy codziennie w wielkich pismach europejskich jako informacje o radosnym, twórczym życiu Stanów Zjednoczonych, tego kraju pracy, inicjatywy, pomyślności i purytańskiej moralności. O tyle mają się „Miasto Zbrodni” z celem. Życie dzielnych Amerykanów trycka taką energią, że wyobraźnia kryminalnych pisarzy nie potrafi mu nadażyć. (In)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Pomorskie zdobnictwo ludowe. Z Torunia piszą nam: Pomorskie Tow. Przemysłu Ludowego rozwija ożywioną działalność. W czasie sezonu letniego prowadzi ono w Gdyni, Orłowie, i Helu kioski, sprzedające wytwory pomorskiego przemysłu ludowego. Dużem powodzeniem cieszą się kursy hafciarstwa, urządzane w poszczególnych miastach oraz kurs tkactwa przy żeńskiej szkole zawodowej w Toruniu. Cały zastęp dziewcząt wyuczył się produkcji kilimów, makat, płótna i haftów. Towarzystwo zbiera zabytki pomorskiej sztuki ludowej; w razie niemożności nabycia zabytek zostaje sfotografowany, odrysowany i opisany, aby nie zaginęła dla badań naukowych nad przemysłem i sztuką ludową. (pl)

NA TEMAT SPORTU

Z Warszawy donoszą nam: Szesnaście tysięcy złotych rozejdzie się w krótkie między artystów - plastyków — tym razem z zakresu grafiki i malarstwa — jako nagrody Instytutu Propagandy Sztuki a to w konkursie, jaki obecnie rozpisal. Tylko do 30 czerwca mają czas graficy, którzy staną do tej nęcącej rozgrywki (nagrody w ich dziale wynoszą 4 000 złotych, (przy czem najwyższą nie może być mniejszą niż 1 000 złotych, najniższą niż 500) natomiast do 15 października mają ostatni termin malarze, którzy rozdziela między siebie — za pośrednictwem jury, ma się rozumieć! — 12 000 złotych, (przy czem najniższa nagroda nie wyniesie mniej, niż 1 000). Oczywiście prace, nadesłane na konkurs, muszą być absolutnie i r é d i t, tj. nigdzie jeszcze w Polsce nie wystawiane.

Jak rozumieć należy temat „sportowy”? Bardzo szeroko. Nie idzie tylko o sceny sportowe. Zakres jest tak obszerny, że — jak dowiadujemy się z warunków — przedmiotem konkursu może być także wysportowane ciało ludzkie w ruchu i spoczynku (za tem popostru: akt) jak również wizerunki znakomitych sportowców (czyli: portret). W dziale malarskim technika zupełnie dowolna, a tylko rozmiar dłuższego boku nie może przekraczać 183 centymetrów. W dziale grafiki również dowolność zupełna (drzeworyt, litografia, miedzioryt wszelkiego rodzaju techniki, jak kto woli) a co do wielkości, to krótszy bok nie może być mniejszy niż 25 cm. Dodatkowy warunek: pewna dekoracyjność. Prace te mają być wieszane w mieszkaniach, więc winny mieć wartość dekoracyjną.

Tyle najważniejszych punktów konkursu zainteresowani mogą po szczegóły zwracać się do Instytutu Propagandy Sztuki w Warszawie, Stare Miasto 33, dom Baryczków. Należy się spodziewać, że konkurs będzie obsesany szczerze. Bo po pierwsze: sport jest dzisiaj mocno na porządku dziennym, powtóre: plastyka i grafika nasza rozwija się bardzo pięknie, po trzecie: kryzys ekonomiczny, który i w regionach sztuki daje się z pewnością odczuwać, dodaje owym szesnastu tysiącom nagród pewnego wdzięku... M. W.

VARIA

W Danji o Polsce. W Kopenhadze istnieje założone w r. 1928 z inicjatywy dawniejszej lektorki języków skandynawskich na uniwersytetach poznańskim i warszawskim, p. Ingeborg Stemann, tłumaczki „Nieboskiej Komedji” na język duński, Towarzystwo Duńsko - Polskie. Pozostaje ono pod kierownictwem profesora politechniki kopenhaskiej G. Schönweller'a i przyczyniło się niemało do zaznajomienia społeczeństwa duńskiego ze sprawami polskimi. I tak wygłosili odczyty inż. Højgaard o Gdyni, prof. Karlgrén o Reymoncie, adw. Ullrichsen o Polsce (z przeżyciami), poza tem z inicjatywy towarzystwa odbył się w Kopenhadze koncert Jadwigi Debickiej, a grono aktorów Teatru król. odegrało sztukę „Chopin”, napisaną przez Karola Larsena. Przypomnieć również warto wycieczkę duńską, zorganizowaną przez towarzystwo duńsko - polskie z okazji P. W. K. do Polski. W ubiegłym roku sprawozdawczym Tow. duńsko - polskie w Kopenhadze urządziło walne zebranie, po którem odbył się pokaz polskich tańców narodowych pod kierownictwem baletmistrza Opery w Sztokholmie Jana Ciepłińskiego. W dniu 3 maja prof. Tatariewicz wygłosił odczyt na temat Konstytucji, a w grudniu Kopenhaga oglądała wystawę sztuki polskiej, zorganizowaną z inicjatywy towarzystwa; z okazji wystawy dr. M. Treter wygłosił wykład o sztuce polskiej. Już w roku bieżącym wygłosił na walnym zebraniu dr. L. Koczy z Poznania wykład a. t. „Polsko - duńskie stosunki historyczne”. (p)

Książki nadesłane

A. M. Frey: „Apteczka polowa”. Powieść. Z upoważnienia autora przełożył Marceł Tarnowski. Warszawa, „Rój”.

Jutro:
„KRZYKI ŚWIATA”

przez

Dra Henryka Opieńskiego

Podróż „Nautilusa”

„Operatorzy filmowi proszą niebiosa o burzę”

Z pokładu Nautilusa, 7 czerwca. Nie jestem przesadny — ponieważ jednak nawet wśród najbardziej mądrych ludzi są i tacy, którzy uważają, iż odjazd w piątek przynosi pecha, postarałem się uniknąć wszelkich możliwych wyrzutów sumienia i zarządziłem odjazd w ostatnich godzinach czwartku.

O jedenastej onegdaj opuściliśmy więc Provincetown. W czasie całego dnia wczorajszego płynęliśmy bez przeszkód, a dziś kierujemy się w stronę północno-wschodnią, przy warunkach atmosferycznych pomyślnych.

Amerykański „cutter” Pontchartrain — który wczoraj wieczorem zebrał nas, jak gdyby zamierzał nas opuścić, zjawił się u naszego boku ponownie i towarzyszyć nam będzie aż do wielkich mielizn Nowej Ziemi. Na jego pokładzie płynię znaczną ilość operatorów kinematograficznych, którzy są jednak już nieco znużeni, widząc pomyślną pogodę i proszą niebiosa o burzę, by móc nakręcić sceny bardziej emocjonujące. Dzięki Bogu, horyzont jest jasny i wszystko wskazuje na to, że pogoda nas nie opuści.

Przy jednym tylko motorze w ruchu płyniemy szybkością 8 węzłów na godzinę na morzu względnie spokojnym.

W ostatnich dniach przygotowawcze prace do podróży zmusiły wszystkich nas do gorączkowych wysiłków. Od wczoraj nareszcie, dzięki pomyślnym warunkom, w jakich rozwija się

żegluga, załoga mogła oddać się zasłużonemu odpoczynkowi. Również kapitan Danenhower — który dwa dni nie zmużył oka — wyciągnął się w swej kabinie i spi jak suszeł. Na pomoście zastępuje go oficer jazdy kap. Schlossbach — który jednak też powinien doznać odpoczynku. Zbadał on dokładnie działanie specjalnego „sternika automatycznego”, który umieściliśmy na „Nautilusie”, i doniósł mi, że wszystko kroczy w porządku, według przewidywań.

Przyrząd ten — dobrze znany marynarce wojennej i handlowej po raz pierwszy zastosowano do łodzi podwodnej, a jest on wielką pomocą dla utrzymania kierunku jazdy. Składa się on na przyrząd, który pod kontrolą kompasu o indukcji magnetycznej, przesuwając ster na prawo lub na lewo, poprawiając najdrobniejsze nawet zbroczenia, wywołane ruchem fal lub różnicą pędzenia śrub.

Częścią pokładu — gdzie nie ma jeszcze odpoczynku, to część maszynowa. Motorzyści i mechanicy są bez przerwy przy pracy. Wczoraj naprawiali walec, któremu pękła metaliczna powłoka. Dziś — pracują gorączkowo przy motorze, który drga w nadmierny sposób. Pierwszy motorzysta Shaw upewnił mnie jednak, że jest to błahostka i że wkrótce jego ludzie bład ten usuną. „Nautilus” płynie ze swym ładunkiem nadziei ku wielkiej przyszłości.

(„King Features Syndicate”).

Proces beatyfikacyjny Piusa X

Rzymski trybunał kościelny dla sprawy beatyfikacji papieża Piusa X. odbył ostatnie posiedzenie, na którym omówione zostały wyniki czterech oddzielnych procesów, przeprowadzonych w Rzymie, Treviso, Mantui i Wenecji, to znaczy w tych diecezjach, gdzie Pius X. spędził pewien okres życia. Akta tych procesów zostały wręczone Kongregacji Obrządków przez postulatora sprawy, generalnego opata wielkiego klasztoru Vallombrosa. Od tej chwili rozpoczął się właściwy proces apostolski. Zakończony właśnie pierwszy okres sprawy trwał około ośmiu lat, ponieważ postulator jej, mianowany w r. 1923, musiał zgromadzić i zbadać krytycznie olbrzymi materiał, dotyczący życia i cnót świętobliwego papieża (KAP)

Dalsze loty w stratosferę

Jeszcze przed lotem prof. Piccarda amerykańskie kompanie komunikacji powietrznej postanowiły zorganizować wyprawę dla zbadania praktycznych możliwości komunikacyjnych dla samolotów na wysokości ca. 15 tys. metrów. Lot Piccarda przyspieszył niezwykle akcję zadrosnych o swe plany Amerykanów. Zebrano bardzo pospiesznie odpowiednie fundusze na sfinansowanie tego planu, który obejmuje dwa loty w stratosferę. Jako kierownika ekspedycji wymienia się sławnego lotnika podlegunowego, admirała Byrda. Latawce stratosferyczne zbudowane zostaną prawdopodobnie w zakładach Forda pod nadzorem admirała Byrda. Każda maszyna otrzymać ma załogę z 2 pilotów, telegrafisty i 2 naukowców.

Jako najwcześniejszy termin amerykańskiego lotu stratosferycznego wymienia się późną jesień roku bieżącego lub wczesną wiosnę roku przyszłego. Wczesniej nie można będzie wyruszyć, gdyż maszyny muszą być najpierw jak najdokładniej wypróbowane. Byrd sam mimo nalegań ze strony prasy nie chce się wypowiedzieć co do widoków tych ekspedycji, dał jednakże wyraz przekonaniu, że nie upłynie 10 lat, a komunikacja lotnicza przeniesiona zostanie w stratosferę, co spowoduje potaniecie kosztów o połowę i podwojenie wzgl. potrójnie szybkości.

Na uwagę zasługuje, że ekspedycje tę finansują kompanie komunikacji napatycznej, co świadczy o tem, że loty stratosferyczne wychodzą z stadium eksperymentu w stadium praktycznego ich wykorzystania. Dowodzi tego także fakt, że zakład Junkersa w Dessau, przy współudziale niemieckiej stacji doświadczalnej dla lotnictwa i odnośnych organizacji naukowych, ze swej strony pracują usilnie nad konstrukcją samolotu, któryby potrafił wzbicie się na wysokość 9—12 tys. metrów. Na ten cel upairzony jest jednomotorowy płatowiec 28 m rozpiętości skrzydeł, wyposażony w wielką ilość instrumentów. Załoga znajduje się w hermetycznie (szczelnie) zamkniętej komorze o podwójnych ścianach, utrzymanej stale pod ciśnieniem powietrza, odpowiadającym organizmowi człowieka. Na razie zamierzają się wypróbować samolot na wysokościach 8—12 tys. metrów i następnie na podstawie zebranych doświadczeń zaopatrzyć go w specjalne przyrządy zapędowe, przy pomocy których jest nadzieja osiągnięcia wysokości do 16 tys. metrów. Wip.

Człowiek w beczce w nurtach Niagary

Depesze z Niagary Falls donoszą, że rybak William Hill, uważany za zaginionego wskutek jego zuchwałej próby przepłynięcia w beczce słynnego wodospadu, został uratowany po 5-godzinnej walece z rozszalałym elementem. Hill znany był wskutek zeszłorocznej imprezy, kiedy to przebył wodospad, zamknięty w żelaznej beczce. Po nim drugi śmiałek, nazwiskiem Jerzy Stathakis, próbował szczęścia w beczce drewnianej, lecz wysiłek swój przypłacił życiem.

Obecnie Hill postanowił powtórzyć próbę tym razem zamykając się w beczce dębowej, wzmocnionej żelaznymi klepkami. Beczkę spuszczone do olbrzymiej rzeki w obecności 50 tysięcy widzów. Płynąca z prądem beczka w kilku minutach stanęła nad brzegiem przepaści, znikając w wodospadzie głębokim 800 metrów. Po upływie pięciu minut wypłynęła na powierzchnię wody. Łódź ratunkowa usiłowała ją zatrzymać, lecz z powodu olbrzymiego prądu musiano akcję ratunkową zaniechać. Beczka wpadła następnie w drugi wodospad i nie wypłynęła już więcej. Po dłuższym oczekiwaniu tłumy się zaczęły rozchodzić w przekonaniu, że Hill tragicznie zginął, gdy nagle urwawszy się od skalistego dna, na którym utknęła, beczka ukazała się znowu oczom zdumionych widzów. Kilka łodzi usiłowało pospieszyć z pomocą, lecz siła prądu udaremniła wszelkie wysiłki. Krająca na wysokości samolot usiłował uchwycić beczkę przy pomocy spuszczonego sznura, lecz i ten sposób nie powiódł się. Syn Hilla wskoczył wówczas do małego kajaka i zbliżył się do beczki. Kajak jednak przewrócił się i chłopak wpadł do wody. W śmiertelnej trwodze przyczepił się ostatkiem sił do beczki, w której zamknięty był jego ojciec i kilkoma uderzeniami nogą rozbił dno beczki, ratując w ten sposób ojca, którego przyciągnął, płynąc, do brzegu. Stan zdrowia Hilla jest groźny — lekarze jednak są zdania, że uniknie i tym razem śmierci. Dochód z niebywałej imprezy przyniósł śmiałkowi 100 tys. dolarów. S. F.

Z za kulis działalności znachorów w Niemczech

W kraju chlubiącym się tem, że nie ma on prawie analfabetów, w kraju, gdzie wiedza medyczna stoi na wysokim poziomie — znachorstwo grasuje, jak mało gdzie, cieszy się ogromnym powodzeniem i uznaniem wśród szerszych sfer ludności.

Znachorstwo oparte jest w Niemczech przedewszystkiem na formalnej swobodzie, którą pozostawiają znachorom ustawy. Każdy i każda może „leczyć” w Niemczech, bez okazania dyplomu, o ile zamelduje o tem odnośnemu urzędowi i zarejestruje się. Tyle tylko, że nie wolno mu używać tytułu „lekarz”, albo „doktor medycyny”.

Ile osób wykonywa w Niemczech obecnie praktyki znachorskie? W Prusach samych oddaje się temu zajęciu i żyje zeń około 20 000 osób. W całych Niemczech licza zarejestrowanych znachorów sięga 30 000. Ponieważ lekarzy dyplomowanych praktykuje w Rzeszy około 90 000, przeto na każdego 3 lekarzy przypada 1 znachor. Jak na kraj klasycznego respektu dla nauki oficjalnej i dla tytułów — wcale nieźle.

Powodzenie, ba, sława, jaką się cieszą w Niemczech znachorzy, opiera się i gruntuje na fakcie, iż znachorzy leczą wszystkie choroby, że dla nich niema chorób nieuleczalnych — non possumus. Im cięższy przypadek, im groźniejsza choroba — tem lepiej, zdaniem znachorów.

Nieskończona jest lista metod i praktyk, które stosują znachorzy dla uleczenia pacjentów. A wszystkie są „pewne i nieomyłne”. Istnieje więc: irydologia, odologia, chiropraktyka, heliodopatja, Po-Ho-terapia, Patho-terapia, magnopatja, astropatologia etc. etc.

Irydologia np. polega na wyciąganiu diagnozy choroby z obserwacji tęczówki pacjenta. Pochodzi ta metoda z Węgier, a twórcą jej był jedenastoletni pastuch, Ignacy Pacsaly.

Chiropraktyka pochodzi z Ameryki; źródłem i ośrodkiem wszystkich chorób jest wg. tej doktryny krzyż pacierzowy. Odologia znów polega na t. zw. diagnozie wahadłowej. „Wahadło” składa się z guzika od spodni czy kamizelki pacjenta, bujającego swobodnie na końcu długiej na 40 cm. nici jedwabnej. Wahadło to puszcza się swobodnie nad fotografją pacjenta lub nad jego bielizną (używaną). Rodzaj wahań guzika, eliptycznych, kulistych czy innych daje podstawę do wysnucia diagnozy — nieomyłnej — rzecz prosta.

Znachorzy — zależnie od sfery, w której się obracają — zarabiają przyzwoicie lub nieprzyzwoicie dużo. Jak twierdzą znający te stosunki, większość znachorów w Niemczech zarabia dziesięć razy więcej, niż wynosi przeciętny zarobek roczny niezłe ustosunkowanego lekarza. Jest też między nimi spor omiljonierów.

Ta sama rodzina prowadzi merostwo od 130 lat.

W miasteczku Pionsat (Puy-de-Dôme) odchodzono w tych dniach niezwykłą uroczystość. Oto rodzina Mangerel wyprawiła mieszkańcom miasteczka wspaniałą libację z okazji 130-tej rocznicy rządów magistrackich, jakie bez przerwy spełniali członkowie tej rodziny. Urząd mera sprawował od 1801 roku zawsze któryś z Mangerel'ów ku zupełnemu zadowoleniu swych „poddanych”.

Minister Pracy do bezrobotnych

W związku ze znacznym napływem do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej podań od bezrobotnych w sprawach uzyskania zasiłku lub pracy, minister Pracy i Opieki Społecznej polecił pp. wojewodom i komisarzowi Rządu na m. st. Warszawę podać jak najszerszej do wiadomości publicznej następujące wyjaśnienia.

Wszelkie sprawy, dotyczące pośrednictwa pracy, a więc i dostarczania pracy należą wyłącznie do Państwowych Urzędów Pośrednictwa Pracy, a na Śląsku do komunalnych urzędów pośrednictwa pracy. Bezrobotni winni natychmiast po utracie pracy przedewszystkiem zarejestrować się we właściwym P. U. P. P. i tam czynić starania o uzyskanie zajęcia. Wszelkie zgłaszanie podań o pracę do jakichkolwiek innych władz lub urzędów jest najzupełniej bezcelowe.

W sprawach, dotyczących otrzymania zasiłku z Funduszu Bezrobocia należy się zwracać wyłącznie do organów tej instytucji, przyczem zarządy obwodowe funduszu bezrobocia, względnie instytucje zastępcze, wydają w tej mierze decyzje, jako pierwsza instancja. Od decyzji Z. O. F. B. zabezpieczony bezrobotny ma prawo odwołania się do Obwodowej Komisji Odwoławczej F. B. w terminie 8-dniowym. Podanie w tej sprawie winien bezrobotny wnieść do tego samego zarządu Obwodowego F. B., który wydał decyzję, jako pierwsza instancja.

Orzeczenie Obwodowej Komisji Odwoławczej F. B. Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej może skasować na wniosek zarządu głównego F. B. Podanie w tej mierze należy kierować bezpośrednio do zarządu głównego F. B.

Ponieważ nie istnieją żadne inne środki prawne, poza wyżej wskazanymi, któreby pozwalały na uchylenie niekorzystnej dla proszącego decyzji, przeto wszelkie dalsze wnoszenie podań w tej mierze jest najzupełniej bezcelowe, gdyż będą one pozostawiane bez odpowiedzi.

Szczególną uwagę winni zwrócić bezrobotni na czasokres, ustanowiony dla zgłoszenia prawa do świadczeń zabezpieczeniowych z Funduszu Bezrobocia — miesiąc od chwili rozwiązania stosunku najmu pracy oraz na 8 dni jako termin obowiązujący do wniesienia odwołania do Komisji Odwoławczej F. B. w razie odmowy przyznania zasiłku przez Z. O. F. B. Zaniedbanie przestrzegania tych terminów powoduje utratę prawa do zasiłków lub zamknięcie drogi do odwołania się od orzeczenia Z. O. F. B. (PAT).

Z Bractwa Kurkowego w Główniej

P. Franciszek Duszczyk, zasłużony około rozwoju Bractwa Kurkowego w Główniej prezes, zdobył po raz drugi godność króla kurkowego.

Świetnie się rozwijające Bractwo Kurkowe w Główniej, skupiające w swych szeregach 70 najpoważniejszych obywateli teje dzielnicy, oznacza swe istnienie nie tylko udziałem w uroczystościach ogólnonarodowych i kościelnych, lecz niemniej żywą troską i — pamięcią o najbardziej, nie zapominając naturalnie o swem wniosłem hasle „Ćwicz oko i dłoń — w Ojczyznę obronie”. Nic więc dziwnego, że za swą pracę obywatelską otaczane jest powszechnym szacunkiem i życzliwością miejscowego obywatelstwa, które przez żywy udział w uroczystościach braci kurkowej szczerze popiera zamierzenia Bractwa.

W bieżącym roku godność króla kurkowego zdobył najstarszy bractwa p. Fr. Duszczyk. Z tej okazji odbyła się na sali p. Jankowskiego, gustownie w zieleń i kwiaty przybranej przez p. Pietruszyńskiego, uroczystość podniosła, lecz skromna z uwagi na ciężkie czasy. Na wstępie I rycerz Bractwa, p. Malecki, długoletni prezes Tow. Przemysłowców w Główniej, podkreślając wielkie zasługi około rozwoju Bractwa jego prezesa p. Duszczyka, dokonał jego proklamacji na króla kurkowego. Z kolei p. por. Degórski, podnosząc nie mniejsze zasługi najstarszego wielkiem członka Bractwa, p. Stefana Pietruszyńskiego, dekorował go odznaką I rycerza, a odznaką II rycerza dekorował p. ppor. Kłaiśt p. Józefata Dembińskiego, długoletniego prezesa miejscowego Koła śpiew. Poza tem wędrowny puhar, fundowany na uroczystość poświęcenia sztandaru, zdobył p. Strzeszyński. Za największą ilość pierścieni w tarczy królewskiej otrzymali nagrody m. in. pp. Duszczyk, Wegner, Flicziński, komendant Bractwa p. komisarz Błoch, dyr. Górnicki, Strzeszyński i inni. Z tarczy premjowej otrzymali premje pp. Flicziński, Błoch, Malecki, W. Grzybek, Duszczyk, Brzeziński, Dembiński i Degórski.

W miłym nastroju, do czego w dużej mierze przyczyniła się orkiestra Kat. Tow. Rob. Polskich z Główniej, spędzono wieczór, przyczem wznoszono toasty tak na pomyślność Bractwa, jak niemniej poszczególnych członków. Nie zapomniano również o bardzo zasłużonym dla Bractwa starszym bracie, p. M. Gajewskim, któremu złożonemu chorobą przesłano życzenia pomyślnego i szybkiego powrotu do zdrowia.

Przy tej sposobności zaznaczyć należy, że nie należy się liczyć z możliwością połączenia Bractwa z Bractwem poznańskim, głównie z powodu zbytznego oddalenia strzelnicy w Szlągu. Zresztą Bractwo Kurkowe w Główniej, dobrze pojmując swe obowiązki obywatelskie, dowiodło w ciągu kilku lat swego istnienia, że jest pożyteczną i bardzo potrzebną organizacją, krzepiącą ducha patriotycznego w Główniej. (jar)

Zapisz się na członka wspierającego T. C. L., roczna składka 12 zł.

kwartalna 3 zł

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Niemiecka dyplomacja gospodarcza

Niemcy powojenne nauczyły się dyplomacji! I to dyplomacji wcale subtelnej, polegającej z jednej strony na zjednaniu sobie finansjery międzynarodowej i wyeksploatowaniu kredytu zagranicznego, z drugiej zaś strony na zdyskredytowaniu się zagranicą i przedstawianiu położenia wewnętrznego w najczarniejszych barwach. Trzeba Niemcom oddać, że potrafią światu oczy mydlić w sposób mistrzowski: płacząc nieustannie ciurkiem łez, że są zbankrutowane i że odszkodowań zapłacić nie mogą, a więc dyskredytując się całkowicie, mimo to uzyskują największe kredyty z wszystkich państw świata. Eine Glanzleistung!

Obecnie asystujemy nowemu widowisku, mianowicie wykorzystywaniu przez Niemcy kryzysu gospodarczego dla celów uchylenia się od odszkodowań. Wizyta w Chequers, manifest Hindenburga, dekrety oszczędnościowe — oto akcesoria nowej tej gry.

Dekrety oszczędnościowe: obcięcie pensji urzędniczych o 4—8 proc., podwyższenie podatków dochodowego i od uposażeń o 1—5 proc., zdwojenie akcyzy od cukru, wstrzymanie zwrotu nadpłat z tytułu podatku uposażeniowego, zwężenie zakresu świadczeń dla bezrobotnych oraz podwyższenie cła benzynowego — oto poszczególne ciężary, obarczające mające szerokie masy podatników niemieckich, budząc na zewnątrz wrażenie grożącego bankructwa, a na wewnątrz: podsycając nienawisć do (rzekomo) wszystkim winnych) odszkodowań i pragnienie rewanżu.

Mydlenie oczu zagranicy i własnym obywatelom! Bowiem obecne, niewątpliwie ciężkie przesilenie gospodarcze Rzeszy bynajmniej nie jest skutkiem zachłanności ententy, żadnej odszkodowań, a — wręcz przeciwnie! — ślepotę b. aliantów, z jaką drenowali Niemcy złotem, umożliwiając im zaspakajanie wszystkich zachcianek. Przeciwnie tylko dzięki miliardom, pożyczonym przez zagranicę, Niemcy zdolały pobudować z przepychem nowe dzielnice, nowe fabryki, nowe przemysłowe i racjonalizować całą swoją wytwórczość!

Racjonalizacja! Jeśli przed wojną huty Thyssena zatrudniały 10.000 robotników przy produkcji 70.000 t. stali, to obecnie wystarcza 9.900 robotników dla wyprodukowania 170.000 t. Dzięki mechanizacji pracy bankowej, dzisiaj 284 urzędników księguje w pewnym wielkim banku 18.961 pozycy; dawniej na 9.080 pozycy trzeba było 334 urzędników. Przed wprowadzeniem systemu pracy seryjnej w przemyśle wagonowym t. zw. akt pracy (t. j. przebywanie części składowych w jednym miejscu) trwał 3 godziny, dzisiaj natomiast trwa 20 minut.

Rezultaty hyper-racjonalizacji są znane: przerost kosztów stałych produkcji, czyniący ją mało rentowną, i milionowe bezrobocie. Rozkwit był „kolosalny“, takim samym jest upadek. Ale upadek fikcyjny, bo, w rzeczywistości, nigdy jeszcze Niemcy nie były tak bogato wyposażone, jak teraz.

Przy swoich wrodzonych zdolnościach organizacyjnych Niemcy, bez większych trudności, podołaliby zadaniom, jakie chwila niesie, leżą one bowiem właśnie na polu organizacyjnym. Ale do tego się nie kwapią, gdyż wolą szantażować zagranicę łatwą wybuchowistością nagromadzonych wewnątrz kraju elementów niezadowolonych i rewolty, z drugiej strony zachowując prężność tychże elementów, stale gotowych do zerwania łańcucha dzisiejszych granic.

Krótkie informacje gospodarcze

— W miesiącach letnich gdańska giełda dewiz będzie w soboty zamknięta.

— Na 1 czerwca rb. obszar zasiewów w Rosji sowieckiej wynosił 75,5 milionów ha, wobec 69 mil. ha przed rokiem.

— W związku ze znacznym podniesieniem cła przywozowego na niektóre przetwory ropne, podwyższono w Niemczech ceny benzyny o 6½ feniga, a ceny nafty o 7 fenigów na litrze.

— Światowa produkcja wozów osobowych i ciężarowych Ford Motor Co. wynosiła w maju rb. 102 095 sztuk wobec 117 891 sztuk w kwietniu rb.

— Największy bank na świecie Chase National Bank, którego aktywa wynoszą przeszło 2½ miljarda dol., wypłaci 1 lipca rb. dywidendę za drugi kwartał rb. w wysokości 1 Ł. od akcji.

Z walnego zebrania

Związku Fabrykantów

Wczoraj w godzinach popołudniowych odbyły się na salce Koła Towarzystwa w Poznaniu dwa walne zebrania Związku Fabrykantów, a mianowicie pierwsze poświęcone było wyborowi dwóch nowych radców Izby przemysłowo-handlowej z ramienia przemysłu, a drugie obejmowało m. i. sprawę zmian statutu Związku.

Pierwsze zebranie zagajone zostało przez prezesa p. Samulskiego, który następnie oddał przewodnictwo w ręce komisarza wyborczego Izby przemysłowo-handlowej, p. dr. Hempowicza, na czas przeprowadzenia wyboru. W miejsce pp. dr. Degórskiego i inż. Łuszczewskiego wybrano jako radców Izby pp. dr. Stefana Dąbrowskiego z Jeziorek (przedstawiciel przemysłu przetworów ziemniaczanych) i Stanisława Stępniewicza (przemysł chemiczny).

Drugie zebranie odbyło się pod przewodnictwem p. prez. Samulskiego. Na podstawie referatu p. dyr. Łyczynka uchwalono zmianę statutu Związku, skreślając par. 5-ty (sąd polubowny) i uzupełniając art. 12 w tym sensie, że prezydium wybierane będzie od 3 do 5 lat.

Następnie p. prez. Samulski wygłosił referat o położeniu gospodarczym. Stwierdził on na wstępie, iż twierdzenie o powszechności kryzysu światowego jest nieścisłe, gdyż istnieje cały szereg krajów, dotkniętych przesileniem w stopniu stosunkowo nieznacznym. W ocenie kryzysu mówca podzielił opinie b. min. Matuszewskiego, stwierdzając brak równowagi w stosunkach między państwami europejskimi a Ameryką Północną, która nagromadziła ogromne zasoby kapitałowe przy równoczesnym braku ich w Europie. Brak solidaryzmu w stosunkach międzynarodowych jest jednym z najpoważniejszych źródeł kryzysu. Prace Ligi Narodów i innych ciał międzynarodowych nad usunięciem kryzysu nie odniosły dotąd realnego skutku. Jeśli chodzi o nasze, wewnętrzne położenie, stwierdził należy, iż Polska nie bardzo może liczyć na pomoc zagraniczną i raczej powinna się opierać na własnych siłach. Główną przyczyną przesilenia w Polsce był spadek cen na płody rolnicze, które spowodował ogólne zmniejszenie się siły nabywczej kraju i powszechny kryzys. Obecnie obroty skurczyły się do najniezbędniejszych artykułów. Niestety nie byliśmy przygotowani do przetrwania kryzysu, gdyż zarówno ciała zbiorowe, jak i jednostki nie nagromadziły potrzebnych rezerw i oszczędności. Wszyscy wierzyli w nieprzerwany rozwój gospodarczy, inwestowali nadmiernie, zamiast inwestycje te rozłożyć na dłuższy okres czasu. Dzisiaj mści się wydatko-

wanie nadwyżek budżetowych oraz powszechny pęd do rozbudowy.

Wielką zaporą dla powrotu do normalnych stosunków jest brak zaufania do własnych sił i do własnego państwa, pod wpływem którego kapitały polskie w setkach milionów wędrują zagranicę w okresie, gdy dokuca nam brak pieniędzy. Gdyby to zaufanie do własnych sił wróciło, mielibyśmy dostateczną ilość środków na opędzenie przynajmniej najważniejszych naszych potrzeb państwowych i nie potrzebowalibyśmy ubiegać się o pożyczki zagraniczne, bardzo kosztowne i niezawsze zawierane na wygodnych warunkach. Niechęć do pracy, zbytnie rozpolitykowanie społeczeństwa, nastawienie antykapitalistyczne niektórych naszych władz, wreszcie brak zainteresowania się społeczeństwa sprawami gospodarczymi są dalszymi przeszkodami dla odzyskania zdrowia w dziedzinie ekonomicznej. Mówca wytknął również prasie brak zrozumienia dla ważnych spraw gospodarczych i zaproponował odpowiednią rezolucję, która została też przyjęta. Apelem do solidarnej współpracy całego społeczeństwa nad usunięciem przyczyn kryzysu zakończył p. prez. Samulski swe przemówienie, przyjęte przez zebranych oklaskami.

W dyskusji przemawiali pp. radca Żak, arch. Mieczkowski, prez. Fr. Maciejewski i Zwierzchowski. P. Żak przytoczył szereg argumentów dowodzących, iż brak zaufania do własnych sił jest wynikiem działalności naszych władz. Ucieczka kapitałów zagranicę spowodowana jest prześladowaniem kapitału w Polsce przez zarządzenia podatkowe i inne. Gdyby rząd szanował kapitał, wtedy znalazłby na swoje potrzeby pożyczki wewnętrzne. Również w dziedzinie ustawodawstwa społecznego potrzebna jest gruntowna reforma. Przemysłowi zagranicznemu udziela się wbrew interesom produkcji krajowej różnych przywilejów, które faktycznie szkodzą tylko skarbowi państwa.

Nad sprawą wprowadzenia egzaminów uczniowskich w przemyśle, referowaną przez p. dyr. Łyczynka, wywiązała się b. obszerna dyskusja, w której zabierali głos pp. Zwierzchowski, dyr. Pawłowski, radca Żak, Radajewski, Szmelter, prez. Samulski i radca dr. Hempowicz. Ponieważ dyskusja nie doprowadziła do uzgodnienia poglądów, postanowiono prosić radców sekcji przemysłowej Izby przemysłowo-handlowej do pomownego zajęcia się tą sprawą.

Po wolnych głosach p. przewodniczący solwował zebranie, które trwało przeszło trzy godziny.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) Warunki eksportu jęczmienia polskiego. Odbiorcy zagraniczni jęczmienia domagają się ostatnio towaru, zawierającego nie więcej, jak 10 proc. proteiny i o sile kiełkowania co najmniej 98 proc. z zanieczyszczeniem nieprzekraczającym 1 proc. Są to w naszych warunkach wymagania dość ciężkie i dlatego też towar nasz dociera na rynek francuski, który jest specjalnie wybredny i na rynek angielski, poszukujący tylko najlepszych gatunków — w małych stosunkowo ilościach. Wreszcie na rynku norweskim sprzedajemy minimalne ilości, jakkolwiek moglibyśmy tam umieścić bardzo poważne partje. Ponadto istnieją szanse zbytu jęczmienia na rynkach zamorskich, konieczne jest jednak postawienie produkcji jęczmienia w Polsce na wyższym gatunkowo poziomie. W eksporcie jęczmienia zasługuje na podkreślenie fakt bezpośredniego docierania do odbiorcy — konsumenta, z pominięciem pośredników, którzy zwykle grają poważną rolę przy dostawach dużych partyj towarów. Eksport jęczmienia jest kierowany w 66 do 77 proc. przez Gdańsk. Port szczeciński odgrywa tu znacznie mniejszą rolę, niż przy innych gatunkach zbóż.

(k) Warsztaty kolejowe wobec zmniejszenia się ruchu kolejowego. Sfery przemysłowe zwracają uwagę, że w obecnej chwili zmniejszania się ruchu kolejowego, gdy ilość taboru, potrzebującego naprawy stale spada, wydaje się niezbędnym dalsze prowadzenie budowy nowych warsztatów i rozwój istniejących. Gdyby w najbliższym czasie ruch nieoczekiwanie wzmożył się, to w razie potrzeby dla naprawy mogły być wykorzystane prywatne wytwórnie,

certykatów dopiero w chwili przyjęcia przesyłki do przewozu t. j. w chwili zawarcia umowy o przewóz (ostemplowanie listu przewozowego). Do przedłożenia tych dokumentów już przy zamawianiu wagonów nadawcy nie są zobowiązani. (az)

(k) W sprawie częściowej zmiany wzoru świadectw pochodzenia, wymaganych przy udzielaniu znizek konwencyjnych, a wystawianych przez estońskie urzędy celne. We wzorze wymienionych w nagłówku świadectw pochodzenia, ogłoszonym okólnikiem z 31 stycznia rb. L. D. IV. 168/331, w numerze 44 „Monitora Polskiego“ pod poz. 73 (Dz. urz. min. sk. nr. 6, poz. 81), wprowadza się następujące zmiany w wierszach 7 i 8 przed słowami tóosturi przemysłowca dodaje się wyrazy „kaupmehe“ „kupca“, w wierszu zaś oznaczonym literą a) przed słowami Eesti przemyslu wstawia się wyrazy pärit Eesti! pochodzenia estońskiego. (az)

(k) „Hamburger Fremdenblatt“ o Gdyni. W artykule „Wolna strefa w Gdyni“ pisze, że rząd polski zamierza z drugiego basenu portu gdynińskiego stworzyć wolną strefę, przeznaczoną nie tylko dla północnego ruchu zamorskiego z Czechosłowacją, lecz również dla towarów tranzytowych Rumunii i Węgier. Projekt ten pismo nazywa zapowiedzią walki przeciwko Hamburgowi i Bremie, która już się rozpoczęła ze Szczecinem przez ulgi frachtowe na kolejach polskich na cynk przeznaczony na eksport przez Gdynię. Dalej pismo apeluje do władz portowych w Hamburgu i rządowi Rzeszy Niemieckiej o zastosowanie odwrotnych zarządzeń przeciwko zabiegom konkurencyjnym portu gdynińskiego.

(k) Informacje dla eksporterów. Izba przem. i handlowa w Łodzi zawiadamia, że otrzymała ponownie szereg materiałów, zawierających ogólne informacje bądź o sytuacji na rozmaitych rynkach zagranicznych, bądź też o sytuacji na rynku międzynarodowym poszczególnych artykułów, bądź też o istotniejszych zmianach, jakie zaszły w ustawodawstwie reglamentacyjno-celnym państw, z którymi Polska utrzymuje stosunki handlowe. Z materiałów tego rodzaju, które zainteresowani eksporterzy mogą przejrzeć w biurze Izby, na uwagę zasługują informacje w sprawie: 1. ogólnych możliwości eksportu polskiego do Indji Brytyjskich, Egiptu, Hiszpanji, Argentyny, Italji, Wenezueli i Peru; 2. możliwości wywozu z Polski a) fasoli, pierza i puchu, skór bydlęcych, wyrobów drzewnych, sporyszu, wyrobów lnianych, mydła toaletowego, cukierków do Stanów Zjednoczonych, b) rękawiczek skórzanych do Egiptu; 3. zmian stawek celnych na Węgrzech; 4. możliwości importu surowców i półfabrykatów z Meksyku.

Z ZAGRANICĄ

(z) Przeciwko pracy przymusowej w Szwajcarii — protestują w Genewie. Na odbywającej się obecnie międzynarodowej konferencji pracy w Genewie przedstawiciel szwajcarskich pracodawców Tzaut wystąpił z ostrym protestem przeciwko polityce dumpingowej Z. S. R. R. i zażądał, ażeby międzynarodowa konferencja zajęła się zbadaniem obecnych warunków pracy w Rosji sowieckiej. Rząd sowiecki dzięki wprowadzeniu pracy przymusowej w najbardziej brutalnej formie, stworzył sobie środki do niszczenia gospodarki innych państw i może specjalnie łatwo konkurować na rynku drzewa. Praca przymusowa w Z. S. R. R. wprowadzona została jako kara za najmniejże przewinienie i wykonywana ją olbrzymia ilość ludzi. Wywody mówcy, który w końcu wezwał obecnych do jak najenergiczniejszych kroków w celu ochrony Europy przed niebezpieczeństwem sowieckim, nagrodzone zostały długotrwałymi oklaskami.

Z WYDAWNICTW

(w) Ryszard Kwieciński „O wartości spożywczej produktów rybnych“ Bydgoszcz 1931. Nakładem wydawnictwa „Ryba“. Skład główny Gebethner i Wolff w Warszawie (str. 35). W Bibliotece „Ryby“, prowadzonej pod redakcją Józefa Borowika, ukazała się 6-ta z rzędu publikacja o charakterze popularno-naukowym p. t. „O wartości spożywczej produktów rybnych“. W pierwszej części broszury, poprzedzonej ogólnymi rozważaniami o wartości badań chemicznych ryb jako pokarmu, autor rozpatruje kolejno znaczenie poszczególnych składników mięsa rybiego w następujących rozdziałach: „Znaczenie witaminów w produktach rybnych“, „Rola substancji białkowej w mięsie ryb“, „Wartość tłuszczów rybnych“, „Przebieg składników mineralnych oraz ich wartość dla ustroju ludzkiego“. Dalej znajdujemy zestawione w tablicy wyniki analiz ryb z polowów w zatoce gdańskiej, oraz w części drugiej „Przebieg metod chemicznych oznaczania składników mięsa rybiego“, stosowanych przez autora. Ukazanie się pierwszej broszury należy powitać jako pierwszy krok naprzód w dziedzinie ścisłej oceny wartości chemicznej ryb z naszych połowów, jak również podkreślić znaczenie popularyzacyjno-propagandowe wydawnictwa.

Protest zbiorowy z powodu Brześcia

Do zbiorowego protestu z powodu Brześcia przyłączyli się w dalszym ciągu:

WOJEWÓDZTWO POZNAŃSKIE

B a b k i: Wyciskowa Zofja — Waszkowiakowa Zofja — Wycisk Karol — Waszkowiak Jan — Adamczewska Władysława — Adamczewska Jadwiga — Jaśkowiak Franciszek — Jaśkowiak Agnieszka — Najewski Władysław — Najewska Stanisława — Pukowa Weronika — Puk Piotr — Puk Jan — Puk Stanisław — Sobkowiakowa Marja — Kapturówna Antonina — Sobkowiak Wojciech — Sobkowiak Stanisław — Latosia Agnieszka — Kowalska Marja — Kowalska Józefa — Smitkowska Franciszka — Waligórska Stanisława — Waligórski Franciszek — Paul Jacek — Paul Teodor — Paul Stefan — Paul Katarzyna — Remlein Antoni — Remlein Agnieszka — Remlein Pelagja — Remlein Jadwiga — Remlein Wincenty — Remlein Marja — Drzewiecka Antonina — Drzewiecka Marja — Andrzejewski Piotr — Andrzejewska Katarzyna — Jankowiak Antoni — Jankowiak Pelagja — Siwczak Wawrzyn — Siwczak Stefan — Siwczak Jadwiga — Siwczak Anna — Siwczak Michał — Paluszkiewicz Józef — Paluszkiewicz Agnieszka — Paluszkiewicz Marjan — Radojewski Józef — Walczak Czesław — Walczak Michał — Warciarek Wawrzyn — Warciarek Antonina — Regulski Antonina — Regulski Ignacy — Wolniewicz Melchior — Wolniewicz Franciszka — Kmiecikowa Cecylja — Musielak Magdalena — Tomczak Walenty — Pachulski Andrzej — Kurek Stanisław — Kurek Katarzyna — Kurkówna Marjanna — Kurek Antoni — Gruszka Wincenty — Gruszka Apolonja — Walkowiak Franciszek — Walkowiak Katarzyna — Juchacz Stanisław — Juchaczowa Józefa — Juchaczówna Antonina — Krzyżaniak Wacław — Jaśkowiak Józef.

B u k: Kałek Walenty, kupiec — Matuszewski Teofil, kupiec — Dakowska Mieczysława, ksiązkowa — Błaszczak Bernard, kupiec — Szymkowski Teodor, bankowiec — Hoffa Ignacy, bankowiec — Banaszak Ludwik, m. siodlarski — Preisówna Władysława, ksiązkowa — Morkowski Jan, m. zegarm. — Morkowska Władysława — Hejna Ludwika — Hejna Marja — Szuba Jan, urzędnik gospod. — Daleczyńska Pelagja — Cichy Piotr, gospodarz — Cicha Irena — Wróblewski Stanisław, robotnik — Wróblewski Walenty, robotnik — Dybizbański Stanisław — Górczakowa Marja — Górczak Jan, maszynista — Wojciechowska Magdalena — Kałek Marja — Banaszakowa Paulina — Stefaniak Władysław, kupiec — Skorupski Jan, m. ślusarski — Kortusowa Helena — Woltyński Piotr, m. obuwniczy — Woltyński Stanisław, m. obuwniczy — Woltyńska Nepomucena — Lysiak Józef, m. obuwniczy — Lysiak Ludwik, czeladnik obuwniczy — Lysiakowa Marja — Krupa Stanisław, robotnik — Galas Szczepan, robotnik — Galasowa Leokadja — Wasowiczowa Marja — Fechner Ludwik, kupiec — Herman Jan, ogrodnik — Filipowski Stanisław, m. stolarski — Kaźmierczak Marja — Tojek Franciszek, m. obuwniczy — Tojek Antonina — Chojnacki Franciszek, m. piekarski — Piątkowski Józef, m. obuwniczy — Terczewski Wawrzyn, m. obuwniczy — Terczewska Marja — Brzuszkiewicz Leon, handlarz — Brzuszkiewiczowa Marja — Lysiak Wawrzyn, m. obuwniczy — Lysiakowa Marja — Wilczak Franciszek, m. obuwniczy — Wilczakowa Anna — Hertmanowski Stanisław, doradca prawny — Hertmanowska Zofja — Cichy Władysław, m. piekarski — Dakowski Wincenty, m. obuwniczy — Dakowski Marjan, pomocnik — Niklewski Jan, m. obuwniczy — Niklewski Stanisław, pomocnik — Fengel Franciszek, m. stolarski — Fengel Józef, stolarz — Dworzyński Wincenty, członek magistratu — Kalkówna Helena — Banaszakowa Mieczysława — Malinowska Zofja — Bączkowska Marja — Bączkowski Władysław, kościelny — Antkowiak Kazimierz — Antkowiak Agnieszka — Banaszekiewicz Zofja — Krüger Henryk, m. szewski — Krüger Eufrozyna — Zygmąńska Felicja, właśc. domu — Andrzejewski Józef, m. krawiecki — Andrzejewska Bronisława — Janas Antoni — Janasowa Pelagja — Janasówna Wanda — Glamowski Bonifacy — Glamowska Rozalja — Niklewska Marja — Przeworski Marcell, m. obuwniczy — Przeworska Wiktorja — Korzeniewska Zofja — Banaszekiewicz Stanisław, handlowiec — Szajek Józef, radny miejski — Szajkowa Marjanna — Suchorski Stanisław, gospodarz — Wasowicz Stanisław, m. obuwniczy — Wasowiczowa Bronisława — Dybizbański Jan, kupiec — Dybizbańska Helena — Trzęsowski Franciszek, m. ślusarski — Kubiak Sylwester, m. ślusarski — Dybizbańska Nepomucena — Dybizbański Walenty, m. obuwniczy — Wylegalowa Jadwiga — Wylegała Jan, m. obuwniczy — Wilczak Wojciech, m. obuwniczy — Kaczmarek Bolesław, m. obuwniczy — Kaczmarek Helena — Krzemiński Roman, m. kowalski — Kortusowa Helena — Wojciechowski Stanisław, m. dekarski — Osiński Walenty, m. stolarski — Osińska Marja — Bociński Walenty, m. obuwniczy — Bocińska Helena — Brandyk Michał, m. kowalski — Brandyk Rozalja — Wośko Franciszek, m. fryzjerski — Wośko Wolja — Antoszevska Marja — Lysiak Stanisław, m. obuwniczy — Klemke Kazimierz, handlowiec — Nowak Antoni — Strzelewiczowa Felicja — Ciszakówna Joanna — Strzelewicz Ludwik, m. bednarski — Strzelewicz Antonina — Mikołajczak Stanisław, m. kowalski — Mikołajczakowa Helena — Wejner Jan, m. obuwniczy — Górny Juljan, m. młynarski — Musiałowa Jadwiga — Wojtecka Marja — Skrzypczak Józef, m. rzeźnicki — Wojtecka Helena — Janiakowa Marja — Janiak Stanisław, kupiec — Kaldonka Franciszka — Kaldonka Franciszek, przemysłowiec — Chociszewska Marja — Matuszewska Stefanja — Janicki Tadeusz, kupiec — Janicka Józefa — Gardo Jadwiga, handlarz — Stupińska Stanisława — Stupiński Władysław, m. rzeźnicki — Lubiński Bernard, handlarz — Nawrocki Józef, m. obuwniczy — Nawrocka Marja — Wallheim Kazimierz, m. zegarmistrzowski — Wasowicz Franciszek, m. stolarski — Kurek Bronisław, kupiec — Lulkiewicz Edward, m. obuwniczy — Morkowski Wincenty, m. rzeźnicki — Łowicki Ignacy, m. stolarski — Ciosiański Stanisław, kupiec — Aleksy Jan, m. obuwniczy — Królski Józef, pomocnik — Aleksy Jerzy, pomocnik obuwniczy — Aleksowa Apolonja — Rataj Franciszek, kupiec — Ratajowa Paulina — Nowacki Stanisław — Kaczmarek Stanisław — Grabowski Teofil, kupiec — Kochanowski Jan, fryzjer — Brzeziński Cyryl, m. malarski — Stefanikówna Wiktorja — Morkowski Bronisław, m. rzeźnicki — Morkowska Zofja — Schaefer Mieczysław, handlowiec — Szymański Michał, m. piekarski — Szymańska Józefa — Książkiewicz Ignacy, m. rzeźnicki — Książkiewiczowa Teodozja — Czesak Melchior, m. stolarski — Czeszakowa Franciszka — Molata Maciej, m. obuwniczy — Molatowa Rozalja — Molata Stefan — Jaworowicz Wojciech, m. rzeźnicki — Chojnacki Roman, m. szklarski — Chojnacka Helena — Chojnacka Władysława — Chojnacki Mieczysław — Boliński Władysław, m. stolarski — Dobroń Wojciech, m. krawiecki — Dobrońowa Józefa — Klinge Marcin, m. tokarski — Klingowa Joanna — Klingówna Zofja — Klingówna Helena — Marszałkiewicz Henryk, m. stolarski — Marszałkiewiczowa Gertruda — Kopczyński Zygfryd, m. stolarski — Kopczyńska Wiktorja — Borak Stefan, kupiec — Borakowa Apolonja — Małecki Stanisław, m. obuwniczy — Kopczyński Wacław, m. stolarski — Malkowa Teodora — Wasowicz Władysław, m. stolarski — Wasowiczowa Pelagja — Wasowiczowa Zofja — Czekalski Stefan, m. obuwniczy — Górczak Franciszek, poseł na Sejm — Stelmachowski Antoni, fryzjer — Stelmachowska Anna — Tymkowski Władysław, handlarz — Morkowski Stanisław, kupiec — Gundermann Walenty, kupiec — Chuda Katarzyna — Blümel Wawrzyn, robotnik — Borowczyk Franciszek, m. piekarski — Borowczyk Wiktorja — Miński Jan, m. obuwniczy — Mińska Weronika — Szłapka Franciszek, m. koszykarski — Golusiński Marjan, kupiec — Bentsch Wiktor, fryzjer — Siuchniński Bronisław, kupiec — Mielcarski Roman, kupiec — Burdajewicz Sylwester, kupiec — Wolny Antoni, drukarz — Rajczakówna Gertruda — Minicki Tadeusz, kupiec — Zeuschnerowa Apolonja — Zeuschner Wincenty, m. rzeźnicki — Bogusławska Halina — Malinowski Stefan, m. kowalski — Malinowska Marja — Malinowski Stanisław, m. kowalski — Malinowska Pelagja — Samuel Stanisław, ogrodnik — Samuel Jadwiga — Napierała Franciszek, handlarz — Napierałowa Stanisława.

B y d g o s z c z: Jaworowiczowa Jadwiga — Guentzłowa Emilia — Masłowska Janina — Malinowska Marja — Kozłowiczowa Marja — Piotrowska Helena — Siuchnińska Marja — Szukalska Zofja — Mazgajowa J. — Stobiecka Marja — Karska mińska H. — Wegleńska Wanda — Chmarzyńska H. — Szukalska Zofja — Karska Marja — Piórkówna Anna — Ziółkowska Ap. — Sowińska A. — Racięcka Helena — hr. Rzewuska — Trzińska Helena — Dziewanowska Julja — Nagłowa — Racięcka E. — Rakowska Wiga — Górecka Zofja — Potocka Zofja — Dobrzańska Kazimiera — Gertychowa Anna — Stranz Bernard — Borysowa Marja — Bonnebergerowa Anna — Żukowska M. — Przybylska R. — Chojecka J. — Jackowska R. — Znińska A. — Kurczewska M. — Kuderska J. — Duszyńska W. — Figlewicz C. — Deska — Rygielska — Kaczmarekówna — Kędzińska W. — Seidel J. — Wojciechowicz — Piotrowska Z. — Jeziorna Janina — Kowalska Władysława — Radna Anieśka — Dąbrowska H. — Kiszakówna M. — Stachowska F. — Rogalska M. — Wojła — Dąbrowska E. — Rewakowska J. — Murawska M. — Poczekajowa T. — Dąbrowska Franciszka — Milchertowa — Chylińska M. — Zagórska B. — Cierniakowa Z. — Umbreitowa H. — Krencowa — Parzyskowa — Gotardowa — Modrzeska — Poroyńska — Pitakowa — Krogulska — Wierzejska — Fudzińska — Pawłowska W. — Lisowska — Papierzewska L. — Nowicka Marja — Goździewiczowa L. —

Nehrebecka Marja — Dutkiewiczowa M. — Romanowska J. — Krzyżanowska Z. — Kuczyńska — Gutenberzanka — Wróblówna Józefa — Strancowa L. — Stranc Józefa — Chudzińska Marja — Górska Salomea — Brandykowa Anna — Doberstein Władysław — Mańczakowa Cecylja — Czekierska A. — Matuszewska Jadwiga — Pasternak Seweryna — Kuklińska Katarzyna — Januszewska Marta — Malendzińska Zofja — Wojucka Marja — Wędzikowska Weronika — Koronkowa Wiktorja — Wesolowska E. — Kosińska G. — Zielińska Elżbieta — Klimkowa Marja — Warkowiakówna Zofja — Olkiewiczówna Anna — Jankowska Zofja — Mindakówna Anna — Olszewska Leokadja — Żakowiczówna Pelagja — Kufelówna Br. — Woźniakówna J. — Paczkowska J. — Kotlarkówna Zofja — Stelmaszyk Leonarda — Jaworska Marta — Reszkowska Janina — Michalska H. — Zuchowska Adela — Wyczyńska Gertruda — Kotlarkówna Józefa — Palaszyńska Helena — Malinowska Marja — Wiedzorkówna Mieczysława — Lisiecka Wl. — Wolniewicz H. — Smigiel-ska J. — Szczepańska H. — Wolniewiczówna M. — Przedwojska A. — Jakubowska Wanda — Kühnówna Zofja — Stentkówna Marta — Kaszubowska — Lewandowska — Fenglerowa L. — Rucińska Wanda — Kloska W. — Solińska H. — Karolewiczówna — Köseling Regina — Fiedlerowa Michalina — Mankówna J. — Miedunicki Kazimierz — Miedunicka Emma — Szrubkowski Franciszek — Szrubkowska Juljanna — Andrzejewski Józef — Andrzejewska Anastazja — Warginowa Marja — Ciesielska Felicja — Budnik Edwin — Nowicki Wojciech — Nowicka Walerja — Nowicki Roman — Krzyżyńska Marja — Ławęcki Alojzy — Krzyżyński Marcin — Kozłowski Józef — Kostowska Marja — Ławęcki Stanisław — Ławęcka Franciszka — Ławęcki Klemens — Manerowska Antonina — Szymczak Jan — Szymczakowa Marja — Gralak Bronisław — Mroziński Seweryn — Mrozińska Franciszka — Grafstein Wilhelm — Grafstein Stefanja — Studańska Helena — Lorek Marja — Marcinkowski Władysław — Ziętak Stanisław — Jasiewicz M. — Hutten Adolf — Nowacka Kazimiera — Lewandowska Teofila — Szymczakowa Julja — Sobiecka Władysława — Iserhofowa W. — Rafińska H. — Mazurkiewiczówna J. — Machnikówna M. — Lipińska L. — Wodczanka F. — Kotowski Z. — Kotlarkówna J. — Krasieńska M. — Bannach F. — Pazderska J. — Markiewiczówna R. — Dul-ska — Siernicka — Łozińska Jadwiga — Tucińska Anna — hr. Rzewuski — Szymański Stanisław — Szymańska Józefa — Bloch Franciszek — Łuczkowski Władysław — Sokolowski Edward — Zielińska Marja — Tepper S. — Zielińska Salomea — Wasielewski Alfons — Łuczowska Stefanja — Burszczyński Wacław — Tuciński Franciszek — Szrajda Tadeusz — Letke Mieczysław — Sawicka I. — Krzyżaniak Bolesław — Preinert M. — Ziętakówna Anna — Pijarowski Stanisław — Kozłowski Stanisław — red. Petrycki Józef, poseł — red. Fiedler Konrad, wiceprezes Rady m. Bydgoszczy — red. Pałaszewski Stanisław, prezes Chorągwi Pomorskiej Zw. Hallerczyków, — Małycha Kazimierz, redaktor — Ciesielski Wacław, redaktor — Masłowicz Kazimierz.

C h o d z i e ż: Nowicki Stanisław, kupiec — Strzeliński Kazimierz, kupiec — Grabowski Stanisław, ksiązkowy — Górny Franciszek, kupiec — Maniewski Mateusz, aptekarz — Garstkiewiczówna Prakseda — Marszał Władysław, drogerzysta — Ślósarek Ludwik, mistrz malarski — Dabiński Leon, dyrektor banku — Dabińska Zofja — Dabińska Marja — Lenkiewiczowa Elżbieta — Gapiński Wacław, kupiec — Szymańska Konstancja — Szymański Stanisław, redaktor — Grabowska Aleksandra — Kukulkowa Czesława — Gapińska Urszula — Bąkowska Wanda — Bąkowski Edmund, mistrz krawiecki — Strzelińska Franciszka — Strzelińska Aniela — Strzelińska Zofja — Mańczak Maksymilian, dyrektor fabryki — Kukulka Czesław, dyrektor fabryki — Smoliński Stefan, kasjer — Magier Telesfor, ksiązkowy — Urbański Stanisław, właśc. młyna i tartaku — Piątek Jan, młynarz — Urbańska Konstancja — Urbańska Zuzanna — Sobkowiak Stanisława, gospodyni — Krawiec Stanisława, pokojowa — Kabat Czesław, właśc. mleczarni — Kabatowa Franciszka — Kabat Michał — Nowicki Michał — Drzewiński Stanisław — Kozak Józef, właśc. drukarni — Pilarczykówna Franciszka — Lewicki Brunon, zegarmistrz — Michalski Franciszek, młynarz — Michalska Katarzyna — Dr. Chrzęściński Rudolf, lekarz — Kaczmarowski Józef, kupiec — Strzeliński Piotr — Bartkowiak Józef, robotnik — Bartkowiakowa Anna — Bartkowiakówna Gertruda — Gruntkowska Apolonja — Gruntkowski Leon — Paczesna Marja — Paczesna Marja, wdowa — Paczesny Jan — Wijewski Wojciech — Wijewska Jadwiga — Ścigała Tomasz — Ścigałowa Jadwiga — Nowacki Wojciech — Nowacka Agnieszka — Bornikowski Kazimierz, robotnik — Bornikowska Katarzyna — Winkowski Walenty — Małachowski Franciszek — Trafarski Andrzej — Bartkowiak Franciszek — Depa Ludwik, m. krawiecki — Depowa Marja — Malach Augustyn, m. stolarski — Malachowa Franciszka — Kabat Leon, krawiec — Kabatowa Jadwiga — Lesiński Wojciech, m. piekarski — Lesińska Stanisława — Ks. Lorenc Franciszek, wikariusz.

Pisma, godzące się na protest, uprasza się o powtórzenie podpisów, powyżej podanych.

Komitet z p. Wyczyński em. starosta krajowy Poznań, Aleje Marcinkowskiego 29.

Z Tow. Przemysłowych

Z Tow. Przem. - Rzem. w Ostrzeszowie. W niedzielę 7 czerwca odbyło się w Ostrzeszowie z inicjatywy miejscowego Tow. Przemysłowo - Rzemieślniczego wielkie zebranie rzemiosła i drobnego przemysłu.

Obrazy zagałi krótko po godz. 1 w południe, na sali „Grand Hotelu“ w obecności około 100 osób przez Towarzystwa Przem. - Rzem. p. Józef Caliński, witając gości i członków, oraz delegatów Związku Tow. Przem. i Rzem. w Poznaniu w osobach jego wiceprezesa p. post. Lasoty i syndyka p. Tadeusza Piotrowskiego.

Po załatwieniu wstępnych formalności, nastąpiły referaty: p. post. Lasoty n. t. „Obecna sytuacja gospodarcza w Polsce“ i p. syndyka Piotrowskiego n. t. „Związek Tow. Przem. i Rzemieślniczych a jego praca i cele“.

Obydwa referaty wysłuchano z głębokim skupieniem a burza oklasków świadczyła najlepiej o uznaniu z jakim się spotkały.

W krótkiej lecz rzeczowej dyskusji zabierali głos pomiędzy innymi pp. Rogalewski, prezes Caliński, Perski i Korwinth. Po komunikatach zarządu, solwuje p. prezes zebranie, dziękując raz jeszcze serdecznie obydwom referentom za przybycie. (td)

Tow. Polsk. Przem. w Kępnie. W niedzielę 7 czerwca br. odbyło się w Kępnie na sali p. Tyca zebranie Tow. Polsk. Przem. przy licznych udziałach członków i gości.

Obrazy zagałi p. prezes Wyderkowski, witając zebranych, oraz delegatów Związku p. post. Lasotę i p. syndyka Tadeusza Piotrowskiego. Poczem odczytuje sekretarz p. Rabięga protokół, a p. prezes zaznajamia wszystkich z komunikatami Zarządu.

Zkolei udzielił p. prezes głos postowi p. Lasocie do referatu „O obecnym położeniu gospodarczym w Polsce“ a potem syndykowi p. Piotrowskiemu do referatu n. t. „Związek Tow. Przem. i Rzemieślniczych, jego praca i jego cele“. Obydwa referaty przyjęto nader hucznie oklaskami. W dyskusji wyrażono referentom oraz zarządowi Związku jak największe uznanie a na szereg pytań, odpowiedzieli wyczerpująco tak p. poseł Lasota jak i syndyk p. Piotrowski.

Dziękując raz jeszcze obydwom referentom za przybycie, solwuje p. prezes zebranie hasłem „Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć!“

Tow. Przem. - Rzemieślnicze w Poniecu. W niedzielę 7 bm. odbyło się w Poniecu zebranie Tow. Przem. - Rzemieślniczego. Obrady zagałi o godz. 4.30 popoł. p. przez Bartkowiak, witając członków oraz delegata i członka zarządu Głównego Związku p. Bartkiewicza z Poznania.

Po przyjęciu protokołu udzielił p. prezes głosu p. Bartkowiakowi do referatu n. t. „Praca Tow. Przem. i Rzem. w dobie obecnej“. Referat przyjęto z wielkim uznaniem, a rzeczową dyskusję w której przemawiali pp. Bączkowski, Cichowski, Andrzejewski, Piotrowski, prezes Bartkowiak, Szulc i inni, odpowiedział wyczerpująco prelegent.

Poruszono jeszcze sprawę zbyt rygorystycznego traktowania Ustawy Przemysłowej, oraz uchwalono zł. 20 na powodzian wileńskich. Na tem solwuje p. prezes zebranie hasłem: Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć! (td)

Kat Deibler — prosi o emeryturę

Tajemniczy i niepokaźny p. Deibler, urzędowy kat Rzeczypospolitej francuskiej, doniósł ministrowi sprawiedliwości, że pragnie z końcem roku bież. przejść na emeryturę. Pan Deibler „urzęduje“ od lat 51, i przyczynił się — w czasie swej długiej kariery do ścięcia pokaźnej liczby 242 głów. Jest on zdania, że smętny ten rekord tłumaczy aż nadto dobrze chęć zaniechania zawodu, wymagającego żelaznych nerwów i zupełnego opanowania własnych sił. Po otrzymaniu zasłużonej emerytury, Deibler ma zamiar zamieszkać w swej małej posiadłości w Alwernji, by tam spokojnie spędzić ostatnie swe lata i pielęgnować — swe schorzałe serce.

Jak wiadomo, stanowisko kata jest we Francji przywilejem rodziny, do której należy Deibler. Po nim spadek obejmie zięć jego, który od szeregu już lat jest pomocnikiem teścia przy sprawowaniu tego straszego zawodu.

Mimo swej wrodzonej małomówności, Deibler niejednokrotnie zwierzał się, że najbardziej wstrząsające wrażenie wywarło na nim pierwsze stracenie, jakiego w swym zawodzie katowskim dokonał. Skażeniem był młodzieniec rzadkiej urody i jego obraz do dziś dnia pozostał niezmienny w pamięci starego kata. S. F.

SPORT

Lekka atletyka

Mistrzostwa okręgowe odbędą się w sobotę i w niedzielę na stadionie miejskim. Pokróćce omówimy szanse w poszczególnych konkurencjach, dziś zatrzymując się na biegach. Na dystansie od 100 do 400 m ciekawy będzie pojedynek Piechockiego z Biniakowskim (W). Dobry wynik (11.2) uzyskany przez Piechockiego na 100 m w zawodach WSH — Uniwersytet i taki sam Biniakowski ubiegłej niedzieli wróży zaciętą walkę. Na 200 m a przedewszystkiem na 400 m Biniakowski winna przyspaść w udziale bezapelacyjnie palma zwycięstwa. Groźnymi dla wymienionych na 100 m będą Władesco (AZS) i Adamski (S); Stawiński oraz Łaszyk (W) dopełnią stawki. Na 200 m o dalsze miejsca winni walczyć ci sami z małymi odchyleniami co do kolejności. Na 400 m Iwański (W), jeżeli spiesz się tak, jak na mistrzostwach kl. B. — może być groźnym nawet dla Piechockiego, który — zdaje się — jeszcze nie osiągnął szczytowej formy swojej. Na 800 m. Pawlak i Kędzia (W) uważani byli dotąd za bezkonkurencyjnych. Ostatni z nich spotkał się w mistrzostwach klasy B z Jakubowskim (S), niespecjalistą na tym dystansie, okazał wielki brak serca do walki i na finiszu przegrał samotnie. Czas 2 min. 6 sek. uzyskany przez Jakubowskiego stanowi również normalny wyczyn Pawliaka, tak samo, jak Kędzia zresztą, nie umiejącego walczyć. Hegemonia wymienionych skończyć może się załóżnie. A może na tym dystansie spróbuje swych sił Biniakowski? — To samo odnosi się również do biegu na 1500 m, z tą tylko różnicą, że z równymi szansami w rachubę wchodzi tutaj Janowski i Magiera (S) — 5000 m winno być kulminacyjnym punktem mistrzostw. Dobrowa oraz godna siebie stawka: Jakubowski i Janowski (S), Miałka i Robiński (W), do których przyłączyć może się z potężnymi pretensjami do zwycięstwa Kluge (S. M. P.) — wróży zaciętą walkę od startu do mety. — 10.000 m. Kluge, Miałka, Nogaj (W) są kandydatami na czołowe miejsca; z nimi zmierzy swe siły Michalski (AZS).

Mistrzostwa okręgowe POZŁA. W naszym sprawozdaniu po niedzielnej spotkaniu „Warta” — „Sokol” zwróciliśmy specjalną uwagę na wyczyny Biniakowskiego, oraz na ambicję zawodników „Warty”. Pragniemy tu jeszcze podkreślić z całym uznaniem wysiłki kierownika sekcji lekkoatletycznej „zielonych” p. Edmunda Szyca, który umiał swych pupilów natchnąć tą dominującą we wszystkich konkurencjach wolą zwycięstwa i nie pozwolił im załamać się ani na chwilę. Odniesione zwycięstwo jest też w głównej mierze zasługą p. Szyca, oraz jego niezmordowanej i ofiarnej pracy. Powracając do organizacji raz jeszcze zaznaczamy, że była ona bardzo słaba i nie przyczyniła się do popularyzacji lekkiej atletyki. Mimo starannego przygotowania boiska przez gospodarzy, przeprowadzenie spotkania nie stało na wysokości zadania i trudno znaleźć na to wytłumaczenie, bowiem np. niejednokrotnie zawodnicy dłuższy czas czekali na starcie zanim ich puszczone w dystans, przerwy ciągnęły się w nieskończoność, a widownię informowano jak z łaski. Na przyszłość P. O. Z. L. A. powinien unikać podobnych niedociągnięć, gdyż mogą one odstraszyć tyko od lekkiej atletyki nawet najgorliwszych jej miłośników.

Dobre wyniki osiągnęli zawodnicy Norwegji, Finlandji, i Stanów Zjedn. W zawodach w Oslo, Johannesen na 800 m 1:54.6,

oraz 400 m w sztafecie szwedzkiej w 48.5; Berg skoczył 7.19 m, Haugen miał na 400 m przez pł. w 56.4, Sunde rzucił oszczep 64.88, Stenerud X dyskiem 44.50; na 10.000 m Minde miał 32:17.6. Zaznaczyć należy że są to wszystko młodzi zawodnicy i że prócz zwycięzców również pozostali uzyskali dobre wyniki; np. w biegu na 800 m pięciu osiągnęło czas poniżej 2 minut. — Finnowie mogą się poszczycić ostatnio następującymi wynikami: oszczep — Penttilae 66.60, Liettu 60.20; 5000 m — Salminen 14:59.4; 1500 m — Purje 3:59.9; 3000 m — Virtanen 8:57.8. — W Chicago trzech zawodników skoczyło o tycze 4.275 m, a mianowicie — Tommy Warner, Mac Dermott i William Graber, mimo deszczu Dale Letts pokrył pół mili w 1:53.6.

Pięściarstwo

Dwa najsilniejsze sokołe ośrodki pięściarskie spotykają się w sobotę o godz 20 w nowej hali na boisku „Sokola”. Drużyna gości jest na terenie Łodzi najsilniejszym zespołem i zawodnicy jej znani są nie tylko w Polsce, ale również i zagranicą z licznych spotkań międzynarodowych, że wspomniemy chociażby o takich „asach” jak Klimczak i Seweryniak. Drużyna Sokola poznańskiego wybiła się mimo krótkiego istnienia na drugie miejsce w naszym okręgu i stoi tuż za „Wartą”. To też sobotnie spotkanie wzbudziło ogromne zainteresowanie. Bilety w przedsprzedaży nabyć można w firmie „Dom Sportowy” prz yul. św. Marcina.

Piłka nożna

Czechosłowacja wystawia na niedzielny mecz w Warszawie następujący zespół: (zawodowców i amatorów): Kardos, Culik, Daucik albo Soral (I. Cs. SK. Bratislava), Kolenaty (Bohemians), Pleticha (SK Slavia), Tyrpeki (Bohemians), Pelznar (Cechie Karlin), Kloc (Slavia), Kannheuser (DFC), Nejedly i Hejma (Sparta). Czesi pod kierownictwem prof. Pelikana, pp. Petru i Svobody wyjeżdżają z Pragi już w piątek aby odpocząć należycie. Zespół Polski wystąpi w poniższym składzie: Fontowicz (Warta), — Martyna (Legja) i Bułanow (Polonja) — Szaller (Legja), Kotlarczyk I i Kotlarczyk II (Wisła) — Szczepaniak (Polonja), Nawrot (Legja), Smoczek, Pazurek i Bator (Garbarnia). Na zawody ze Szwajcarią tego samego dnia Czesi wystawiają następujący skład: Hochman (Bohemians), Perner (Sparta), Kucera (Bohemians), Madelon, Kada, Srbek, Podrazil (Sparta), Bradac (Victoria Zizkov), Bejbl (Bhemians), Silny i Sokolar (Sparta).

Udało się Warcie zakontraktować w wtorek sławną drużynę zawodową „WAC” Wiedeń, za świetnym bramkarzem o światowej sławie Hidenem, którego grę podziwiał cały Berlin na ostatnich zawodach Austrija — Niemcy 6:0. Wiadomo, że „Warta” w takich meczach potrafi być godnym przeciwnikiem dla najsławniejszych drużyn piłkarskich. Spodziewać się należy więc wspaniałej gry. Sportowcy poznańscy uznają starania „Warty” i pośpieszą niewątpliwie tłumnie na te zawody.

11.000 milionerów liczy Czechosłowacja

Jak wynika z danych statystycznych za rok 1927, osób posiadających dochodów powyżej miliona koron, liczone 5.272, z dochodem od 2 do 3 milionów — 1.878, z dochodem od 5 do 10 milionów — 1.122, a powyżej 10 milionów rocznego dochodu miało 905 osób. Ogólna liczba milionerów w Cze-

OSTRZEŻENIE.

W związku z pojawieniem się na rynku różnych falsyfikatów, sprzedawanych na wagę jako „FLIT”, niniejszem podajemy do wiadomości wszystkich P. T. Konsumentów, że „FLIT” NA WAGĘ W ŻADNYM WYPADKU NIE MOZE BYC SPRZEDAWANY, LECZ TYLKO W ORYGINALNYCH 1/4, 1/2 i 1/1 LITROWYCH BLASZANKACH, ZAOPATRZONYCH W HERMETYCZNIE ZAMYKAJĄCY, OPATENTOWANY KAPSEL.

Należy wystrzegać się szumnie reklamowanych, bezwartościowych falsyfikatów, posługujących się znakami ochronnymi, podobnymi do „FLITU”.

Ostrzegamy, że na wszelkie usiłowania mające na celu wprowadzenie w błąd P. T. Konsumentów, będziemy reagowali z całą bezwzględnością, w myśl „Ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji” (Dz. Ust. 96 z dnia 25. IX. 1926). Tw 1553

STANDARD-NOBEL w POLSCE

Spółka Akcyjna
WYDZIAŁ PRODUKTÓW SPECJALNYCH
Warszawa, Al. Jerozolimskie 57. Tel. 600-45.

chosłowacji stanowi pół proc. w stosunku do 2 milionów podatników w kraju.

TEATRY ŚWIETLNE

Kino „Słońce” wyświetla film pt. „Naszynk królowej”. Scenariusz osnuty jest na tle powieści Al. Dumasa z czasów Ludwika XVI. Intrygi przebiegłej hrabiny de la Motte, rzekomej Walezjuszki, umiejętnie wyszukiwanej zatarg pomiędzy królową a możnym kardynałem de Rohan, stanowią interesującą fabułę. Otrzymała ona bardzo staranną i bogatą oprawę — zarówno dekoracyjnie, jak kostjumowo. Zasługą reżyserji jest stworzenie dobrego tła historycznego, bez pomijania drobnych, ale ważnych szczegółów. Film ogląda się z prawdziwą przyjemnością, bo i obsada aktorska jest zupełnie dobra: M. Jefferson w roli Walezjuszki, oraz D. Karenne — w podwójnej roli królowej i jej sobowtóra ver

RUCH W TOWARZYSTWACH

- Tow. Samodzielnych Handlarzy Okrężnych. Zebranie odbędzie się 13 bm. o godz. 18 u p. Ograbowicza przy ulicy Ślusarskiej 6.
- Towarzystwo Przemysłowców Wilda. Zbiórka celem wzięcia udziału w uroczystym nabożeństwie z okazji 39 rocznicy istnienia 14 bm. o godz. 7.30 przed lokalem posiedzeń.
- Kl. Sp. „Grom”, Poznań. Zebranie plenarne odbędzie się 14 bm. o godzinie 10 w sali p. Tomczyka, ul. Wronecka 13.
- 4 Komp. Marynarzy Powstańców 1918-19 r. im. Adama Białoszyńskiego. Zebranie plenarne odbędzie się 14 bm. o godzinie 11 w lokalu p. Jarockiej. Posiedzenie zarządu oraz komisji zabawowej i rewizyjnej o godzinie 10.
- Polskie Tow. Krajoznawcze Oddział w Poznaniu. 14 bm. odbędzie się wycieczka do Stęszewa, skąd przechadzka wzdłuż jezior Witobelskiego, Skrzyneckiego, Góreckiego do Ludwikowa Zbiórka na dworcu głównym o godz. 7.45.

— Koło Towarzystwa Rękodzielników w Poznaniu donosi, że zwiedzenie Gazowni Miejskiej odbędzie się 14 bm. o godzinie 10 rano. Zbiórka członków na dziedzińcu Gazowni Miejskiej, Grobla 10.

Składki i pokwitowania

- W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:
- Na pomnik Serca Jezusowego: Stefan Józefowski 5 zł; — Jan Alejski, Poznań 10 zł; — N. N. Książ 5 zł; — Rybarska Poznań z podziękowaniem za otrzymaną posadę przez męża z prośbą o dalszą opiekę 5 zł; — N. N. 1 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 996,50 zł.
- Na kościół w Kuźnicy na Helu: F. D. 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 252 zł.
- Na obiady dla biednych do dyspozycji Komitetu obchodu św. Antoniego z Padwy: N. N. 5 zł; — Koltunowicz 5 zł; — W. Modrzyńska (ul. 3 Maja) 30 zł; — hr. Skórzewska (pl. Nowomiejski 1) 50 zł; — N. N. 11,80 zł; — razem 101,80 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

- Zgony:
- Hieronim Prusiński, komornik sądowny, 32 l. Marja Alguisiewiczówna, bez zaw., 85 l. Telesfor Sławski, kierownik handlowy, 62 l. Józef Jankowski, cukiernik, 44 l. Władysław Jerzykiewicz, kupiec, 66 l. Henryk Węgrzyn 10 mies. Leon Ratajczak, kupiec podróżujący, 31 l. Marja Stachowska z d. Mężynska, 23 l. Józef Grenda, murarz, 70 l. Józefa Adamska z d. Adamska, 53 l. Stefan Nowacki, elektromonter, 21 l. Walentyna Ratajczakowa z d. Soszanka, 66 l. Wiktoria Wojcieszynska z d. Cybotanka, 51 l. Rozalja Grabska z d. Włoszkiewicz, 51 l. Kazimierz Kaczmarek, kołodziej, 44 l. Janina Gintrowiczowa z d. Budzyńska, 32 l. Roman Nowicki, szklarz, 24 l. Piotr Marczak, robotnik, 55 l. August Giering, murarz, 77 l. Mieczysław Tomkowiak, 19 lat. Kazimierz Czarnecki, drukarz, 23 l.

Dnia 10 czerwca 1931 r. zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy, nigdy niezapomniany mąż, nasz drogi ojciec, ś. p.

Czesław Przygodzki

w 48 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 15 bm. o godz. 5 po poł. z domu żałoby.

zw 29704 W ciężkim smutku pogrążeni Czempień, dnia 10. 6. 1931 r. **żona, dzieci i rodzina.** Osobnych wiadomości nie wysyła się.

W środę rano zasnęła w Bogu, w 90 roku życia, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka i babka, ś. p.

Salomea z Laskowskich Gałdyńska

Msza św. za spójność duszy drogiej Zmarłej i pogrzeb, odbędzie się w Rogoźnie, w sobotę, 13 b. m., o godz. 10.

W smutku pogrążone **dzieci i wnuki.** Trzy-Góry, Rogoźno, Poznań. zw 29705

Dnia 10 czerwca 1931 r., o godz. 5 po południu zasnął w Bogu, po dłuższych cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz drogi ojciec, dziadek i brat, ś. p.

Leonard Krupczyński

przeżywszy lat 72. W ciężkim smutku pogrążeni **dzieci, wnuki i rodzina.**

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 14 b. m., o godz. 4,30 z domu żałoby. Gostyń (Wlkp.), dnia 11 czerwca 1931. zw 11 547

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci mojej nieodżałowanej żony oraz ukochanej mamusi, ś. p.

Janiny z Kominowskich Weissowej odbędzie się zw 29698

msza święta

w kościele parafjalnym św. Marcina w sobotę, dnia 13 b. m. o godz. 8,30 rano. **Mąż z synkami.**

Dnia 10 czerwca 1931 r., o godz. 2,30 z rana zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój drogi mąż, nasz ukochany i troskliwy ojciec, ś. p.

Telesfor Sptawski

przeżywszy lat 62. W niedzielę, dnia 14 czerwca, o godzinie 16,45 odbędą się w kościele św. Wojciecha nieszpory żałobne, poczem nastąpi wyprowadzenie zwłok z kościoła na cmentarz parafialny.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kościele św. Wojciecha w poniedziałek, o godzinie 9, o czym zawiadamiają Krewnych, Przyjaciół i Znajomych

w ciężkim smutku pogrążeni
żona i synowie.

dw 3870

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Dnia 7 czerwca r. b., o godz. 23,30, zmarł nagle mój najdroższy i najukochańszy mąż, syn, brat, zięć i wujek, ś. p.

Hieronim Prusinski

podporucznik rezerwy

przeżywszy lat 33.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona i rodzina.

Poznań, 11 czerwca 1931 r.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 12 b. m., o godz. 4 po poł., z kostnicy cmentarnej św. Jana na nowy cmentarz przy Malcie. dw 3872

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak, Poznań, Plac Nowomiejski 10, tel. 1046.

MEŻCZYŹNI! NOWE SIŁY zwraca jedynie Nr. 111

patent. aparat. Skuteczność gwarantowana — dozwolony przez władze adm.-lek. Na kosztu bezpl. naukowej broszury załączyć 50 gr w zn. poczt.

„INWENTUS“ oddz. 8, Lwów, Jagiellońska 20.

Pw 11 579-72,55

Obszerne lokale handlowe (biura)

w dawniejszym Hotelu Francuskim, położone w nieruchomości naszej Aleje Marcinkowskiego nr. 13

wynajmiemy od zaraz.

Zgłoszenia przyjmuje

Poznański Bank Ziemiań S. A.

Wydział Administracji Nieruchomości.

Pw 11 708-29,8

Nazwa Gevaert to nie tylko oznaczenie pochodzenia produktu — to także symbol jego wysokiej jakości.

**BŁONY
PŁYTY
PAPIERY**

fotograficzne GEVAERT'A to owoce 35-letniej usilnej pracy i wszechstronnych doświadczeń.

Żądacie w składach fotograficznych.

SPRZEDAMY po ś. p. Dr. Skowrońskim

WILLE

o 8 pokojach, masywnej stajni (garaż) i ca 1 morgi ogrodu w Janówcu, pow. Znin. Zgłoszenia przyjmuje Wilkowski, Gdańsk, Trojngasse 16. zw 29712

LEKARZ

potrzebny w Janówcu (powiat zniński), liczącym 3 1/2 tys. mieszkańców. Wszelkimi informacjami służy

Magistrat.

Dźwigary żelazne używane

1 szt. N. P. 24 dług. 8,80 m. (wzgl. 2 szt. po 4,40 m.)
2 szt. N. P. 24 po 4,25 m.
5 szt. N. P. 16 „ 8,80 m. (wzgl. 10 szt. po 3,40 i 5 szt. po 2,00)

5 szt. N. P. 16 po 5,50 m.

kupimy zaraz „CERES“, ul. Piaskowa 2/3. Telefon 25-22. zw 29710

Dzierżawy

warsztatu kowalskiego lub ślusarskiego

z mieszkaniem, w małym mieście lub dużej wiosce, bez konkurencji, **poszukuje**. Oferty do eksp. Kurjera pod zw 29716

Od 1. 7. 1931 r. **poszukuje się** doświadczonego i obrotowego kupca - zboźowca jako

I Członka Zarządu

Rolnika w Obornikach.

Reflektuje się tylko na kandydata, który podobne stanowiska już zajmował i wykazać się może pierwszorzędnymi rezultatami pracy.

Pisemne zgłoszenia z odpisami świadectw, wykazujących bezwzględną ciągłość, podaniem referencji jak i wymagań uprasza

Droste, Prezes Rady Nadzorczej Uchorowo, pow. Oborniki.

dpw 3817

Wykwalifikowana

KSIĄŻKOWA

z dłuższą praktyką w dużych firmach, potrzebna w poważnym przedsiębiorstwie fabrycznym od sierpnia. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 3842.

Między jednym ruchem wiosła a drugim można zdobyć 100.000 złotych.

Międzynarodowy Konkurs Kodaka dla fotografów-amatorów rozpoczyna się dnia 1 maja 1931. Przeszło 900.000 zł. nagród za najbardziej interesujące zdjęcia, dokonane pomiędzy 1 maja a 31 sierpnia 1931 r. Nie technika wykonania, nie doświadczenie, lecz temat decyduje o nagrodzie. Należy tylko mieć przy sobie kamerę i rolkę filmu. Temat sam już się znajdzie.

Można nawet być nowicjuszem, by wziąć udział w konkursie. Wystarczy 5 minut, by zapoznać się dokładnie z kamerą Kodaka, Hawk-Eye czy Brownie (który można już dostać od 33 zł.) i zdobyć jedną z wielu nagród konkursowych lub nawet Wielką Nagrodę Międzynarodową Kodaka.

Pan Wacław Grubiński, znany autor dramatyczny i krytyk członek polskiego Jury, które rozdzieli nagrody w Polsce.

Nagrody w Polsce zostaną rozdzielone przez polskie Jury, w skład którego wchodzi: p. Ministrowa Halina Konopacka-Matuszewska, artystka filmowa p. Jadwiga Smorska, poseł na sejm p. Marjan Dąbrowski, autor dramatyczny p. Wacław Grubiński, artysta-malarz p. Stefan Norblin.

Blisze informacje o Konkursie można otrzymać w każdym składzie materiałów fotograficznych lub w biurze Konkursu, Kodak, Warszawa, plac Napoleona 5.

Podręcznik dla amatorów-fotografów „JAK OTRZYMAĆ DOBRE ZDJĘCIA” jest niewyczerpanym źródłem tematów do zdjęć konkursowych. 150 stron druku na kredowym papierze, 140 ilustracji, kartonowa okładka. Do nabycia w składach materiałów fotograficznych. Cena złotych 6.

Nagrody Polskie i Międzynarodowe w sumie 900.000 złotych.

Nagrody w Polsce.

Wielka nagroda zł. 3.000

Pierwsza nagroda

w każdej z 6 klas po zł. 500

Druga nagroda

w każdej z 6 klas po zł. 250

Trzecia nagroda

w każdej z 6 klas po zł. 100

Czwarta nagroda

w każdej z 6 klas po zł. 75

2 nagrody

w każdej z 6 klas po zł. 50

4 nagrody

w każdej z 6 klas po zł. 25

Razem 61 nagród w wysokości zł. 9.750.

Nagrody Międzynarodowe.

6 nagród w każdej klasie po 1000 dolarów i Wielka Nagroda Międzynarodowa 10.000 dolarów.

6 klas. A. Dzieci. B. Widoki.

C. Sport. D. Martwa natura

i Architektura. E. Portrety.

F. Zwierzęta.

Międzynarodowy Konkurs Kodaka dla amatorów-fotografów—900.000 złotych nagród!

Mieszkanie

5 pokojowe

z meblami, telefonem, na I. piętrze zaraz do oddania. Adres wskaże Kurjer zw 29715

Potrzebny samodzielny

kapelusznik

znający dokładnie fasonowanie i wykończenie kapeluszy damskich i męskich. Posada do objęcia zaraz. Szczegółowe oferty z podaniem warunków składać do Kurjera Poznańskiego pod zw 29694

Każdy uspołeczniony Obywatel winien być członkiem Poznańskiego Okręgu „CARITAS” Tabliczki jałmużnicze

są najskuteczniejszym sposobem walki z żebractwem i włoczęgostwem.

Najtańsze, najlepsze drzewo opałowe w szczapach albo rąbane kupuje się w drwalni P. O. „Caritas”, Nowy Rynek 13. tel. 55-88.

Kupując tamże drzewo. — spełniamy czyn społeczny i bezrobotnym dajemy pracę.

Osiedliłam się w Poznaniu
przy ul. Kraszewskiego 11
Dr. Klara Kruppikówna
okulista
Godziny przyjęć: od 9—10 i od 3—4
Od 1-go lipca: od 10—12 i od 4—6.

„BONICOT”

„Jest niezmiernie ułatwieniem, że „Bonicotie, co do którego zadacie orzeczenia mojego, znalazł się środek, przez który palacz nie wdycha szkodliwych substancji. Będzie przeto stanowczo polecał Wasz preparat wszystkim chorym, którzy mają ograniczyć ilość palenia.”

Prof. Uniw. Dr. Juliusz Wagner-Jauregg
Laureat Nobla 1929

W Polsce nabyć można Bonicot w firmie:
Polskie Tow. Handlowe „Bonicot” Sp. z o. o.
Kraków, Zielona 10, tel. 16841 i 14676.
Pw 11 779-70,79

LICYTACJA SPADKOWA

W sobotę, 13 czerwca, o godz. 15-tej, sprzedawac będą na odpowiedzialność interesowanych przy ul. Wierzbicę 31-a, najwięcej dającym za gotówkę:

kompletne urządzenie dwupokojowego mieszkania, mianowicie: szafy, stoły, łóżka, umywalkę, leżankę, fotele, posciele, bieliznę, obrazy, garnki i inne rzeczy domowe.
Pw 11 786-23,39

Brunon Trzeciak

zaprzyrzęzony i ustanow. rzeczoznawca i aukcjonator na województwo poznańskie. Ul. Wróblecka 4. Tel. 21-26 i 31 75

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Inwalidzi, wdowy i sieroty woj. poszukują pracy:

4 biurowych piszących na maszynie, 3 pomocników biurowych, 4 ksiązkowych, ksiązkowy bilansista, 2 kancelistów, młodszy ksiązkowy, handlowiec, 13 kupców, 8 magazynierów, 11 inkasentów, ekspedjent artykułów męskich, 40 woźnych, 41 portjerów, 35 stróżów, 6 urzędników gospodarczych, włóдар, 18 gajowych, 3 podwórzowych, 2 strażników leśnych, pisarz podwórzowy, 6 ogrodników z rodziną, kontroler mleka, 2 rewizorów mięsa i włośi, 2 rzeźników, 78 robotników, 12 siodlarzy, 6 rymarzy, koszykarz, tapicer, cieśla, 7 kołodziejów, garncarz, murarz, strycharz, dekarz, 3 kowali, 7 ślusarzy, 3 ślusarzy maszynowych, ślusarz budowlany, czeladnik ślusarsko-budowlany, ślusarz mechaniczny, ślusarz samochodowy, czeladnik kowalski, 4 palaczy, 7 obuwników, 5 krawców, kuśnier, 2 elektromonterów, elektrotechnik, elektromechanik, pomocnik elektrotechniczny, przyuczonego instalator, szachtmistrz, wieciarz, 2 rzeźbiarzy, 4 tokarzy metalowych, 2 ceglarzy, piekarz, 2 podróźujących, woźnica, 3 introligatorów, 4 stolarzy, 2 malarzy, maszynista, 3 szoferów, pielegniarz, blacharz, powroźnik, przedstawiciel, wykrawacz, technik gorzelniczy, fryzjer, garncarz, maszynista, chemigraf, 19 robotnic do fabryki, 12 pracownic, 3 garderobianki, wdowa do uprzatania biur, dozorczy, posługaczka, przyuczona introligatorka, 7 biuralistek, stenotypistka, sekretarka, ksiązkowa, 8 maszynistek, kasjerka, registrarzka, 16 początkujących biurowych, 6 ekspedjentek, bufetowa, 2 ekspedjentki branży obuwia, młodsza krawcowa, pomocnica introligatorska, 4 uczennice fryzjerstwa, uczeń elektromonter, uczeń rzeźbiarski, 4 uczeni zecerzskich, uczeń mechanik samochodowy, uczeń krawiecki, uczeń introligatorski, uczeń ślusarski z utrzymaniem, uczeń złotniczy, uczeń biurowy, uczeń instrumentalny i 6 chłopców do posyłek.
Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojen., Poznań, Fredry 7, pokój 47, tel. 39-97. zw 29 679 80

Posady nauczycielskie.

W miejskim gimnazjum w Żninie potrzebni od 1-go września b. r. nauczyciele: języka polskiego, matematyki i fizyki, nadto śpiewu i ćwiczeń ciel. z dodaniem godzin innej przedmiotu naukowego. Wymagane pełne kwalifikacje zawodowe względnie zezwolenie na nauczanie. — Pensię jak w zakładach państwowych, nadto 15% dodatek komunalny. Podania z odpisem dokumentów i życiorysem należy nadsyłać zaraz pod adresem: **Dyrekcja miejskiego gimnazjum w Żninie** (Województwo Poznańskie). dw 3 860

W sprawie wniosku Franciszka Janiszewskiego, właściciela cegielni we Wronkach, o odroczenie wypłat, wyznacza się termin do rozpoznania tegoż wniosku na dzień 30 czerwca 1931 r., godz. 10, w gmachu Sądu Grodzkiego we Wronkach, pokój 2. Wierzyciele mogą przybyć na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Wronki, dnia 9 czerwca 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 11 274

WIELKA LICYTACJA DOBROWOLNA.

Z okazji oddania dzierżawionego przezemnie majątku Przygodzice, urządzam w piątek, dnia 12 czerwca b. r. w Przygodzicach wielką licytację z wolnej ręki.
Na licytację wystawiam 90 sztuk bydła rogatego, wozy robocze, plugi, maszyny i inne narzędzia rolnicze. Sprzedaż odbędzie się tylko za gotówkę. Licytacja nieodwołalna.
Przygodzice, dwór, dnia 3 czerwca 1931 r.

MAJĘTNOŚĆ.

PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 13 czerwca 1931 r., o godz. 13-tej, sprzedam w Puszczykowie, powiat poznański, za gotówkę najwięcej dającym: **lustro stojące.** nw 11 543
Zbiórka 10 minut przed przetargiem w Puszczykowie przed sołectwem.
Gabrysiak, urzędnik egzek. Wydz. Pow. pow. poznańskiego.

PRZETARG PRZYMUSOWY

odbędzie się nieodwołalnie.

W sobotę, dnia 13 b. m., o godz. 15.30, przy ul. Marc. Mottego 3, u spedytora Kleczewskiego, sprzedawac będą najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą:

kilkanaście nowych szaf różnej wielkości do garderoby i bielizny, kilka stołów, jedną kompl. jadalnię, kompl. sypialnię, kilkanaście umywalki, 6 łóżek, kanapę pluszową, rozmaite krzesła, 3 obudowania do zegara i różne przedmioty drobniejsze urządzenia domowego.
nw 11 305

Wszystkie przedmioty są nieużywane, zupełnie nowe i w dobrym stanie. Obejrzed można 10 min. przed przetargiem.

Darozewski, kom. sąd. Poznań, ul. Szamarzewskiego 36.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Buick
60 HP dwudrzwiowa karetka z oryginalną karoserją, rocznik 1928 w bardzo dobrym stanie, okazynie na sprzedaż. Zgłoszenia do „Par”. Aleje Marcinkowskie 11 pod nr. 23.10
Pw 11 760-23,10

Steinway
amerykański i Bechstein fortepiany, mało używane (z majątku), tanio do sprzedania, Oferty Kurjer zdw 97 990

Sprzedam
korzystnie parcele małe i duże oraz, budynki gospodarcze z ogrodem owocowym Oferty pod zdw 98 166

Sztucer
sprzedam, Gwarna 10, mieszkanie 6.
zdw 98 315

Piekarnia
i cukiernia w śródmieściu w pełnym biegu zaraz do odstąpienia. Bydgoszcz, Poznańska 12.
zdw 98 341

Skład
samochodów, motocykli i przyborów samochodowych jedno z największych przedsiębiorstw, sprzedam za 35 tys. lub zamienię na dom, parcele, hipotekę ewentualnie dopłace. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 515

22 morgi
przy Poznaniu korzystnie na parcelacji ogrodniczo, fermie drobiu. Odstąpię także kilkunastomorgową parcelę. Kurjer Poznański zdw 98 446

Wózki
dziecięce tanio, 27 Grudnia 15, podwórze.
zdw 96 584

Puszczykówko
parcele budowlane sprzedam. — Dogodne warunki. Rydzkiewicza, Wielkie Garbary 9, telefon 33-62.
zdw 97 928

Pianino
Carl Eeke jak nowe okazynie Półwiejska 22, parer. prawo.
zdw 98 070

Sprzedam
tanio handel kolonialny, miejsce dobre nadające się też na inną branżę. Wskaże Kurjer zdw 98 177

2,90
prima jedwabna
Bemberga 3,90, prima 4,50, oddamy według cennika fabrycznego detalicznie Hurtownia Pończoch „Atlantic”, Wrocławska 15, I ptr.
zdw 98 737

Meble
używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 24-42.
Pw 11 540

Pierwszorzędny
i dobrze zaprowadzony sklep kolonialny, delikatsów, win i wódek wraz z mieszkaniem w centrum miasta Wojewódzkiego na Pomorzu z powodu choroby zaraz na sprzedaż. Do przejęcia potrzeba ca. 40 000 zł. Oferty pod nr. 926 do „Par”. Toruń.
Pw 11 782-04,104

Łóżka
2 debowe angielskie 80 zł. Woźna 18, mieszkanie 9. dw 3855

Dom
Inowrocławiu, Rynek, w którym znajduje się drogeria, inne przedsiębiorstwo, podwórze wjazdowe, dochód 13 000 rocznie sprzedam lub zamienię na dom w Poznaniu, Oferty Kurjer zdw 98 593

Parasole
od zł 3,90. W Czyst. Szkolna 11, pl. Wolności 5. Pw 11 592

Kupno
sprzedaż zamiana. Najkorzystniejsze źródło Antykwarium Antoniego Pióro. Marcinkowskiego 28.
Pw 11 563

Motocykl
28 rok. sprzedam tanio. Dąbrowskiego 72 składnica węgla
zdw 98 559

Dom
piętrowy z wielkim dobrze zaprowadzonym składem i morgą ogrodu owocowego i warzywnego — sprzedam zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 98 688

Rower
wyscigowy sprzedam. Pocztowa 27, sutereka, Piechowiak.
zdw 98 689

Kamienica
budynek frontowy, środkowy i tylny, duży zajazd, 100 furmanek, skład kolonialny, restauracja, koncesja alkoholowa i tytoniowa główna ulica, piękny ogród nad rzeką, powiatowe miasto, szkoła średnia natychmiast sprzedam. Oferty „Par”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 23.30.
Pw 11 778-23,30

Sprzedam
większa ilość (25 centnarów) suchych kiełbas, serwatki, salami i krakowskiej pierwszej jakości. Zgłoszenia Jan Włodarczyk, Poznań, ul. Półwiejska 3, tel. 58-27.
Pw 11 777-55,217

Ford
w dobrym stanie gotów do jazdy za 1 500 zł na sprzedaż, Gen. Kosińskiego 17, restauracja.
zdw 98 694

Skład
kolonialny z maglem i mieszkaniem na sprzedaż. Gdzie? wskaże Kurjer filja Stary Rynek
rw 14 489

Motocykl
D. K. W. model L 300 za 1 500 Wiadomość Schlage. Wielkie Garbary 20 (Syndykat Leśny) pomiędzy 1—3.
rw 14 487

Wille
w Dębcu komfortowa sprzedam. Oferty Kurjer rw 14 488

Września
dom dwupiętrowy, mieszkania wolne sprzedam, wpłaty 10 000. Mosina, Lipowa 4. rw 14 486

Spółdzielni
plisowane po 3,80 sprzedaje „Haftoplis” St. Rynek 10, (wejście Kurzanoga obok f-my Czeczyni-ki-Kruk). Pw 11 782-23,43

Hodowla kur

w Lesznie (Wlkp.) okolicznościowo na sprzedaż. Teren 6 morgow. urządzenie legowe na 1200 jaj obszerne miejsce legowe, dogodne miejsce wyściełane dla kur i kurzat. Hodowla połączona z własną wytwórnią wylegarek zwykłych z zapędem motorowym, które zostały z dobrym wynikiem wypróbowane. Mieszkanie 2 pokoje i kuchnia w miejscu. Przyjme ewtl. i spółnika. Oferty proszę pod „LW. 1000” do „Par”. Al. Marcinkowskiego 11. Pw 11 787-66,7

Drut kolczasty
szupki — siatki ocynkowane okazynie tanio „Przewodnik” Sw. Marcin 30. Pw 11 788-23,38

Półwyscigowy
rower „Dürkopp” mało używany na sprzedaż tanio, 27 Grudnia 1a Cukiernia M. Nowicki.
zdw 98 696

Rower
wyscigowy na sprzedaż. Wielkie Garbary 55, I lewo. zdw 98 706

Sprzedam
szafa żelazna, kasę rejestracyjną, aparat do musztardy. Zgłoszenia do Kurjera zdw 98 713

Rower
wyscigowy sprzedam okazynie. Szewska 12, Durka. zdw 98 715

Najtaniej słoje do zapraw
gumy — sprężynki — aparaty — szkło kryształowe — fajansy — alpage — porcelana emaliowana — Prezenty — tylko Wroniecka 24 podwórze, Hurtownia Porcelany (Sprzedaż każdemu). zdw 98 815

Kolonjalka
z mieszkaniem i towarem i maglem tanio. Adres Kurjer zdw 98 784

Rower
półwyscigowy tanio, Pocztowa 15, I, m. 3. zdw 98 795

Dom
nowy za 1 600 złotych do sprzedania, mieszkanie wolne. Białkowski, Wroniecka 18, rw 14 492-3

Parcela
za wpłaty 400 zł. do sprzedania Białkowski, Wroniecka 18.
rw 14 494-5

Gospodarstwo
80 morgi ziemi pszenno-żytniej, prywatne, okolica Kórnik, dom 19 pokoi, pełnym żniwem sprzedam przy wpłacie 12 000 zł. gotówka, przejęcie hipoteki 19 000 rocznie odpłata 600 zł. zamienię na kamienicę, skład w Poznaniu, lub wezmę list hipoteczny. Sowiński, Poznań, list hipoteczny, Sowiński, Poznań, 58, Marcin 22, tel. 18-97 52-09.
zdw 98 767-8

Motocykl
angielski „James” Super-Sport w dobrym stanie na sprzedaż. M. Wiczorek, Kraszewskiego 3.
zdw 98 126

Dom
w Jarocinie, nowy, 8 ubikacyj, chlew, pralnia, ogród, Cena 20 000 zł. Zgłoszenia Otręba, Jarocin, Kilińskiego 4.
zdw 96 892-3

Piekarnia
piec piernicowy z urządzeniem, mieszkaniem dzierżawa 60 zł miesięcznie, wieś kościelna, stacja, fabryka w miejscu, Objęcie 1 800 zł. Zgłoszenia Otręba, Jarocin, Kilińskiego 4. zdw 96 894-5

Skład

kolonialny z mieszkaniem przy interesie zbożowym na prowincji 1. 7. do wydzierżawienia. Objęcie 3 500. Oferty Kurjer zdw 98 250/1

Kufer
waliza skórzana tanio. Adres Kurjer zdw 98 804

Okazyjnie sprzedam
z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa, dobrze zaprowadzony skład towarów krótkich, art. męskich i t. d. wraz towarem, kompletnym urządzeniem, położony w większym mieście kuracyjnym 50 000 mieszk. przy głównej, ruchliwej ulicy. Do objęcia (część wpłaty) 10—12 tys. Objękt ca 35—40 tys. Oferty Kurjer Poznański zdw 98 664

Skład rzeźniczy
z urządzeniem, zapędem elektr., motor 5 konny prawie nowy, długoletnio zaprowadzony w głównej ulicy zaraz do sprzedania lub wydzierżawienia, Zgłoszenia piśmiennie Kurjer Poznański zdw 98 667

Konie i platformy
zaraz sprzedam. Zgłoszenia Górna Wilda 158, mleczarnia.
zdw 98 685

Motocykl
D. K. W. 300 ccm jak nowy do sprzedania. Banaszyński, Kraszewskiego 1. jw 6190

Zakład
fryzjerski z zakładem sprzedam, Adres wskaże Kurjer zdw 98 762

Parcelę
1 403 m kw. przy Willa-Górczyn 2 fronty w całości lub połowę sprzedam. Oferty Kurjer zdw 98 766

Parę kucy
sprzedam, M. Czubek i S-ka, ul. Gwarna 8. zdw 98 771

Koń
kary 6 letni, bez bledu, bardzo dobry chód korzystnie do sprzedania. Makowski, Sołacz, Sołacka 8. nw 11 549

Kopalnia złota
Restauracja pełnym wyszynkiem dobrze zaprowadzony skład spożywczo — delikatesowy, dobrym punkcie Poznania sprzedaje Agencja Kurjera, Przecznicza 1a telefon 61-91.
zdw 98 799

Parcelę
gotownie położoną, dwa fronty, 1746 mtr.² sprzedam, Ruskowski, Półwiejska 6. zdw 98 819

Ogródek
działkowy (Górczyn) sprzedam 36 drzew owocowych, tel. 77-16.
zdw 98 825

Fortepian
okazyjnie bardzo tanio. Adres Kurjer zdw 98 826

Jadalnię
dębowa wykładana orzechem bogato rzeźbiona, bardzo tanio. — Stolarnia Bukowska 9. zdw 98 827

Rower
męski sprzedam, Chelmońskiego 10 u stróża 5—7. zdw 98 829

Pianino
Steinberg, rogi jelenia zaraz sprzedam, Dąbrowskiego 23, — Szepke, sutereka. zdw 98 831

Mała

wielonoczele sprzedam korzystnie. Sniadeckich 30, III. 8. zdw 98 725

Kilimów
pracownia, Wierzbicę 13-3 zdw 98 729

Sypialnia
stylowa, rzadka okazja taniego kupna. Florysiak, Powstańca 1, III wchód. Wilda. zdw 98 735

Radjo
nowe 4 lampkowe głośnik korzystnie sprzedam, Rzeszypospolitej 9, mieszkanie 13. zdw 98 741

Piekarnię
w Poznaniu bardzo dobrze prosperującą, 4 pokoje sprzedam z powodu choroby. Strzałkowski, Śródka, Ostrówek 10. zdw 98 760

5 KUPNA

Piekarnię
z domem dobrze prosperująca kupie, Oferty Kurjer zdw 98 293

Domek
z ogrodem i kilka morgi ziemi kupie za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 575

Kupię
używaną maszynę do pisania, typu Remington lub Underwood. Lejowa, Szwajcarska 12, III. zdw 98 583

Kupię
80 do 300 morgi dobrej ziemi wprost od właściciela, obszerny dom, Oferty z dokładnym opisem także obciążen do Kurjera zdw 98 586

Kupię
kilka ciężkich żrębaków wieku 1—3 lat, Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 98 609

Kupię
wózek dwukółowy do rozwożenia pieczywa. Oferty Kurjer zdw 98 613

Kupię
domek i 15 morgi ziemi blisko Poznania. Oferty Kurjer zdw 98 614

Sypialnię
stylowa, nowoczesna kupie okazynie za gotówkę. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 98 617

Kupię
maszynę do pisania, Oferty Kuczkowski, Chwaliszewo 3/4 zdw 98 621

Domek
Poznań do 25 000 kupie. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 98 631

Domek lub wille
2-3 mieszkaniowa z ogródkiem kupie w mieście bliżej Poznania, w którym znajduje się gimnazjum. Oferty Kurjer zdw 98 646

Parcelę
budowlaną w Poznaniu kupie. — Oferty z podaniem ceny do Kurjera jw 6210

Kupię

800—1 200 morgi ziemi jedynie dobrej, piaski wykluczone, wyczerpujące szczegóły z podaniem ostatecznej ceny i warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 98 655

Kupię
barak z blachy falistej na garaż. Fimmel, Nowy Tomysł, zdw 98 675

Kamienicę
kupie za gotówkę, Objękt do 40 000 w śródmieściu od gospodarza. Pośrednictwo wykluczone. Oferty Kurjer zdw 98 683

Parę koni
roboczych zdrowych, mocnych kupi M. Czubek i S-ka, Poznań, ul. Gwarna 8. zdw 98 770

Ford
nowoczesny 1929 torpeda gotówkę Oferty Kurjer zdw 98 801. Telefon 61-91.

Majątek
szukam kupna około 1 000 morgi dobrej ziemi w kulturze, z zabudowaniami w dobrym stanie, z pełnym żywym i martwym inwentarzem. Wpłaty 100—150 000 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 98 828

Kamienicę
dobrze rentującą kupie, Poznań. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer dw 3871

Parcelę
kupie gotówkę. Tani skład Chwaliszewo 66. zdw 98 721

Brylant
do 1 karata czystej wody kupie rak prywatnych. Oferty Kurjer zdw 98 759

6 KAMIENICE

Kamienicę
lub wille kupie. Oferty Kurjer Poznański zdw 98 558

Kamienica
II piętrowa, dochód 2 tysiące, cena 17 wpłaty 8. Jaskiewicz, Fredry 6. zdw 98 655

Kamienicę
z składami śródmieście sprzedam cena 130 000, wpłaty 70 000, reszta na 5 lat. Dochód 13 250. Oferty Kurjer zdw 98 536

Kamienicę
lub gospodarstwo kupie i wpłace 60—75 tys. zł. Agenci wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 98 424-5

Kamienicę
sprzedam, Poznańska 21, Wojakowski. jw 6183-4

Wille
dziesięciop

Poszukuje
5-5000 I. hipotekę, wysoki procent, krótki czas. Oferty Kurjer zdw 98 604

Miasto
powiatowe, bez konkurencji przedsiębiorstwo jedyne w mieście, obiekt 30 000, poszukuje współnika od 8 000. Zabezpieczenie wysoki zysk pewny. Oferty Kurjer zdw 98 603

Zi 30 000
mam do dyspozycji. Przystąpię jako współnik względnie kupię dobrze prosperujący interes, albo przyjmie pierwszorzędne przedsiębiorstwo. Tylko poważne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 98 660

Pożyczki
8 000 zł na I hipotekę domu w Bydgoszczy 15%. Oferty Kurjer jw 6213

Pożyczki
400 zł na 4 miesiące, dobry procent poszukuje. Mogę dać biżuterię jako zastaw. Zgłoszenia Kurjer jw 6211

80 000
także częściowo wypoczęte na hipotekę. Oferty Kurjer zdw 98 789

Kto
ma koncesje i trochę gotówki, dam dobry lokal i umebłowanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 98 318

6-8 000
potrzebne za wyrobienie kierown. samodzielnego stanowiska. Oferty zdw 98 823

8 000-10 000
przystąpię do spółki handlu, przemysłu i t. d. lub kupię takowy. Oferty zdw 98 824

Kto
pożyczy 2000-3000 zł. pełna gwarancja Apteka Zgłoszenia Kurjer zdw 98 739

8 DO WYNAJĘCIA

4 ubikacje suterenej
nadające się na cicha pracownie przy ulicy Franciszka Ratajczaka do wynajęcia. Blizsze informacje Bank Spółdzielczy, Piekary 1. Oferty zdw 98 254

6 pokojowe
mieszkanie III. piętro przy ulicy Franciszka Ratajczaka wolne od 18.31. Blizsze informacje Bank Spółdzielczy, Piekary 1. Oferty zdw 98 269

2 pokoje na I. piętrze
nadające się na biura oraz garaż do wynajęcia. Blizsze informacje Bank Spółdzielczy, Piekary 1. Oferty zdw 98 270

Pokój
s kuchnią i pokój osobny na Łazarzu od gospodarza, czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 98 377

Pokoje
komfortowe, kuchnia, Ratajczaka 23, III. lewo. zdw 97 936

Zaraz
wolne ładne 2 i 3 pokojowe mieszkanie, wygodny, w willi, półroczy czynsz, Marsz. Focha 187, Krukowski. zdw 97 932

Warsztat
rzeźnicki do wynajęcia. Maczynski, Matejki 66. zdw 98 570

3 pokojowe
komfortowe mieszkanie do wynajęcia. Noak, Spokojna 5a. zdw 98 581

Pokój
próżny, frontowy, I. piętro, elektryczność, używaniem kuchni dla jednej ewentualnie dwóch osób. VIII. Wynajęcie. Adres Kurjer zdw 98 652

Mieszkanie
3 pokoje, meble, oddam. Adres Kurjer zdw 98 655

Pokój
kuchnia 400. Krzyczyski, Łukaszczyca 6. zdw 98 811

Dwupokojowe
kuchnia, łazienka, elektryczność, obszerne, centrum 1 600, w ten rok dzierżawa. Koczorowski, Górna Włda 32. zdw 98 676

Pokój
kuchnia (korzystnie). Agencja Kurjera, Przecznicza 1a. zdw 98 802

Dwupokojowe
kuchnia, efrdry objęcie 1/600 - czynsz 40, telefon 41-83. Oferty zdw 98 822

9 SZUKA MIESZK.

Młodzi małżeństwo
poszukują mieszkanie 2 pokoi z kuchnią i światłem elektrycznym wprost od gospodarza, czynsz za rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 98 434

Mieszkania
3 pokojowe na Jezycach poszukuje zaraz bezdzielne małżeństwo warunki obojętne, Kraszewskiego 9 b. skład. jw 6208

Szukam
mieszkania jako portier w tem wykonuje roboty instalatorskie i glazurskie. Oferty Kurjer zdw 98 576

2-3 pokojowego
mieszkania nie wyżej I. piętra, ogródek, komfort, możliwie Debiec od gospodarza poszukuje solony lokator. Oferty Kurjer zdw 98 820

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje próżnego pokoju wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 98 618

Mieszkanie
3 pokojowe z kuchnią odstępuje za zgodą gospodarza zaraz. Adres Kurjer zdw 98 717

Poszukuje
pokoi z kuchnią wprost od gospodarza, Czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 98 438

2-3
pokoi z kuchnią za dzierżawę zgóry lub odstępem. Kurjer zdw 98 740

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Bydgoszcz
od września zamienię 3 pokojowe na takie w Poznaniu. Sekretariat Szkoły Zdobniczej, Jezuitka 5. zdw 97 915

Zamienie
pokój z kuchnią, wygodami, na takie same lub 2 pokoje z kuchnią. Oferty Kurjer zdw 98 547

Mieszkanie
dwa pokoje kuchnia Jezyce, niska dzierżawa zamienię z dopłatą na większe lub takie same. Oferty Kurjer Poznański zdw 98 755

11 POKOJE UMEBL.

Wynajmę
pokój frontowy parterowy niekrepujący. Matuszek, Działynskich 11, parter. zdw 98 073

Ładny
dwuosobowy. Jerzego 5, II lewo. zdw 98 390

2 pokoje
razem, 1 oddzielnie do wynajęcia od gospodarza. Pocztowa 30. zdw 98 401

W willi Konopnickiej 7
wynajmę 2 duże elegancko umebłowane pokoje zaraz lub później. Wejście z klatki schodowej. zdw 98 258

Pokój
mały tani wynajęcie. Matuszek, Działynskich 11, parter. zdw 98 074

Małżeństwu
lub paniom, Małeckiego 8, I. zdw 98 536

Pokoju
poszukuje w Poznaniu, najchętniej na Jezycach, opieka, całkowite utrzymanie wdowa po nauczycielu z emeryturą. Oferty B. Gierszewska, Zabikowo, ul. Lipowa 1, powiat poznański. zdw 98 594

Pokój
Wierzblicze 40, m. 9. zdw 98 590

Niekrepujący
lepiej umebłowany, Łukaszczyca 4, I. prawo. Łazarz. zdw 98 563

2 słoneczne
niekrepujące, czyste, elektryczność ewentualnie używanie kuchni. Bukowska 7, mieszkanie 9. zdw 98 565

Pokój
1 lub 2 panom, front, elektryczność, niekrepujący zaraz. Ulica Spokojna 27 a, II. piętro, lewo. zdw 98 579

Pokój
umebłowany, czysty. Półwiejska 38, I. prawo. zdw 98 355

Niekrepujący
Patrona Jackowskiego 35, III. prawo. zdw 98 606

Pokój
dla dwóch osób lub małżeństwu oddaję. Senko, Wierzblicze 43. zdw 98 622

Pokój
klatki schodowej piętnastego. Koperska, Małeckiego 27. zdw 98 634

Elegancki
pokój telefon, srodmieście. zdw 98 653

Pokój
niekrepujący na 1-2 osoby. Śniadeckich 30, m. 6. zdw 98 664

Pokój
elektryczność, łazienka, śniadeczek 9, mieszkanie 1. zdw 98 656

Eleganckie
1 lub dwa umebłowane, telefon. Chelmońskiego 21, I. piętro, lewo. zdw 98 662

Pokój
1-2 panom, Łąkowa 4a, III. prawo. zdw 98 663

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnia, od gospodarza na Łazarzu natychmiast wolne. Oferty Kurjer zdw 97 422

Pokój
na 1 lub 2 osoby wynajęcie, elektryczność, łazienka. Ratajczaka 27, III. mieszkanie 5, front. zdw 98 693

Dwuosobowy
panienki wspólny Skarbowska 15, dom ogrodowy wprost, parter, prawo. zdw 98 695

Pokój
dobrze umebłowany 15 do wynajęcia. Gwarna 8, III. lewo. zdw 98 700

Frontowy
1-2 osobowy, Marcina 59, III. zdw 98 707

Centrum
jedno-dwuosobowy, słoneczny, niekrepujący tylko poważnym osobom. Półwiejska 5, II prawo. zdw 98 704

Srodmieście
pokój piętnastego. Wrocławska 3, II prawo. zdw 98 708

Pokój
tanio. Wysocki ul. Spokojna 27 II zdw 98 709

Pokój
umebłowany ładny, zdrowy, wynajęcie. Spokojna 16 a, m. 24. zdw 98 779

Elegancko
umebłowany, słoneczny pokój frontowy, balkon, elektryczność, fortepianem bez, łazienka, korzystnie, Małeckiego 26, mieszkanie 4. zdw 98 786

Elegancki
duży słoneczny, elektryczność, panom, panom. 15. 6. Kantaka 7, m. 7. zdw 98 791

Jasna 12
I. lewo, zaraz. zdw 98 794

Pokój
Plac Nowomiejski, 10b, I. poziom własna. zdw 98 877

Małżeństwu
2 pokoje bez pościeli. Adres Kurjer zdw 98 678

Małżeństwu
bezdzielnemu pokój umebłowany Dąbrowskiego 93, m. 9. jw 6209

Pokój
skromnie umebłowany u samotnej pani tania do wynajęcia. Oferty Kurjer jw 6207

Z
klatki schodowej, niekrepujący Ratajczaka 33, II. lewo. zdw 98 763

Frontowy
wolny. Jezycy 36 m. 10. zdw 98 774

Pokój
umebłowany do wynajęcia. Młynska 12 a, III. zdw 98 778

Frontowy
komfortowy wynajęcie Wyrwińskiego, Stary Rynek 98-100, wejście z Zydowskiej. zdw 98 720

Frontowy
słoneczny, balkonowy, inteligentnemu małżeństwu, panom lub paniom utrzymaniem bez, Binok, Wielkie Garbary 18, II. zdw 98 724

Parterowy
używalność kuchni. Wierzblicze 13-3. zdw 98 730

Pokój
używaniem kuchni-bez Reya 1, I. prawo. zdw 98 732

Pokój
niekrepujący dla panienek lub panów. Kanakowa 7, IV front. zdw 98 733

Elegancki
telefonem, jedno-dwuosobowy. Kramarska 27, I front, narożnik Wielkiej. zdw 98 745

Pokój
Ogrodowa 15, IV lewo, zaraz. zdw 98 746

Dwuosobowy
Łąkowa 13, m. 3. zdw 98 752

Srodmieście
frontowy, dwuosobowy. Aleje Marcinkowskiego 17a, II lewo. zdw 98 757

12 SZUKA POKOJU

Niekrepującego
pokoiu poszukuje panienka centrum, Oferty podaniem ceny do Kurjera zdw 98 566

Pokoju
w centrum, swobodnego, wejście klatki schodowa, poszukuje niezależny pan. Oferty Kurjer zdw 98 573

Tani
pokoi lub wspólny zaraz. Oferty zdw 98 610

Bezdzielne
małżeństwo poszukuje portjerstwa ewentualnie próżnego pokoju. Oferty Kurjer zdw 98 615

Dziewczyna
poszukuje stancji za postugę od 15. 6. Oferty Kurjer zdw 98 807

13 LOKALE

Potrzebuję
2 pokoi parterowych bez mebli lub składu, niedrogiemu w handlowym srodmieściu. Oferty a ceną do Kurjera zdw 98 810

3 ubikacje
I. piętro przy ul. Wronieckiej na biuro lub hurtownie od lipca do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 98 263

Lokal fabryczny
względnie składnicę z kantorem parter i I. piętro, przeszło 800 m. kw., osobny maszynowy jasny budynek przy ulicy, blisko dworca głównego odda zaraz gospodarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 98 214

Poszukuje
lokalu na skład w okolicy Winarski. Oferty Kurjer zdw 98 669

Specjalne
garaż motocyklowe zaraz do wynajęcia. Bittnera, Auto Garaż Dąbrowskiego 79. zdw 14 461

3
frontowe ubikacje na cichy przemysł wynajęcie. Wierzblicze 2, gospodarz. zdw 98 783

3-5 pokoi
jasnych w okolicy Wierzblicze - Szwajcarskiej, najchętniej na parterze zaraz lub od 1 sierpnia na szkole powszechna poszukuje. Oferty do Kurjera zdw 98 164

Ubikacje
przemysłowe wydzierżawi gospodarz. Dąbrowskiego 88. zdw 98 816

Poszukuje
ubikacji suterenej włączając pokoiu na cichy przemysł. Oferty Kurjer Poznański zdw 98 748

14 DZIERŻAWY

Skład
drogeryjny z mieszkaniem, nadający się na każdą branżę od 1. 9. do wynajęcia. Hanczyk, Opalenica. zdw 98 328

Koncesję tytoniową
do oddania. Niegoleskich 1, parter, prawo. zdw 98 371

Wydzierżawie!
budynek 90 m², siła, światło, z placem 600 mtr. Oferty Kurjer zdw 98 639

Plac 1 800 m²
przy Rynku Wildeckim opłotowany zaraz wydzierżawie. Oferty Kurjer zdw 98 636

Polowanie
na majątku 2 200 mórg 30 km. od Poznania zaraz odstępuje. Oferty do Kurjera zdw 98 698

Srodmieście
niekrepujący, frontowy Murna 3 I prawo. zdw 98 702

Skład
z składnicą hurtową, centrum bez odstepnego miesięczną dzierżawą poszukiwany. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 716

Mały skład
z małym mieszkaniem, dotąd z powodzeniem jako skład cukierków do wydzierżawienia, również na inne cele jak filija etc. Hotel pod Orlem Trzemeszno. zdw 98 670

Dzierżawy domu
z 7 morgowym ogrodem lub gospodarstwa do 25 mórg dobrej ziemi poszukuje celem wydzierżawienia. Warunki uprasza Józef Wilamowski, Polajewo, powiat Oborniki. zdw 98 671

Piekarnia
mniejszym mieście, piec patentowy, wyciaka 30 pres bułek dziennie 3 tony, żytniej maki, 2 pokoje kuchnia, pozostaje urządzenie, koł. wóz, dzierżawa 100 zł miesięcznie, objęcie 1 000 zł Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, telefon 18-97 52-09. zdw 98 769

Skład
mały z biurem centrum bez odstepnego miesięczną dzierżawą poszukiwany. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 775

Dzierżawa
70 mórg przy Poznaniu, bogatym żywym i martwym inwentarzem, objęcie 12 000. Zgłoszenia Agencja Kurjera, Przecznicza 1a telefon 61-91. zdw 98 800

Mam
do wydzierżawienia koncesje na wyszynk wódek. Oferty Kurjer zdw 98 817

15 UZDROWISKA

Krynica
Pensjonat „Reduta“ Heleny Nowackiej, Poznania, najpiękniej położony, prawie centrum zdrojnic, komfortowo urządzonej, kuchnia, wykwinna, poleca słoneczne pokoje zmniejszonych cenach. dw 3675

Pensjonat
Karwieńskie Holendry, poczta Krokowa właściciel Zaczek poleca pokoje z całodziennym utrzymaniem po 3 zł od osoby Piękna okolica nadbałtycka, plaża obok lasu sosnowego. zdp 88 309

Wisła
Letnisko w Beskidach, pensjonat „Dziechotka“ T. Przeddzieckiej pokoje z całodziennym utrzymaniem. Blizsze informacje Kossobudzka, Poznań, Wyspiańskiego 14, telefon 61-54. zdw 98 191

Letnisko nad morzem
dla młodzieży szkół średnich w Orłowie „Willa Orle Gniazdo“. zdw 94 323

Dzieci w Rabce!
Zdrowie i siłę zapewniają katolickim dzieciom i młodzieży pobyt w specjalnym pensjonacie leczniczo-wychowawczym „Jagoda“, Michałiny Ciepeliowskiej w Rabce. Nowoczesne urządzenia, woda bieżąca zimna i ciepła, Ogród, boiska zabawowe, tel. 23. Fachowa opieka moralna i fizyczna Zakład przeprowadza kurację rabczańska ściśle według wskazań lekarzy. Prospekty na żądanie. nw 11 519

Żeglestwo
willa „Słoneczna“ poleca pokoje z utrzymaniem po cenach przystępnych. nw 11 495

Zakopane
Pensjonat murywany „Zawory“, komfortowo urządzonej, w pięknym położeniu, poleca pokoje z utrzymaniem, ceny przystępne. np 9 935

Letnisko
dla panienek pracujących, dom obywatelski, las, jezioro. Zgłoszenia: Wilczyńska, Zielona 2, od 8. zdw 98 699

Orłowo
morskie Pensjonat „Gryf“ z utrzymaniem lub bez. 200 mtr. do plaży. Pokoje słoneczne, elektryczność, Bieżąca ciepła i zimna woda, kanalizacja. Balkony widok na morze Informacji udziela D-rowsa Betlejewska, Toruń, telefon 189. Pp 11 725-64.162

Krynica „Flora“
pensjonat M. Kiepurowej poleca pokoje komfortowe, ciepła-zimna bieżąca woda, kuchnia wyborowa na żądanie dietetyczna, ceny zmniejszone. Nr. telefonu 57. dw 3800

Pokoje
w willi, pięknie położonej przy Aleji Szelagowskiej, las i woda, 10 minut od Poznania, z utrzymaniem tania. Oferty Kurjer zdw 98 589

Nowoczesny pałac
przyjmuje letników od 1 lipca do 19. Wykwinna kuchnia, 5 krotnie odżywianie. Jezioro, kąpiel, wędkarstwo, park ogromny, spacer, 250 zł od osoby miesięcznie. 15 minut koleją od Inowrocławia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 98 023

Piękna
okolica, las, jeziora, pokoje z utrzymaniem, Poznań blisko Zgłoszenia Kaczyna, Pobiedziska. zdw 98 641

Letniska
najchętniej leśniczówką niedrogo poszukują dwie panienki, lipiec, sierpień, lasy. Oferty Kurjer zdw 98 636

Letnisko
blisko Poznania, las, jeziora, obfite owoców, pokoje z utrzymaniem poleca Ziembo, Promienko, Biskupice, stacja, Promno. zdw 98 642

Leśniczówka
przy lesie, jeziorze, przyjemne letników. Blizsze informacje Wilczak, Wagrowiec. zdw 98 649

Rabka
Pensjonat Zakładu Kąpielowego H. Wierzbickiej otwarty cały rok. Łazienki dla kąpiel, solankowych i gazowych w budynku pensjonatu. Telefon nr. 5. nw 9 835

Pensjonat
Miłobędzkiej Kowanówko Oborniki telefon III Idealne warunki obok uzdrowska Miłowody. Ceny przystępne. zdpw 94 570

Rabka - „Jagoda“
pensjonat wychowawczo-leczniczy Michałiny Ciepeliowskiej - przyjmują same dzieci i młodzież pod fachową opieką moralną i fizyczną. W zakładzie woda bieżąca zimna i gorąca. Prospekty na żądanie. dwp 3366

Międzychód
pami szuka pokoju z utrzymaniem Oferty Kurjer zdw 98 521

Letnisko
Blotkowo, poczta, stacja Lipno Nowe, powiat Śmigiel, uroczysko wśród pięknych lasów. Pokoje z utrzymaniem 5 złotych dziennie. nw 11 545

Zakopane
Pensjonat „Borek“ Jagiellońska pod zarządem właścicieli, gruntownie odnowiony w słonecznym ogrodzie, kuchnia, wykwinna, ceny umiarkowane, czystość wzorowa. dw 3369

Letniska
w Puszczykowie
na lipiec poszukują trzy osoby (małżeństwo i córka) z utrzymaniem. Oferty z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 98 641

16 OSOBISTE

Zbigniew Szulc - Opalski
który zbiegł z Wieloski, kto poda miejsce pobytu wynagrodzę. Sebel, Sew. Mielżyńskiego 4. zdw 98 537

W celach towarzyskich
poszukuje pani do lat 30. Oferty nieanonimowe Kurjer Poznański zdw 98 912

„Iris“
Inst. hyg. kosmetyczny, Piekary 1, 5. telefon 25-91. Racjonalna kosmetyka. Ogólny masaż ciała. Odtuszczanie parafiną i aparatem amerykań. Trwałe barwienie włosów, brwi i rzęs, czesanie, onduiacja manic, e. t. c. Inst. otwarty od 8-1 i 3-7.30. zdw 98 739

Kto
prowadzi egzycuje w Niemczech o koszty a Niemcy odmówił, proszę jest podać adres „Par“ Toruń, Szeroka. Pw 11 764-64.167

22 ROZMAITE

Aptekarz
aprobowany poszukuje zastępcy. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 460

Pryszczę
perchy swierząt nierogacizny rzydzalnie leczy. Znacek 60 gr na odpowiedź. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 572

Dysponuje
wielkim kapitałem. Kupię dobry pewny interes, ewentualnie wydzierżawie. Oferty: B. Szulc

Bufetowy caper
młody, dzielny, szuka posady, ewentualnie kaucja. Oferty Kurjer zdw 98261

Stolarz
zobowiązuje poszukiwać pracy. Łaskawe oferty Kurjer zdw 98307

Blacharz - instalator
młodszy (3 kl. gimnazjalne) poszukuje posady. Łaskawe oferty wpe. do Kurjera Poznańskiego zdw 98345

Kucharka
szesnastoletnia, wiejska, z dwuletnimi świadectwami, wiek średni, poszukuje posady 15. 6. lub 1. 7. Zgłoszenia Kurjer zdw 98354

Panią
poszukuje. Oferty Kurjer zdw 98391

Maturzystka
poszukuje posady elewki w aptece. Oferty Kurjer zdw 98394

Prośba
Inteligentny, młody uczeńowiec, lat 28, w krytycznym położeniu prosi gorąco WPanów o jakiegobądź zajęcie w pracy lub na wieś w majątku jako pomocnik biurowy za małym choć wynagrodzeniem lub utrzymaniem. Na względ, iż mam kruchych, starych rodziców. Oferty: Józef Mlotowski, Poznań, Młynska 6. zdw 98320

Dzielny czeładnik piekarski
z kilkuletnią praktyką poszukuje posady natychmiast lub później. Oferty Kurjer zdw 98343

Dla studenta politechniki
(wydział wodny) poszukuje na okres letni kondycji względnie pracy przy melioracji - okolicy Gniezna, Wrześni, Słupcy Zgłoszenia do Kurjera zdw 98323

Urządźnik bankowy
na praktykę w handlu i przemyśle, korespondencja, języki, energiczny organizator z inicjatywą i prezencją, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 98260

Biuralistka
szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 97907

W aptece
lub drogerji zastępstwa od 15-go czerwca na lipiec i sierpień poszukuje asystent farmacji z 8 letnią praktyką Oferty Kurjer zdw 98167

Kupiec
inteligentny i pracowity poszukuje posady. Prima referencje oraz poważna kaucja do dyspozycji. Oferty Kurjer zdw 98178

Maszynistka
biegła polsko-niemiecka szuka posady. Oferty Kurjer zdw 98551

Starsza
samodzielną z dobrimi świadectwami poszukuje posady 15 lub 1 lipca, najchętniej do dorosłych. Oferty Kurjer zdw 98557

Urządźnik gospodarczy
starszy, samodzielny, obowiązkowy i zamilowany rolnik poszukuje od 1. 7. 31. zastępstwa lub stałej posady. Oferty Gierszewski, Zabłkowo, ul. Lipowa, powiat poznański. zdw 98595

Szofer ślusarz
z długoletnią praktyką warsztatową, znający naprawę maszyn rolniczych, poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 98591

Panna
poszukuje posady ekspedjentki w składzie kolonialnym. Oferty Kurjer zdw 98501

Sierota
poszukuje posady lub do asystenta biur. Oferty Kurjer zdw 98609

Osoba
uczciwa poszukuje posady do lekkich prac domowych i oskolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 98677

Osoba
w średnim wieku szuka posady gospodyni, najchętniej jako anonsenki, za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 98596

DZISIAJ W KINIE
Apollo: „W małej kawiarce”
Aurora: „Bohater chińskiej spelunki”
Colosseum: „Moje Słoneczko”
Corso: „Głos z nieba”
Edison: „Idjota”
Metropolis: „Rozkosze gościnności” oraz rewja p. t. „Oj, jak gorąco”
Odeon: „Upiór w Operze”
Renaissance: „Z pamiętnika lekarza”
Słońce: „Naszynki Królowej”
Tęcza: „Czerwony Korsarz”
Wilsona: „Sen o miłości”

Przedpłata
na czerwiec 1931, za oba wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kwotę 4,00, w agencjach w mieście 4,50, z odroczaniem kwartalnie 15,00, pod opaską miesięcznie w Polsce 12,00, w innych krajach 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkod w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Panna
poszukuje posady na cały dzień. Oferty Kurjer zdw 98597

Nauczycielka wychowawczyni
lat 33, bardzo inteligentna, religijna, z bardzo dobrimi świadectwami, wykształcenie siedmioletni, piękne roboty ręczne, początki muzyki, znajomość gospodarstwa domowego, szuka stałej posady samodzielnej przed szkołą, zarząd domu, pielęgnacja osoby chorej, do dzieci młodszych, może na wyjazd. Ul. Gąsiorowskich 12, p. Józwiak, J. K. zdw 98598

Panią
poszukuje posady początkującej biuralistki od zaraz. Oferty Kurjer zdw 98599

Szofer
szusarski kawaler, zdolny, sumienny i trzeźwy poszukuje posady od 1. 7. miejscowość obojetna. Na życzenie mogę złożyć kaucję. Oferty Kurjer zdw 98600

Samotność
Przystojna młoda blondynka pozna starszego kulturalnego pana. Cel matrymonialny Oferty Kurjer zdw 98602

Panią
szuka posady do składni piekarskiego. Oferty Kurjer zdw 98605

Pracznia
poszukuje prania Oferty Kurjer zdw 98612

Technik dentystyczny
samodzielny szuka posady. Oferty proszę Kurjer zdw 98616

Kucharka
samodzielną poszukuje posady do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 98619

Dziewczyna
z dobrego domu, znająca szycie, haftowanie, prasowanie szuka posady pokojowej lub do wszystkiego bez gotowania od 15. Świadczenia dobre. Oferty Kurjer zdw 98620

Dla
mego pracownika szusarska poszukuje jakiegokolwiek posady. Zwracam go z powodu redukcji. Może złożyć 500 zł kaucji. Matuzkiewicz, Reja 1, telefon 6500. zdw 98625

Młoda
sympatyczna panią jako towarzyszką na wyjazd. Oferty Kurjer zdw 98627

Uczniwa
dziewczyna szuka posady do wszystkiego z ogotowaniem. Oferty Kurjer zdw 98629

Ekspedjentka
działa z branży papieru, z ładnym charakterem pisma, zajmie się również korespondencją z językiem polski i niemiecki, z dobrimi świadectwami, poszukuje posady. Miejscowość obojetna Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 98632

Poszukuje
posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 98633

Przyjmę
bieliznę do prania w dom. Adres wskaże Kurjer zdw 98635

Pomocnik
branży kolonialnej delikatesów, wieś i wódek poszukuje posady, miejscowość obojetna. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 98640

Służąca
poszukuje posady od 15 czerwca. Oferty Kurjer zdw 98648

Dziewczyna
lat 24, poszukuje posady do wszystkiego 2-3 osób. Oferty Kurjer zdw 98657

Dziewczyna
wiejska poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem od 15. 6. 1931 r. Oferty Kurjer zdw 98637

Inteligentna
skromna panią szuka posady w biurze, pisze na maszynie. Oferty Kurjer zdw 98697

Dziewczyna
poszukuje posady w małym mieście. Oferty Kurjer zdw 98664

Poszukuje
prania. Kokotkiewicz, Półwiejska 30. zdw 98703

Uczniwa
dziewczyna szuka posady od 1 lipca do wszystkiego miejscowość obojetna, najchętniej do pomocy kucharką lub gospodyni. Oferty Kurjer zdw 98705

Dziewczyna
szuka posady do składni piekarskiego. Oferty Kurjer zdw 98780

Służąca - kucharka
z dobrem gotowaniem, praniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 98785

Dziewczyna
bardzo dobrze gotowaniem i świadectwami poszukuje posady od 15. 6. Oferty Kurjer zdw 98787

Dziewczyna
uczciwa, chętna, dobrze polecona do wszelkiej pracy domowej poszukuje posady od 15. 6. Zgłoszenia do Kurjera zdw 98792

Początkująca
ekspedjentka rzeźnicza z prowincji poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 98796

Pracznia
rzeszna, sumienna szuka prania. Kurjer zdw 98798

Panią
początkująca, młodsza, uczciwa do biura potrzebna. Zgłoszenia z cyrylicem, odpisem świadectw do Kurjera zdw 98838

Nauczycielka
matematyki poszukuje lekcji w szkole średniej na rok 1931/32. — Pełne kwalifikacje. Włocławek, Słowackiego 8, Maria Uziębłowa. nw 11.644

Szwajcarka
wychowawczyni — doskonała, język francuski i niemiecki perfekcyjnie, poszukuje posady do dzieci od września. Oferty Sroda, ul. Dworcowa 10, Wielkopolska „Szwajcarka”. zdw 98867

Osoba
lat 28, inteligentna, godna zaufania dobrej prezencji poszukuje posady od 1. 7. w charakterze zarządczyni domu w mieście. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 98673

Młodsza
dziewczyna sierota z bardzo porządną rodziną poszukuje posady od 15. również na wyjazd. Oferty Kurjer zdw 98533

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 98449

Pokojowa
z małym szyciem lub do wszystkiego szuka posady od 15. lub od 1 lipca. Zgłoszenia do Kurjera zdw 98490

Dziewczyna
poszukuje posady u starszych państwa, obojetnie od kiedy. Oferty Kurjer zdw 98091

Dziewczyna
kochająca dzieci i do wszelkiej pracy domowej poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 97114

Służąca
z gotowaniem i do wszystkich prac domowych od 15 czerwca szuka posady. Oferty Kurjer zdw 96995

Bufetowa
lat 19, z obsługą gości, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 97545

Osoba
starsza, poszukuje posady jako kucharka lub do wszystkiego najchętniej do dwójga osób. Oferty Kurjer zdw 98138

Stolarz
młodszy, stała kierownicza posada z gotówką 2000 zł zaraz potrzebny. Kurjer zdw 98320

Stenotypistka
poszukiwana z językami niemieckim, francuskim, biegłość pod dyktando, ponad 150 liter na minutę. Szczęśliwe oferty odpisy świadectw Kurjer zdw 98414

Inwalida z koncesją
zaraz poszukiwany. Zgłoszenia Kurjer zdw 98416

Nauczyciel
(ca) z pozwoleniem nauczania, doskonałym językiem obcym lub boną cudzoziemką potrzebna zaraz trojga dzieci, wieś. Zgłoszenia piątek 9-1 Aleje Marcinkowskiego 26, II. piętrowo, front. zdw 98208

Postługaczka
poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 98749

Dziewczyna
do wszelkiej pracy poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 98765

Gospodyni
z dobrimi świadectwami, wykwintnie gotuje, zaprawia konserwy i zamilowanie do drobiu szuka posady do dworu. Oferty Kurjer zdw 98764

Kucharka
z długoletnimi świadectwami poszukuje stałej posady 15 lub 1 lipca do lepszego bezdzietnego państwa lub dwójga osób. Zgłoszenia Kurjer zdw 98766

Krawcowa
wykonuje suknie, garderobę dziecięcą tanio. Adres wskaże Kurjer zdw 98778

Pokojowa
poszukuje posady od 1 lipca, ma dobrą obsługę, pranie, prasowanie, może także przyjąć posadę do wszystkiego. Stanisława Napierakówna, Dwór Czarny p. Koźmin. zdw 98642

Dziewczyna
wiejska, kucharka, dobre świadectwa przyjmie posadę od 1 lipca z poleceniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 98744

Kierownik młyna
dobry fachowiec, z długoletnią praktyką, dobrimi świadectwami, szuka stałej posady, na skromnych warunkach ewentualnie słozy kauce. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 98669

Leśna
panienka lat 23 szuka posady do samotnej osoby jako gospodyni od 15. 6. miejscowość obojetna. Oferty Kurjer zdw 98139

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych z gotowaniem poszukuje posady od 15. 6. lub od 1. 7. Zgłoszenia Kurjer zdw 98153

Dziewczyna
bardzo dobra, religijna poszukuje posady do skromnego domu 15 czerwca. Oferty Kurjer zdw 98157

Służąca
starsza z dobrem samodzielnym gotowaniem, dobrimi świadectwami (z Królestwa) poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 98159

Gospodyni
wiejska w średnim wieku, wydoskonalona w swym zawodzie z dobrimi świadectwami, poszukuje posady od 1. 7. Łaskawe oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 97977

Potrzebna
panienka do dzieci z szyciem. — Ratajczaka 29, parter, prawo. zdw 98690

Służąca
przychodnia z dobrem gotowaniem potrzebna zaraz Zgłoszenia Piotra Wawrzyniaka 5, parter, lewo. zdw 98691

Potrzebna
zaraz służąca, Pracownia krawcowa, Male Garbary 7a, w podwórzu. zdw 98692

Uczeń
może się zgłosić L. Uluzny, mistrz rzeźniczy, Rogoźno. rw 14490

Robotnik
z gotówką 500 potrzebny. Oferty zyciorcy Kurjer zdw 98814

Dzielnia
ekspedjentka do składni rzeźniczego może się zgłosić od 15. 6. lub 1. 7. A. Wujec, Kraszewskiego 7. jw 6212

Pań i Panów
wymownych na nowoczesny artykuł bezkonkurencyjny poszukujemy. Wysoki zarobek gwarantujemy. Zgłoszenia przyjmujemy tylko piątek od 10-1 i 3-5 Inspektor Knopik, ul. Skarbowa 17, parter, prawo. Pw 11 785-55,223

Starszy chłopiec
do posyłek może się zgłosić. Wsniński, Sw. Marcin 4. zdw 98710

Przedsiębiorstwo
objazdowe dobrej rentowności poszukuje współnika (czki), oraz kasjerki z kaucją Zgłoszenia osobiste Gen. Prądzyńskiego 55, mieszkanie 2 lub oferty do Kurjera zdw 98611

Kuśnierki
biegła maszyniarki potrzebna. Aleje Marcinkowskiego 15, Futra. zdw 98714

Kucharka
z dobrem gotowaniem, poleceniem potrzebna 15. 6. Zgłoszenia Moulin Rouge, ul. Kantata 8-9. zdw 98742-3

Uczeń
fryzjerski z całkowitem utrzymaniem lub bez. Wierzbicice 27. zdw 98456-7

Uczennica
potrzebna natychmiast, Żuchowska, Półwiejska 20. zdw 98781

Podróżujący
z branży wódczanej poszukiwany na miasto Poznań. Oferty Kurjer zdw 98553

Dziewczyna
do wszystkiego zaraz. Górna Wilda 29, Rzeźnictwo. zdw 98797

Panią
młoda do bufetu, kaucja potrzebna. Adres Kurjer zdw 98788

Dzielnia
krawcowa w dom. Wierzbicice 3, m. 2. zdw 98502

Służąca kucharka
dobrze polecona potrzebna Stasiak, Kwiatowa 8, III. zdw 98567

Ogrodnik
młodszy potrzebny zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 98690

Panów
i pań dla sprzedaży sensacyjnego, bezkonkurencyjnego, technicznego artykułu z branży włókienniczej, za prowizję poszukujemy. Zgłoszenia Kurjer zdw 98584

Piekarz
(piecowy) siła pierwszorzędną, potrzebny. Marszałka Focha 72. zdw 98001

Postługaczka
potrzebna zaraz. Śniadeckich 4, III p. prawo. zdw 98712

Podróżujący
branży drogerijnej, który przysłałby dodatkowo dobrze prosperujący artykuł. Zgłoszenia Kurjer zdw 98637

Rządca
gospodarczy, kawaler, z dłuższą praktyką, pracowity z skromnymi wymaganiami pod dyspozycję właściciela potrzebny od lipca na 600 morgowy majątek pod Poznaniem. Odpisy świadectw, posada. do Kurjera zdw 98651

Fotograf
lub fotografistka retuszerka potrzebna zaraz lub 15 w Poznaniu z podaniem uposażenia. Oferty Kurjer zdw 98661

Fryzjerka
dobra siła może się zgłosić z podaniem warunków Frankowski, Wejherowo, Plac Wejherowski 16. dw 8965

Potrzebni zastępcy
na Pomorze i Poznańskie do sprzedaży nowości zabawek gumowych. Panowie dobrze zaprowadzeni, posiadający gotówkę otrzymają zastępstwo. Wysoki rabat. Zgłoszenia do Lg. Barski, Katowice-Zawodzie. dw 8364

Potrzebna
panienka do dzieci z szyciem. — Ratajczaka 29, parter, prawo. zdw 98690

Służąca
przychodnia z dobrem gotowaniem potrzebna zaraz Zgłoszenia Piotra Wawrzyniaka 5, parter, lewo. zdw 98691

Potrzebna
zaraz służąca, Pracownia krawcowa, Male Garbary 7a, w podwórzu. zdw 98692

Uczeń
może się zgłosić L. Uluzny, mistrz rzeźniczy, Rogoźno. rw 14490

Robotnik
z gotówką 500 potrzebny. Oferty zyciorcy Kurjer zdw 98814

Dzielnia
ekspedjentka do składni rzeźniczego może się zgłosić od 15. 6. lub 1. 7. A. Wujec, Kraszewskiego 7. jw 6212

Pań i Panów
wymownych na nowoczesny artykuł bezkonkurencyjny poszukujemy. Wysoki zarobek gwarantujemy. Zgłoszenia przyjmujemy tylko piątek od 10-1 i 3-5 Inspektor Knopik, ul. Skarbowa 17, parter, prawo. Pw 11 785-55,223

Starszy chłopiec
do posyłek może się zgłosić. Wsniński, Sw. Marcin 4. zdw 98710

Przedsiębiorstwo
objazdowe dobrej rentowności poszukuje współnika (czki), oraz kasjerki z kaucją Zgłoszenia osobiste Gen. Prądzyńskiego 55, mieszkanie 2 lub oferty do Kurjera zdw 98611

Kuśnierki
biegła maszyniarki potrzebna. Aleje Marcinkowskiego 15, Futra. zdw 98714

Kucharka
z dobrem gotowaniem, poleceniem potrzebna 15. 6. Zgłoszenia Moulin Rouge, ul. Kantata 8-9. zdw 98742-3

Uczeń
fryzjerski z całkowitem utrzymaniem lub bez. Wierzbicice 27. zdw 98456-7

Uczennica
potrzebna natychmiast, Żuchowska, Półwiejska 20. zdw 98781

Podróżujący
z branży wódczanej poszukiwany na miasto Poznań. Oferty Kurjer zdw 98553

Dziewczyna
do wszystkiego zaraz. Górna Wilda 29, Rzeźnictwo. zdw 98797

Panią
młoda do bufetu, kaucja potrzebna. Adres Kurjer zdw 98788

Dzielnia
krawcowa w dom. Wierzbicice 3, m. 2. zdw 98502

Służąca kucharka
dobrze polecona potrzebna Stasiak, Kwiatowa 8, III. zdw 98567

Ogrodnik
młodszy potrzebny zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 98690

Panów
i pań dla sprzedaży sensacyjnego, bezkonkurencyjnego, technicznego artykułu z branży włókienniczej, za prowizję poszukujemy. Zgłoszenia Kurjer zdw 98584

Piekarz
(piecowy) siła pierwszorzędną, potrzebny. Marszałka Focha 72. zdw 98001

Postługaczka
potrzebna zaraz. Śniadeckich 4, III p. prawo. zdw 98712

2 akwizytorów
sumiennych i zdolnych mogą do szary zgłosić z branży pierwszeństwo. Wynagrodzenie prowizja. Zgłoszenia Wydawnictwo, Wrocławka 23. 11-12 i 16-17. zdw 98306

Dziewczyna
młoda do dziecka lekkich prac domowych. Wielkie Garbary 46, kolonialka. zdw 98600

Ucznia
krawieckiego pozamiejscowego poszukuje. Pralat, Chwaliszewo 35, skład. rw 14496

Kucharka
dobra potrzebna od 15. 6. 51 do dworu z prasowaniem. Odpisy świadectw i warunki uprasza się nadesłać do Kurjera Poznańskiego pod zdw 98668

Służąca
saras potrzebna. Graniczna 12, m. 3. zdw 98670

Krawcowa
potrzebna w dom Rybaki 18 m. 6. zdw 98681

Szofer
mechanik z kaucją 2000 zł. potrzebny na ciężarówkę. Zgłoszenia Kurjer zdw 98684

Podręczne
do sukien potrzebne. Ostrówek, 17/18, parter, lewo. rw 14496

Uczeń
fryzjerski potrzebny. Cielewica, Strumykowa 40. zdw 98701

Kucharka
restauracyjna potrzebna zaraz. Rest. Automat, ul. Dąbrowskiego 34. zdw 98772

Służąca
do wszelkich prac potrzebna zaraz. Restauracja „Automat” ul. Dąbrowskiego 34. zdw 98776

Służąca
zaraz lub 15. 6. Śniadeckich 1, Żugulski. zdw 98777